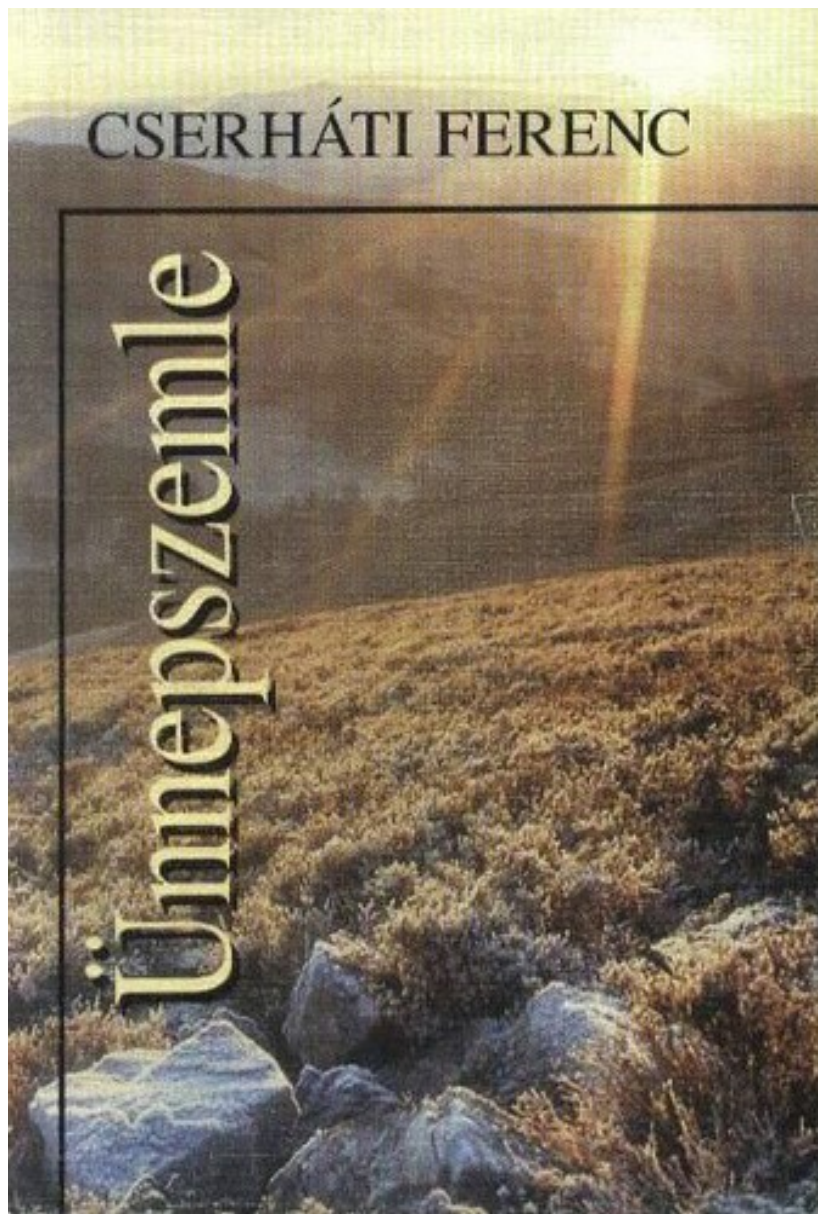

Cserhádi Ferenc Ünnepszemle

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Cserhádi Ferenc
Ünnepszemle

Édesanyámnak 70. születésnapjára

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1996-ben jelent meg a Szent István Társulat kiadásában az ISBN 963 360 828 7 azonosítóval. Az elektronikus kiadás a szerző és a Szent István Társulat engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Szent István Társulat tulajdonában van.

Tartalomjegyzék

Impresszum	1
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	5
Urunk főünnepei az évközi időben	6
Szentháromság vasárnapja (Pünkösöd utáni első vasárnap)	6
„A” év – A szeretet és a béke Istene (2 Kor 13, 11)	6
„B” év – Az Úr az Isten, senki más (MTörv 4, 39)	8
„C” év – Ő majd elvezet titeket a teljes igazságra (Jn 16, 13).....	10
Krisztus Szent Teste és Vére: Úrnapja (Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök)	13
„A” év – Én vagyok a mennyből alászállott, élő kenyér (Jn 6, 51)	13
„B” év – Követjük és megtartjuk, amit az Úr parancsol (Kiv 24, 7)	15
„C” év – Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre (1 Kor 11, 24)	17
Jézus Szent Szíve (Pünkösöd második vasárnapja utáni péntek)	20
„A” év – Isten a szeretet (1 Jn 4, 8)	20
„B” év – Vér és víz folyt ki belőle (Jn 19, 34).....	22
„C” év – Kiaradt szívünkbe az Isten szeretete (Róm 5, 5b).....	25
Urunk színeváltozása (Augusztus 6.).....	27
„A” év – Elváltozott előttünk (Mt 17, 2)	27
„B” év – A hegyről lejövet (Mk 9, 9)	29
„C” év – Haláláról beszélgettek (Lk 9, 31).....	30
A szent kereszt felmagasztalásának ünnepe (Szeptember 14.).....	33
„A–B–C” év – Egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen (Jn 3, 16).....	33
Szűz Mária és szentek ünnepei	36
December 8. – A Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatása	36
Áldottabb vagy te minden asszonynál (Lk 1, 28)	36
December 26. – Szent István első vértanú	39
Aki mindvégig kitar, az üdvözülni fog (Mt 10, 22)	39
Február 2. – Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony).....	41
Fölvitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak (Lk 2, 22)	41
Március 19. – Szent József, a Boldogságos Szűz Mária jegyese.....	45
Úgy cselekedett, amint az Úr angyala megparancsolta neki (Mt 1, 24)	45
Március 25. – Urunk születésének hírüladása (Gyümölcsoltó Boldogasszony).....	48
Üdvöz légy, kegyelemmel teljes (Lk 1, 28).....	48
Június 29. – Szent Péter és Szent Pál apostolok	51
Kiválasztott, és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát (Gal 1, 15–16).....	51
Július 2. – Szűz Mária látogatása Erzsébetnél (Sarlós Boldogasszony)	54
Hogyan lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám (Lk 1, 43).....	54
Augusztus 15. – Szűz Mária mennybevétele (Nagyboldogasszony) – Ünnepi mise.....	57
Nagy dolgot művelt velem a Hatalmas (Lk 1, 49).....	57
Augusztus 20. – Szent István király, Magyarország fővédőszentje.....	59
Megmutatom neked a bölcsesség útját (Péld 4, 11).....	59
Szeptember 8. – Szűz Mária születése (Kisboldogasszony)	62
Akiket ugyanis előre ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsek magukra (Róm 8, 29)	62

Október 8. – Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya, Magyarország főpatronája	64
Jertek hozzám mind (Sir 24, 19)	64
November 1. – Mindenszentek	67
Boldogok (Mt 5,3)	67
Nevezetes napok	70
Szentírás vasárnapja.....	70
Az igaz a hitből él (Róm 1, 17).....	70
Hivatások vasárnapja	73
Menjetek ti is a szőlőmbe (Mt 20, 4)	73
Hamvazószerda.....	77
Amikor böjtöltök (Mt 6, 16)	77
Pünkösdhétfő.....	81
Lélek szerint éljete (Gal 5, 16).....	81
Halottak napja	83
Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen (Jn 6, 40)	83
Függelék.....	86
Január 1. – Karácsony nyolcada, Szűz Mária, Isten Anyja – Előesti mise (Szilveszter este)	86
A Jézus nevet adták neki (Lk 2, 21).....	86
Január 18. – Árpád-házi Szent Margit	89
Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék (2 Kor 10, 17).....	89
Árpilis 25 – Szent Márk evangélista.....	92
Minden gondotokkal forduljatok hozzá (1 Pt 5, 7).....	92
Június 24. – Keresztelő Szent János születése	95
János teljesítette küldetését (ApCsel 13, 25)	95
Július 4. – Szent Ulrich	98
Kövessétek őket a hitben (Zsid 13, 7).....	98
Szeptember 12. – Szűz Mária szent neve.....	102
A szűz neve Mária volt (Lk 1, 27)	102
Október 7. – Rózsafüzér Királynője (Az imaapostolkodás 150. évfordulóján).....	104
Mindnyájan egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak (ApCsel 1, 14)	104
Október 18. – Szent Lukács evangélista	107
Elküldte őket kettesével maga előtt (Lk 10, 1)	107
Október 23. – Kapisztrán Szent János (Nemzeti ünnep)	109
Aki Krisztusban van, új teremtmény (2 Kor 5, 17).....	109
November 22. – Szent Cecília	112
Ha közösségi áldozatot mutattok be az Úrnak, úgy ajánljátok fel, hogy kedves legyen (Lev 19, 5).....	112
December 31. – Szent Szilveszter pápa – Évvégi hálaadás	115
Itt az utolsó óra (1 Jn 2, 18)	115

Előszó

Hitébresztőm kedvező fogadtatása Isten népének nagy családjában határainkon innen és túl arra bátorított, hogy ebben az Ünnepszemlében összefoglaljam próbálkozásaimat Isten igéjének korszerű hirdetésében keresztény ünnepeinken és néhány, egyénien kiválasztott jeles napon. Beszédeim során és az alkalmak kiválasztásánál mindenekelőtt a hitterjesztés krisztusi parancsát és az új evangelizáció sürgető követelményét igyekeztem szem előtt tartani az Apostol buzdítása szerint: „hirdesd az evangéliumot, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan” (2 Tim 4, 2).

Válogatásom összeállításában főleg a közelmúltban megjelent Kis Misekönyv (A–B–C) idevágó beosztása vezetett. Ennek mértéktartó bővítése a Nevezetes napok és a Függelék fejezetekkel csakis lelkipásztori céllal történt, a teljesség legparányibb igénye nélkül, abban a reményben, hogy tartalmuk adott esetben talán még hasznos is lehet (vö. SC 111).

A korábbiakhoz hasonlóan ez a kötet sem kínál kész és mintabeszédeket, legfeljebb csak gondolatokat és ötleteket ébreszt az egyéni elmélkedésekhez, illetve a lelkipásztori igehirdetésekhöz, amely mindig őszinte, szorgos, kemény és személyes előkészületet is feltételeznek.

Adja Isten, hogy ez a könyv is hozzájáruljon ahhoz, amit a II. Vatikáni Zsinat Isten igéjének alkalmazásával kapcsolatosan óhajtott: a szent könyvek olvasásával és tanulmányozásával „terjedjen és jusson dicsőségre az Úr tanítása” (2 Tessz 3, 1), a kinyilatkoztatásnak az egyházra bízott kincse, bátorságot és reménységet nyújtva, egyre jobban betöltse az emberek szívét és gyarapítsa mindannyiunk krisztusi életét (vö. DV 26).

München, Páduai Szent Antal születésének 800. évfordulóján.

Cserhádi Ferenc

Urunk főünnepi az évközi időben

Szentháromság vasárnapja (Pünkösöd utáni első vasárnap)

„A” év – A szeretet és a béke Istene (2 Kor 13, 11)

Olvasmány: Kiv 34, 4b–6. 8–9;

Szentlecke: 2 Kor 13, 11–13;

Evangelium: Jn 3, 16–18.

Bevezető a szentmise kezdetén

Egy héttel Pünkösöd után Szentháromság vasárnapja liturgikus évünk leghosszabb szakaszának nyitánya, amely mintegy közös nevezőre hozva, tömören összefoglalja és jelzi üdvösségünk történetének legalapvetőbb igazságait. Ezen a vasárnapon az önmagát kinyilatkoztató Isten legmélyebb titkával szembesülünk: a Szentháromság Egy Istennel, aki Krisztusban mint megváltó és szabadító Isten mutatkozott meg előttünk, hogy általa üdvözüljön a világ. Benne felismertük „a szeretet és a béke Istent” (2 Kor 13, 11), aki „úgy szerette a világot, hogy megszületett Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3, 16; vö. 1 Jn 3, 16).

Jézus Krisztus az egyház szolgálata által ma arra hív bennünket, hogy életünkkel tegyünk tanúságot Isten túlradó szeretetéről és ezáltal minden hívő örök életet nyerjen. Isten hívó szavát gyakran elengedjük a fülünk mellett és kemény szívvel ellenállunk neki. Keménynyakúságunk tudatában ezért most forduljunk bűnbánó imánkkal a hosszantűrő, „az irgalmas és könyörülő Istenhez” (Kiv 34, 6).

Szentbeszéd

A szeretet és a béke Istene

2 Kor 13, 11

Az idősebb generáció bizonyára még ma is betéve tudja a Tízparancsolatot. Káplán koromban magam is így tanítottam a gyerekeknek. A Tízparancsolatot egyszerűen mindenkinek fújni kellett: „Első: én vagyok a te Urad, Istened. Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!” Mózes Második Törvénykönyvében ezt így olvassuk: „Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kivezettelek Egyiptomból, a szolgaság házából. Ne legyenek más isteneid! Ne faragj magadnak képmást semmiről, ami fönn az égben, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben van...” (MTörv 5, 6-8). A korabeli zsidók számára ez a parancs a szomszédos népek vallásával szemben nyomatékosan kihangsúlyozta, hogy csak egyetlen Isten létezik, aki mellett nem létezhet más bálványisten, és szigorúan megtiltotta a (bálvány)istenekről alkotott faragott képek használatát.

Szentháromság ünnepe tulajdonképpen Isten ezen első parancsolatára vezethető vissza. Ebben kifejezésre jut, hogy a mi Istenünk az egyetlen Isten, akinek lényege felülmúl minden emberi elképzelést és akit egyetlen emberi kéz által alkotott képpel sem lehet tökéletesen kifejezni és ábrázolni.

Az ember mindig arra törekedett, hogy képet alkosson Istenről. Megfoghatóvá, kézzelfoghatóvá akarta tenni. Valamikor – (és ma?) – tévelygésükben az emberek saját képükre és hasonlatosságukra teremtették az isteneket. A görögök képzeletükben saját kiskirályaik és hercegeik mintájára mintegy 300 istennel, ill. istennővel népesítették be az Olimposz hegyét, amelynek tetején az istenek atyja, Zeusz, oldalán féltékeny feleségével, Hérával olykor szaporán szórta haragja tüzes villámain. Xenophanész, görög filozófus, a Kr. e. 6. században már keserűen szemére vetette honfitársainak, hogy „saját képmásukra formálják isteneiket”, és gúnyolódva hozzáfűzte: Ha a teheneknek, oroszlánoknak, vagy lovaknak vallásuk lenne, akkor magától értetődően téhennek, oroszlánnak, vagy lónak képzelnék saját isteneiket.

Az ember Isten-ábrázolására a korabeli elképzelések mindig rányomták bélyegüket és ettől még a kereszténység sem maradt mentes. Az abszolutisztikus uralkodók idején a keresztények istenképe abszolutisztikus vonásokat nyert. A liberalizmus korszakában kialakult a divatos istenkép, amely szerint Isten magára hagyta az általa teremtett világot és távol tartja magát annak sorától. Ma sokan játékbabának (karácsony) vagy pórázon ráncigálható bábfigurának képzelik Istent.

Szentháromság ünnepe ezeket a tévhiedelmeket akarja szétosztatni és ébren akarja tartani bennünk az igaz hitet, amely szerint Isten egyetlen képbe sem szorítható és létének teljessége egyetlen képpel sem azonosítható. Isten lényegére csak utalni tudunk a paradox kifejezéssel: „Az igaz és örök Istenséget úgy valljuk, hogy három különböző személyt imádunk benne egyetlen Lényekben és egyetlen Fenségben” (prefáció).

Az emberek – különösen Jézus Krisztus megjelenésével – kezdtek mélyebben foglalkozni a Háromságos Egy Isten lényegével. Jézus Krisztus megjelenésekor a földön kérdegetni kezdték: Ki ez, aki Istent Atyjának nevezi, és azt állítja, hogy általa már elkezdődött és testet öltött Isten országa az emberek között? János evangélista hamarosan és bátran válaszolt a kérdésre, amikor Jézus ajkára adta a szavakat: „én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10, 30). Életét látva az emberek megtapasztalták Jézus és Isten – akit ő egyébként Atyjának nevezett – közötti bensőséges és mélységes kapcsolatot. Megtapasztalták, hogy Jézust teljesen átjárta a Szentlélek, aki halála és feltámadása után – Krisztus Lelke – a keresztényekben tovább él és működik. Mindez a keresztényekben elmélyítette a Szentháromság Egy Isten hitét, amelynek megértését a mai szentmise olvasmányok is igyekeznek elősegíteni.

Hallottuk, hogy Izrael népe már Jézus születése előtt jóval megtapasztalta: „Az Úr, az Úr, irgalmas és könyörülő Isten, hosszantűrő, kegyelemben és hűségben gazdag (Mt 5, 45). Ez a tapasztalat Jézusban még inkább megerősítést nyert: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3, 16). A Szentlecke ugyancsak „a szeretet és a béke Istené”-ről tesz tanúságot.

Mindez arra vall, hogy a leírhatatlan, a képekben kifejezhetetlen, a láthatatlan és a felfoghatatlan Isten leginkább azzal a kijelentéssel írható körül, amely az első János levélben összefoglalja Ábrahám és Jézus Istenéről szerzett tapasztalatainkat: „Az Isten szeretet” (1 Jn 4, 8). Ebből megsejthető, hogy az Isten, aki nemcsak szeret, de maga a szeretet, úgymond a szeretet valóságos megtestesítője, mint abszolút Lény, valósággal elképzelhetetlen, hogy teljes elszigeteltségben és magányosságban uralkodik a világmindenség fölött és irányítja az emberek sorsát. Istennek, aki nemcsak szeret, de maga a szeretet, már önmagában rendelkeznie kell a szeretet-kapcsolatok viszonylataival: a hívás és felelet, a szerető és szeretett fél közötti relációkkal. Isten nem a filozófusok „mozdulatlan mozgató”-ja, hanem élő Isten, akiben mozgás, kapcsolat, kiáradás, párbeszéd és élet található. Izrael népe, Jézus kortársai és a keresztények megtapasztalták Isten úgymond „látható, külső életének oldalát”, megnyilvánulásait. Megtapasztalták,

hogy Isten „irgalmas és könyörülő Isten”, aki úgy szerette a világot, hogy megváltásáért egyszülött Fiát adta oda, és aki nem más, mint „a szeretet és a béke Istene”.

Szentháromság ünnepe így arra a hitbeli meggyőződésre épül, hogy Isten eme „látható, külső oldala” teljesen megfelel az ő belső életének, az ő „láthatatlan, belső oldalának”: az Isten szeretet, és mi a Fiú által vele együtt a Szentlélekben felvételt nyertünk Isten, az Atya szeretetébe.

Az ember hajlamos (volt) arra, hogy saját képére és hasonlatosságára találjon ki magának isteneket. Szentháromság ünnepe ezzel szemben felhívás arra, hogy inkább nekünk kell Isten képére és hasonlatosságára alakítanunk életünket. Ha az Isten szeretet, és lényéhez ennyire hozzátartozik az elajándékozás és elfogadás, és ő mindig az az Isten, akinek élete kapcsolatban bontakozik ki: az Atya és a Fiú, a Fiú és az Atya kapcsolatában, és ha ez a kapcsolat, amelyet mi „Szentléleknek” hívunk, kiáradt és szüntelenül kiárad ránk, akkor ez azt jelenti, hogy ennek megfelelően életünknek meg kell változnia. Ha a Szentháromság Egy Istenre szegezzük tekintetünket, akkor meg kell szünnie a veszekedéseknek, akkor el kell veszítse jelentőségét a fenn és a lenn, a hatalom és tekintély utáni kegyetlen törtetés. Istenre szegezve tekintetünket, helyet kell kapjon közöttünk a szeretet, amelyben az emberek mindig kitárulkoznak egymás felé, mert Istenben élnek, aki szeretet.

„B” év – Az Úr az Isten, senki más (MTörv 4, 39)

Olvasmány: MTörv 4, 32–34. 39–40;

Szentlecke: Róm 8, 14–17;

Evangélium: Mt 28, 16–20.

Bevezető a szentmise kezdetén

Sok kívánságunk közül egy idő után néhány mégiscsak valóra válik. Megtapasztaljuk a szeretet és hűség gyönyörű érzelmét, kijut a sikerek és a szerencse édes örömeiből is, teljesülnek vágyaink. Életünk igen fontos dolgai ezek, amelyek nélkül alig élhetünk. A legtöbben mégis komoly zavarba jönnénk, ha valaki megkérdezné, hogy tulajdonképpen mit is értünk a szeretet, a hűség, a siker és a szerencse fogalmai alatt.

Hasonlóan állunk Isten lényének titkával is. Hiszünk Istenben, bízunk szavában és hűségében, azt is érezzük, hogy nélküle sivár az életünk, de hogy valójában miben rejlik Isten lényege, erre a kérdésre alig tudunk kellően válaszolni. Szentháromság ünnepe mindig arra emlékeztet bennünket, hogy Isten lényege emberi ésszel felfoghatatlan, és csak hittel közelíthető meg valójában: az igaz és örök istenséget úgy valljuk, hogy három különböző személyt imádunk benne egyetlen lényegben és egyetlen fenségben (prefáció).

Szentbeszéd

Az Úr az Isten, senki más

MTörv 4, 39

A háromszemélyű és egylényegű Istenséget Szentháromságnak nevezzük. Ez az iskolás meghatározás tulajdonképpen hitünk legnagyobb titkát foglalja magában: Isten lényegét.

Isten háromszemélyű életének titkáról Isten Jézus Krisztusban történő kinyilatkoztatása révén tudunk. Mégis rögtön hozzá kell tennünk, hogy a Szentháromság

titkát emberi értelemmel még a jézusi kinyilatkoztatás után sem tudjuk kellőképpen felfogni.

Ezért alig meglepő, ha a kereszténység első századaitól kezdve napjainkig a Szentháromság titkával kapcsolatban komoly viták és tévedések merültek fel. Az idők folyamán voltak, akik az Atyát, a Fiút és a Szentlelket csak az egyazon Isten három különböző nevének tartották, amelyet Isten térben és időben történt megjelenése és működése következtében kapott az emberektől (modalizmus, Sabellius).

Mások ennek ellenkezőjét vallották: három Istenről beszéltek (tritheizmus).

Ismét mások a Fiúistennek az Atyával való egylényegűségét vonták kétségbe, vagy egyenesen a Szentlélek Istenségét tagadták; akit csak teremtménynek és legfeljebb a teremtett világ és a Teremtő közötti közvetítő Lélynnek tartottak (arianizmus, macedonizmus, photiánizmus).

Ezekkel a tévtanokkal szemben a hívő keresztény katolikusokkal együtt valljuk, hogy a három isteni személy ugyanazzal az isteni természettel rendelkezik, azaz: egy Isten van és benne három személy: Atya, Fiú és Szentlélek.

Ilyen kijelentéseket hallva könnyen az a benyomásunk támadhat, mintha az élő Istenről valamiféle ósdi és művi nyelven szólnánk, amelyet ma már senki sem ért és így akár „kínaiul” is lehetne. Az idők folyamán a teológusok megpróbálták a Szentháromság titkát képekkel kifejezni. Az egyik ilyen kép szerint a Szentháromság olyan három gyertyához hasonlít, amelynek három lángja, megfelelő szögben tartva, egymásba fonódik. Ez az összefonódott láng lehet egy, de három is. Más kép szerint a Szentháromság olyan, mint a hó, a jég és a gőz: mindhárom egy és ugyanaz: H₂O, víz. Mások háromoldalú piramissal igyekeznek szemléltetni a Szentháromság titkát. Kimeríteni egyik sem tudja.

Ezek a képek lehetnek érdekesek, de komoly veszélyt is rejtnek magukban, mert azt a benyomást keltik, mintha Istent, a Szentháromság lényegét, fel lehetne fogni. Az említett képek mindig csak halvány árnyékai Isten felfoghatatlan valóságának.

A Szentháromság titkáról sok élesesű tanulmány készült. Legtöbbször ezek is csak részletigazságokra világítottak rá. Olyanok ezek, mint azok a cérnagombolyagot bontogató emberek, akiknek a kibogozhatatlan gomolyagból mégiscsak sikerült egy rövidke kis szálat szabaddá tenni. Az egyik olasz plébánosról mondják, hogy Szentháromság vasárnapján így kezdte és fejezte be beszédét: „Kedves Hívek, a Szentháromságról szóló tanítás olyan bonyolult és nehéz, hogy semmi értelmeset sem tudok mondani róla. Ezért nem fogtok haragudni, ha ma elmarad a prédikáció!” (Ez utóbbit talán mi is örömmel fogadnánk!)

A hittitok mégis sokkal komolyabb, semhogy ilyen könnyen elüthetnénk a dolgot. Hogyan lehet megközelíteni? Hittel. A Szentírásban olvassuk: „Dicsőítelek, Atyám, ég és föld Ura – mondja Jézus –, hogy az okosak és bölcsek elől elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad” (Mt 11, 25). A kijelentéssel Jézus egyáltalán nem akarja felmagasztalni az ostobákat, vagy elmarasztalni az okosakat. Jézus az „okosak” és a „bölcsek” alatt itt azokat érti, akik hit hiányában ésszel képtelenek felfogni az evangélium igazságait és tanítását sem tartják meg. Az ilyen „nagy okosak és bölcsek” általában úgy gondolják, hogy értelemmel minden felfogható és a világon többé már semmi olyan sincs, amit az értelem segítségével fel nem foghatnánk. Az ilyen „bölcsek” előtt Isten titka örökre rejtve marad.

A „kicsinyek” viszont Jézus kijelentésében azok, akik ismerik és vallják az emberi értelem hatalmas erejét, de ugyanakkor nem feledik, hogy az értelem minden megismerésén túl még nagyon sok olyan valóság van, amelyre az emberi értelem képtelen fényt deríteni. Magunk is sok valóságot ismerünk, amelyet nem értelmünkkel fogunk fel, hanem csak szívünkkel sejtünk és érzünk. Ilyen valóság: a barátság, a szeretet,

a zenei és a többi művészi alkotások gyönyöre. Sőt, vannak valóságok, amelyeket a sok beszéd, a sok vizsgálódás és fejtegetés még tönkre is tehet.

A háromszemélyű egy Isten hitigazságát valóban képtelenek vagyunk értelmünkkel átlátni, de sejthetjük azt hittel. A szentírási kijelentések fényében mindig elgondolkodhatunk rajta és imádkozva elmélkedhetünk fölötte. Az ilyen elmélyedés hozzásegíthet bennünket ahhoz, hogy Istenről az eddigieknél tisztább képet alkossunk magunknak, tisztábbat, mint amilyen esetleg éles értelemmel lehetséges. Az ilyen mélységekbe látó, bensőséges és hívő megismerése Istennek és az elmélyedés benne hozzásegíthet bennünket ahhoz, hogy vallásos megismerésünkben többé ne csak a hideg ész számítási szabályai uralkodjanak, hanem az engedelmes hit törvényei is. Az ilyen ember számára Isten eleven, kézzelfogható valóság és valóban személyes valaki, aki nemcsak arra szolgál, hogy legyen kit előráncigálni, ha bűnbakot keres. Ha a Szentháromság titkát képtelenek is vagyunk felfogni, annyit azért tudnunk kell és ezt el kell fogadnunk, hogy Isten nem élettelen szobor, amelyet akár hosszú időn át is porosodni hagyhatunk valamelyik sarokban és csak akkor ráncigálunk elő, ha veszélyt sejtünk, hétvégi jóidőt, szép esküvői ünnepséget vagy éppen sírszéli vigaszt óhajtunk. Isten létezik, él és ő igazán Valaki.

Isten megismerése és megsejtése a hitben mindig az életosztogató és emberformáló Istenhez vezet, ahhoz az Istenhez, aki ott található, ahol Őt az emberek az irgalmasság, a hűség és a szeretet cselekedetei által konkrét és élő valósággá teszik. Gyönyörűen utal erre János apostol, amikor hirdeti: „Abból tudjuk meg, hogy megismertük – Istent –, hogy megtartjuk a parancsait. Aki azt mondja: 'ismerem', de parancsait nem tartja meg, az hazudik, és nincs meg benne az igazság” (1 Jn 2, 3).

„C” év – Ő majd elvezet titeket a teljes igazságra (Jn 16, 13)

Olvasmány: Péld 8, 22–31;

Szentlecke: Róm 5, 1–5;

Evangelium: Jn 16, 12–15.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szentháromság vasárnapján hitünk egyik legsajátosabb titkára, a háromszemélyű egy Istenre emlékezünk: az Atyára, a Fiúra és a Szentlélekre. A három név mögött ugyanazt a felfoghatatlan Istenséget imádjuk, akit a hívő emberek a történelem folyamán már különböző módon megtapasztaltak: egyszer úgy mint teremtő Atyát, máskor mint az ember Jézus Krisztusban közénk szállt megváltó Istent vagy a világ kezdete óta közöttünk működő isteni Lelket.

Isten lényegének titkát mindig csak megközelíteni vagyunk képesek, kimeríteni soha. Az is könnyen előfordul, hogy az előző korok megfogalmazásai a Felfoghatatlanról a későbbi idők emberének teljesen érthetlenné válnak. Ezért a hívő ember nem elégedhet meg bizonyos korok teológiai magyarázataival. Arra kell törekednie, hogy a Szentírás tanulmányozása, az imádság, az értelem és az Istennel folytatott párbeszéd révén egyre jobban megismerje saját Teremtőjét, Megváltóját és Megszentelőjét.

Ma mi is ezzel próbálkozunk. Dicsőítjük és magasztaljuk a felfoghatatlan és gondviselő Istent, és hálát adunk neki a kapott jókért.

*Szentbeszéd***Ő majd elvezet titeket a teljes igazságra***Jn 16, 13*

A keresztények egyik jellegzetes hitvallása a keresztvetés által történik. Keresztet vetünk az imádság elején és végén, de keresztet vetünk, ha templomba lépünk, ha áldást osztunk vagy kapunk. Közben mindig ugyanazt a szöveget ismétljük: az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Lehet, hogy ilyenkor felelevenednek bennünk a katekizmusból tanult igazságok a Szentháromságról, a háromszemélyű egy Istenről. Vannak, akik csak keveset hallottak a Szentháromságról. Veszély idején azonban ők is keresztet vetnek és így fejezik ki bizalmukat az erősséges és szent Isten iránt.

Az a tény, hogy a szükség idején hamarosan keresztet vetünk arra utal, hogy az embert elsősorban nem a szentháromságos Isten belső életének titka érdekli, hanem az ő hozzánk való viszonya és a vele való találkozás. Keresztvetésünkkel legtöbbször akkor valljuk meg a Szentháromságot spontán és igazán, ha egzisztenciális problémákkal és a mindennapi életünkhöz tartozó ügyes-bajos kérdésekkel küzdünk. Az emberi nehézségek idején könnyen imádságra kulcsoljuk kezünket, búcsúra járunk, áldást kérünk és keresztet vetünk az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Így keresünk életet: Istennel telített teljes életet.

Ebből arra következtetünk, hogy ha életünk nagy kérdéseivel szembesülünk és ezekkel foglalkozunk, akkor hamarosan Istenhez jutunk, őt megismerjük és különösképpen rátalálunk, mégpedig itt a földön, amelyen Isten nekünk otthont adott és Jézus Krisztusban sorstársunkká lett.

Isten valóságának titkát csak emberi módon és a világ dolgaihoz hasonlóan, mindig csak valamilyen távlatból vagy szemszögből közelíthetjük meg és foghatjuk fel. Ezek a különféle távlatokból és szemszögből történő meghatározások legtöbbször kiegészítik egymást, ugyanazt a lényegyet igyekeznek kifejezésre juttatni, még ha különböző megismerésből származnak is.

Magunk is megtapasztalhatjuk, hogy olykor különböző és egymástól egészen eltérő hatásokat váltunk ki embertársainkban: amit az egyik jónak és szimpatikusnak talál bennünk, ugyanazt a másik rossznak vagy undorítósnak ítéli meg. Saját lényegi valóságunk ettől mégis mindig ugyanaz marad.

A régi idők emberével az ószövetség hívő népe arra törekedett, hogy megismerje Istent. A választott nép fiai egzisztenciális helyzetüknek megfelelően keresték és meg is találták Őt. Jézus szavaiból kitűnik, hogy a zsidók nagyon is egzisztenciális körülményeikből közelítették meg Istenünket. Jézus egyik alkalommal így nyilatkozott magáról: „Én vagyok Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene” (Mt 22, 31). Úgy tűnik, mintha ebben a kijelentésben fölösleges lenne Isten nevének háromszoros megisméltése. Ennek a megisméltésnek mégis van jelentősége. Itt Isten nyomatékosan kiemelt háromféle megtapasztalásáról van szó. Egykor Ábrahám megtapasztalta Istent mint az Atyát, aki az ő kiválasztott fiát és ennek háznépét biztonsággal vezette be az ígértet honába. Izsák, Ábrahám fia a gyilkos kéz alól kiszabadító, életmentő Istennel találkozott. Jákob, Ábrahám unokája megismerte az éjszakában angyalként küzdő Istent, aki a hajnalodás idején megáldotta és új nevet adott neki (vö. Pinchas Lapide – Karl Rahner, Heil von den Juden?, Matthias Grünwald Verlag, Mainz 1983).

A vezérlő Isten, a szabadító Isten, a megszentelő Isten Jézus Krisztus említett kijelentésében nem más, mint hitünk titokzatos Istensége, aki ugyanabban a Jézusban sorstársunk lett és isteni tanítás alapján keresztvetésünkkel Atyaistennek, Fiúistennek és

Szentlélekistennek vallunk. Ő a Hármasegy, a Szentháromság közöttünk, akit igyekszünk mindig egzisztenciális vágyainknak megfelelően megközelíteni és felfogni.

Az ember egyik alapvető vágya létének biztonsága. Ehhez szüntelenül támaszt keres. A tapasztalat egyértelműen azt mutatja, hogy léte alapját az ember halandó társai között nem találja. Hosszú távon még a legszeretőbb hozzátartozók sem nyújthatnak kellő és tartós biztonságot az emberi létnek. Állandó segítséget sem kaphatunk tőlük. Mindezt csak Isten képes nyújtani és biztosítani, a mi Atyánk, akit Jézus Krisztus velünk már rég és megfelelő módon megismertetett.

Ez a hit mégsem elégít ki teljesen bennünket. Az Atyában megtalált szilárd hit alapján vágyaink tovább szárnyalnak és szüntelenül keresik azt az embertestvért, azt a társat, aki valóban elfogad bennünket. Ilyen társat környezetünkben ismét nem találunk. Mindenki saját képére és hasonlatosságára szeretne látni és igyekszik sajátos módon beskatulyázni bennünket. A keresztények igazi társukat a Feltámadottban találták meg, a Fiúban, aki még arra is képes volt, hogy két kókadt tanítványát az emmauszi úton megvigasztalja: velük ment, türelmes volt hozzájuk, bátorságot és életrevalóságot öntött szívükbe.

Az embernek viszont még ez sem elég: az Atyától nyert lét és a Fiú társasága. Mindkettő teljes és rendíthetetlen. Számunkra mégsem elég. Többre vágyunk. Önmegvalósulásra, önkifejlődésre törekszünk. Erőnk viszont ehhez is korlátozott. Néha elgyengülünk és ilyenkor különösen sötéten látjuk a jövőt Isten nélkül. Nincs reményünk. Ha viszont képesek vagyunk remélni valakiben még a remény ellenére is, akkor már megtapasztaltuk a Vigasztalót, a Lelket, amely ott fű, ahol akar és olyan éltető és magával ragadó ismeretekkel lát el, amelynek birtokában készek vagyunk vállalni a mindennapok összes áldozatos nehézségeit.

Egzisztenciális vágyaink a hármasságos egy Isten titkának megközelítéséhez vezetnek bennünket. A Szentháromság egy Istenben felismerjük azt a valakit, akire nélkülözhetetlenül szükségünk van: Istenatyánkat, aki hordoz és fenntart, a Fiúistent, aki baráti útitársunk és szeret bennünket, a Szentlélekistent, aki éltet és lelkesít, elevenné teszi életünket és betölti azt lélekkel.

Istent különféle képpen fogjuk fel, mindig egzisztenciális vágyainknak megfelelően. Ő mégis mindannyiunk közös Istene és egyben személyes titka. Nélküle kilátástalan az életünk. Az embernek alapvető szükséglete az Isten, aki Vezérlőnk, Szabadítónk és Megszentelőnk.

Krisztus Szent Teste és Vére: Úrnapja (Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök)

„A” év – Én vagyok a mennyből alászállott, élő kenyér (Jn 6, 51)

Olvasmány: MTörv 8, 2–3. 14b–16a;

Szentlecke: 1 Kor 10, 16–17;

Evangélium: Jn 6, 51–58.

Bevezető a szentmise kezdetén

Úrnapját a helyi szokásoknak, ill. előírásoknak megfelelően Szentháromság vasárnapja utáni csütörtökön vagy Pünkösöd után a 2. vasárnapon ünneplik a katolikus plébániai közösségek. Müncheni magyar egyházi közösségünk mintegy negyed évszázada csatlakozik München városának hagyományosan (500 éves) Szentháromság vasárnapja utáni csütörtökön, nagy pompával, az előkelőségek, vallási és nemzeti csoportok részvételével szervezett úrnap szentmiséjéhez és színes körmenetéhez a Marienplatzon és a több km hosszúságú Ludwigstraßen.

Úrnapját hivatalosan 1264 óta ünnepli a Katolikus Egyház Julianna von Lüttich (1192–1258) belga szerzetesnő indítványozását követően, IV. Urbán pápa rendelete alapján.

Úrnapja Krisztus Szent Testének és Vérének, „a mennyből alászállott, élő kenyérnek”, az Úr élő testének ünnepe, amely annak a közösségi istentiszteletnek elrendelésére emlékeztet, amelyben Jézus Krisztus rendelkezése alapján az Ő halálát és feltámadását hirdetjük, amíg újra eljön. Ebben az eucharisztikus megemlékezésben Jézus mindig étkül adja önmagát, „a mennyből alászállott, élő kenyeret”, hogy általa egyre mélyebb és bensőségesebb kapcsolatba kerüljünk Vele és az Atyával „a Szentlélekben”. Mint Isten népe, ugyanúgy gyűlünk össze Vele közösségben az Úr asztalánál, mint egykor Jézus az utolsó vacsorán tanítványaival. Ő a mi vendéglátónk: a feltámadott és megdicsőült Úr, aki az Élet Kenyerében étkül adja önmagát.

Szentbeszéd

Én vagyok a mennyből alászállott, élő kenyér

Jn 6, 51

A kereszténység elsősorban nem hitbeli tanítás vagy erkölcsi és jogi törvények gyűjteménye, még nem is csak életforma, hanem inkább élet, sőt Valaki: Ez a valaki Krisztus titokzatos teste, az imádandó Istenség, a mi Urunk Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia és Igéje, aki a Szentlélek ereje által Szűz Máriától emberré lett: az Út, az Igazság és az Élet.

A keresztény Krisztus-hívő. Krisztus titokzatos testének tagja, része, aki keresztény létét éppen azáltal kapta, hogy a keresztség fürdőjében „Krisztusba mártották”, az élő vizek forrásába, mondhatnám érthetőbben: Krisztusba oltották, és így keresztény „életének” feltétele mindenképpen a Krisztussal való állandó egyesülés, összefonottság, egység. Ezért, amit Szent Pál önmagáról mondott, az minden keresztényről állítható: „számomra az élet Krisztus” és amint az ő számára a további élet „termékeny munkát” jelentett (vö. Filip 2, 21–22), úgy a keresztények „élettevékenysége”, működése, a

szőlőtőből táplálkozó szőlővessző életéhez, éltető nedvéhez és működéséhez hasonlítható, amint ez János evangéliumában olvasható, ahol Jézus mondja: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15, 5). Tökéletes keresztény így csak az lehet, aki az apostollal önmagáról őszinte alázatossággal elmondhatja: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal 2, 20).

A mai szentmise liturgikus olvasmányai hármias keresztény igazságot igyekeznek emlékeztünkbe idézni:

1. egyetlen keresztény sem élhet csak kenyérral;
2. minden kereszténynek táplálkoznia kell a természetfeletti kenyérral;
3. ez a természetfeletti kenyér Krisztus, aki önmagával táplál bennünket.

Szentmisénk olvasmánya arról tudósít, hogy a zsidók, miután kivonultak Egyiptomból és mielőtt még megérkeztek volna az Ígéret Földjére, a negyvenéves pusztai vándorlás idején, a mindennapi falat hiányában sehogyan sem csillapíthatták, elégíthették ki éhségüket a közönséges kenyérral. Ehhez szükségük volt a kenyérré, amelyet atyáik nem ismertek, a mannára, arra a kenyérré, amellyel csodálatos módon és bőségesen az Úr ajándékozta meg őket.

A keresztény mint ember, a többi emberhez hasonlóan testből és lélekből áll. Ezért szüksége van a testi és a lelki táplálékra: kenyérré az éhező gyomornak és felüdülésre a léleknek. Keresztény mivolta viszont ezeken túl mégis olyan valóság után epedez, amely felülmúl minden evilági, természetes valóságot. Jézus megkísértése alkalmával ezt így fejezte ki: „Meg van írva: nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik” (Mt 4, 4), azaz az ő szeretetének lelkéből. Ezen szeretet nélkül csak földies emberek vagyunk és nem keresztények. Csak aki szeret kelt új életre, különben halott.

A keresztényeknek állandóan a Szeretet Lelkéből, a természetfölötti kenyérből kell táplálkozniuk, hogy életben maradhassanak. Bár teljesen különböznek egymástól (különböző korúak, neműek, különböznek egymástól szociális helyzetük és vérmérsékletük tekintetében, stb.), de egy dologban mindannyian egyformák: mindannyian egyformán ugyanarra az éltető kenyérré szorúlnak: mindannyiuknak ugyanabból a kenyérből kell enniük, ha „érezni” akarják maguk között a krisztusi élet lüktetését, a szőlőtő vesszőkbe áramló éltető nedvét, életét, hiszen mindannyian egyazon testet alkotnak, Krisztus titokzatos testét, mégpedig azért, mert mindannyian egyazon éltető kenyérből részesülnek. „És a kenyér, amelyet megtörünk, nemde Krisztus testében való részesedés. Mi ugyanis sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mert mindnyájan egy kenyérből részesülünk” –olvastuk a mai szentleckében (1 Kor 10, 16–17). Vajon ma a keresztények valóban az élet ezen természetfeletti kenyérével táplálkoznak? Ez a kenyér élteti őket?

Az erkölcsi viselkedés szempontjából mindebből az következik, hogy a keresztényeknek a szeretet lelkéből kell táplálkozniuk és a szeretet egységében kell élniük, úgy, amint Jézus nekünk ezt az utolsó vacsorán a Szentháromság belső életére utalva meghagyta: „Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egy legyenek, mint mi” (Jn 17, 11 stb.).

Ki ne érezné itt, hogy kemény dolog kereszténynek lenni és megdöbbenő valósággal szembesülni? Ezt Jézus egykori kafarnaumi hallgatói is megéreztek, amikor megdöbbenve hallották: „Én vagyok a mennyből alászállott, élő kenyér... Az a kenyér, amelyet én adok, az én testem a világ életéért...” (Jn 6, 51). Ki csodálkozhat rajta, hogy Jézus kijelentése hallatára zúgolódni kezdtek és vitatkozva kérdezték: Hogyan adhatja ez testét nekünk eledelül? „Nem Jézus ez, Józsefnek a fia, akinek ismerjük apját, anyját? Hogyan mondhatja hát, hogy a mennyből szálltam alá?” (Jn 6, 42). Ki ez a Jézus, aki

emberfeletti áldozatul adja testét, feláldozva önmagát az emberiség kenyereként? Ki ez, aki ekkora merészséggel áldozza fel önmagát és így valóban az emberiség kenyerevé válik?

Nincs ember, még a legszentebb sem, aki Jézushoz hasonlóan állítani merné magáról, hogy ő maga az élet kenyere. Ki merné önmagát étkül adni a világ életéért? Ekkora áldozatra még a legszentebbek sem mertek vállalkozni. Minél szentebb valaki, annál inkább érzi saját gyengeségeit, korlátait, hiányosságait és fogyatékoságait, és tudja, hogy saját „én”-je nem az emberiség éltető, erősítő és megújító eledele. Jézus bátran mert kijelenteni, hogy ő a mennyből alászállott, élő kenyér, mert biztos volt benne: ő az egyetlen út az igazi életbe, ő az élet kenyere, mert valóban éltető kenyér, amint mondotta: „Ez a mennyből alászállott kenyér nem olyan, mint az, amelyet atyáitok ettek és meghaltak. Aki ezt a kenyeret eszi, az örökké él” (Jn 6, 58; vö. Louis Soubigou, *Letture bibliche*, A, 626-628).

„B” év – Követjük és megtartjuk, amit az Úr parancsol (Kiv 24, 7)

Olvasmány: Kiv 24, 3–8;

Szentlecke: Zsid 9, 11–15;

Evangélium: Mk 14, 12–16. 22–26.

Bevezető a szentmise kezdetén

Úrnapja van: Krisztus szent Testének és Vérének ünnepe. Jézus Krisztusra emlékezünk, aki a legméltóságosabb Oltáriszentségben életünk kenyere és vándorlásunk társa lett.

Ennek az ünnepnek és szentségnek eredete nagycsütörtök estére nyúlik vissza, Jézus utolsó vacsorájára tanítványaival a szenvedése előtti estén. A nagyhét drámai hangulata miatt az Úr jelenlétét közöttünk az Oltáriszentségben mégsem nagycsütörtökön, hanem a húsvéti idő befejezése után ünnepeljük nagy pompával.

Nagycsütörtökön az apostolok összegyűltek Jézussal az utolsó vacsora termében, és ő vendégül látta őket. Ma mi jöttünk el hozzá és ő ugyanúgy vendégül akar látni bennünket mint egykor tanítványait. Jóságos szeretetére emlékezve most megköszönjük minden jótéteményét és megpróbáljuk, a bűn által ismételten megzavart, életre szóló barátságunkat szorosabbra fűzni vele.

Szentbeszéd

Követjük és megtartjuk, amit az Úr parancsol

Kiv 24, 7

Ma tulajdonképpen nem is kellene szentbeszédet mondanom, hiszen ma mindannyian prédikálunk, akik az úrnapi körmeneten részt veszünk. Ez a prédikáció nem szavakkal történő szentbeszéd, hanem tettekben megnyilvánuló tanúságtétel. Magatartásunkkal, jelenlétünkkel a körmeneten mindannyian az élő Istent és üzenetét hirdetjük. Istent hirdetjük egymásnak, az út szélén állóknak, az ablakok függönyei mögül kukucskáló bámészkodóknak, a kíváncsiskodó turistáknak, az újságok olvasóinak, a rádióhallgatóknak és tévénézőknek, mindazoknak, akik tudomást szereznek rólunk. Isten vándorló népeként ma tanúságot teszünk arról az útról, amelyen zarándokolva emberi létünk, az örök beteljesedés felé halad.

Az Oltáriszentségben köztünk lakozó Istennel ma kivonulunk az utcákra és terekre, és elhaladunk azon helyeken és helyek előtt, ahol egyébként élünk és dolgozunk, bevásárolunk és szórakozunk; és ezzel a vonuló körmenettel azt hirdetjük, hogy egész életünk csak egy vándorlás, amelynek végén nincs maradandó lakásunk a földön. Azt hirdetjük, hogy csak vándorok vagyunk a földön, sehol sincs rajta maradandó lakhelyünk, mert földi vándorlásunk végén lelkünket csak az égben várja örök otthon. Itt a földön mindig csak útközben és zarándokok vagyunk, mert célunk és rendeltetésünk túlvilági és örök életre szóló.

Azt hirdetjük, hogy ezt az életutat senki sem járhatja egyedül, magányosan, hanem csak közösen és másokkal. Férfiak és nők, öregek és fiatalok, papok, szerzetesek és világiak, valamennyien Istennel, közösen és együtt vándorolunk az ég felé. Mindannyian közösséget alkotunk, mert tudjuk, hogy senki sem élhet csak magának, mindenki rá van utalva mások szolgálataira és szeretetére. Ez éppúgy vonatkozik földi életünkre, mint egész hitéletünkre. Mások nélkül semmire sem megyünk. Szükségünk van hívő keresztény embertársainkra. Az ő tanúságtételükkel jutunk el a keresztény hitre és életre, az ő támogatásukkal, bátorításukkal és erősítésükkel őrizhetjük meg hitünket és járhatjuk a hitben zarándokutunkat a beteljesedés napjáig. A zarándokok nagyon jól tudják, hogy útjukon sok-sok veszély és útvesztő leselkedik rájuk. Ilyenkor mások segítsége nélkül senki sem jut tovább. Az úrnapi körmenet ékesen hirdeti, hogy életutunkat mindig Istennel és együtt kell járnunk.

Ezért mi nem engedhetjük meg, hogy alkotmányunkból (NSZK) töröljék Isten nevét, mert ezzel az ember Isten előtti felelősségét törölik ki. Azt pedig már eddig is elégszer megtapasztaltuk, hogy Isten és az előtte vállalt felelősség nélkül hová jut az ember (Hitler, kommunizmus). Hasonlóképpen szükségünk van keresztény ünnepeinkre is. Szabad napot el lehet törölni, de keresztény ünnepnapot nem! A termelés soha sem fog kárt vallani a keresztény ünnepek miatt. Ezek mellett még bőségesen jut idő a munkára is. Krisztust nem zárhatjuk rácsok mögé, mint ahogyan ezt többen szeretnék: visszaszorítani ismét, mint a kommunista időkben, a privát szférákba, a templomokba, a temetők kápolnáiba. Krisztus a közéletbe tartozik! Istennek helye van, első helye kell legyen társadalmunkban! Ezért vonulunk az Oltáriszentségben köztünk lakozó Istenséggel az utcákra és terekre. Neki helye van közöttünk, a közéletben és nem csak privát életünkben.

Az úrnapi körmenet középpontja mindig az Oltáriszentségben köztünk lakó Jézus Krisztus. Minden külsőség, a zászlók, a virágok, a díszkíséret, az úrnapi körmenetben minden Őrá irányítja a figyelmet. Ezzel azt hirdetjük, ami életünk minden napjára érvényes és fontos: Jézus Krisztus velünk halad és Ő mindig együtt vándorol velünk: egész életutunkon az Úr a mi vezérünk. Ezen a napon különleges jelenlétét hirdetjük közöttünk az eucharisztikus kenyérben, az Oltáriszentségben és ujjongó örömmel magasztaljuk körünkben. Ő van jelen közöttünk, amikor felolvassuk Igéjét és közösen imádkozva „ketten, hárman összegyűlünk nevében”. Ő van jelen a mellettünk vándorló felebarátban, akivel azonosította magát és akit szeretetben szolgálunk. Az Oltáriszentségben és „Szentlelkében” egyaránt Krisztus mindig köztünk és közel van hozzánk.

A mai körmenettel igazi evangéliumot, örömhírt hirdetünk: Velünk az Úr. Ő vezet bennünket, aki örök otthont készített számunkra a mennyben és mindig haza vár. Ő a mi vezérünk és Vele biztosan célba érünk:

„Itt az oltáron út, igazság, élet,
Ki nélkül ember igazán nem élhet,
Sem igaz békét földön nem ismerhet,
Úr Krisztus Jézus” (Ho 137, 5).

„C” év – Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre (1 Kor 11, 24)

Olvasmány: Ter 14, 18–20;
Szentlecke: 1 Kor 11, 23–26;
Evangélium: Lk 9, 11b–17.

Bevezető a szentmise kezdetén

Úrnapján a legméltóságosabb Oltáriszentséget ünnepeljük, görögösen mondva az Eucharisziát, amely magyarul elismerést, hálát, hálaadást, köszönetet jelent. Az Eucharisztia hitünk nagy és szent titka. Az Eucharisztia ünneplése közben a pap a hívek gyülekezetében és az oltárnál Jézus parancsára, nevében és személyében felidézi, megjeleníti, létrehozza az Oltáriszentséget. Az Oltáriszentség számunkra az Úr Jézus Krisztus teste és vére a kenyér és bor külső színe alatt. Jézus Krisztus feláldozva értünk önmagát, ezen külső jelekben köztünk maradt és titokzatos testét és vérét eledelül adta nekünk.

Mielőtt azonban ezzel a kenyérrel és borral táplálkoznánk, idézzük fel Szent Pál figyelmeztető szavait: „(Tehát) vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) testét, saját ítéletét eszi és issza” (1 Kor 12, 28–29).

Ezért most vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket, hogy ezáltal eucharisztikus ünneplésünk számunkra gyümölcsöző legyen és méltóképpen vehessük magunkhoz Krisztus testét a szentáldozásban.

Szentbeszéd

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre

1 Kor 11, 24

A mindennapi életben a jelek és jelképek sokkal nagyobb szerepet játszanak, mint ahogyan azt gondolnánk. Jelentőségük sokkal fontosabb, mintsem hogy egyszerűen és lekicsinylően figyelmen kívül hagyhatnánk azokat. Egy figyelmes szempillantással, ügyes kézmozdulattal vagy gesztussal, egy szál piros rózsával vagy egy csokor virággal sokkal egyszerűbben lehet kifejezni benső érzelmeinket, haragunkat vagy szimpátiánkat, mint ezernyi levéllel vagy többórás magyarázkodással. Egyébként vannak érzelmek és dolgok, amelyeket jelek nélkül valósággal képtelenek vagyunk megfelelően kifejezni. Nem hiába énekeljük a János vitézben: Egy rózsaszál szebben beszél, mint a legszerelmesebb levél...

Egyházi életünk ugyancsak telve van jelekkel. Ezek sokszor magukért beszélnek, máskor meg magyarázatra szorulnak. A keresztség alkalmával vizet öntünk a keresztelendők fejére. E jelből mindenki előtt könnyen világossá válhat, hogy itt valamiféle megtisztulásról, új életről vagy új élet fakasztásáról lehet szó. Víz nélkül megeszi az embert a kosz és az élet is kipusztul a földön. Jézus szavai ugyancsak erre utalnak: „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni, aki nem hisz, elkárhozik” (Mk 16, 16).

Jézus földi életében szeretetének, önfeláldozásának és köztünk maradásának állandó s konkrét jelét hagyta ránk az Oltáriszentségben vagyis az Eucharisziában. Ennek lényegi megértését Jézus Krisztusnál kell keresnünk, annál a Jézus Krisztusnál, aki nemcsak meghirdette Isten Országát a földön, de szavaival, tetteivel és földi életével látható formában meg is valósította azt köztünk. E valóság érzékeltetésére szolgáltak Jézus földi életében a lakomák. Erre szolgált az utolsó vacsora és erre szolgáltak a Jézus

föltámadása utáni étkezések. Ezek az étkezések mintegy elővételezték Isten eljövendő Országát, a Bárány menyegzői lakomáját: „Írd! Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzői lakomájára” – olvassuk a Jelenések könyvében (19, 9).

Jézus rendelése alapján, a szentmise lakomáján az egyház kezdettől fogva mintegy elővételezte és megjelenítette Isten Országát a földön. Már az ApCsel-ben azt olvassuk, hogy a jeruzsálemi egyház hívei „állhatatosan kitarottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban” (2, 42). Az Eucharisztia ünneplésében kifejezésre juttatták és elővételezték azt, aminek egykor el kell jönnie és amikor Isten lesz minden mindenben (vö. 1 Kor 15, 28). Amikor együtt ünnepeltek, mindig az eucharisztikus kenyérből ettek, mert hitték Jézus szavait: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van, s föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6, 54).

Az Eucharisztia azonban nemcsak Isten Országát elővételező lakoma, hanem a „dicséret áldozata” (Zsid 13, 15) is, amelyben ismételten felelevenedik Jézus egyetlen keresztdozata és az eljövendő dicsőség. Ezért már a 2. század óta Eucharisztianak, hálának, hálaadásnak, köszönetnek nevezzük ezt a szent cselekményt. Csak a későbbi idők folyamán nevezték el méltatlanul „misének” (Ite, missa est).

Az Eucharisztia ünneplésében kifejezésre juttatjuk örömünket és hálánkat az Istentől kapott javakért és hálát adunk neki azért, hogy kiszabadított bennünket a gonosz és a halál hatalmából. Az eucharisztikus hálaadásban Jézus Krisztus Istennek tetsző hálaadásához társulunk és vele egyesülve Isten elé terjesztjük a dicséret áldozatát: „Óáltala, ővele és őbenne, a tiéd, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben minden tisztelet és dicsőség mindörökkön-örökké” – énekeljük a szentmisében. Ebben az eucharisztikus ünneplésben Jézus Krisztus többszörösen is jelen van közöttünk. Jelen van az ünneplő közösség által: „Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18, 20). De őt jelenítik meg a felolvasott igék és a papi szolgálatot teljesítő személyek is. A liturgiáról szóló zsinati határozatok között olvassuk: az „áldozatot ugyanaz mutatja be most a papok szolgálata által, mint aki a kereszten önmagát föláldozta” (SC 7). A szentmisében különösen és kiváltképpen közöttünk van Jézus az eucharisztikus színek, a kenyér és a bor külső jelei által, miután ezek fölött elhangzott: „Ez az én testem és „Ez az én vérem”.

A szentmise mégsem valamiféle szemfényvesztő vagy varázslatos cselekmény. Az átváltoztatás szavai nem varázsigék. A kenyér és bor ún. átváltoztatása az oltáron a Jézus nevében Istenhez intézett ima által történik. Ebben az imában a Szentlélek adományaiért imádkozunk (epiklézis), mert földi életében Jézus maga is mindent a Szentlélek által tett, és főleg általa áldozta fel önmagát Istennek: „az örök Lélek által saját magát adta tiszta áldozatul az Istennek” (Zsid 9, 14) és általa van jelen a világban és az egyházban. Általa történik Jézus Krisztus jelenléte az oltáron az ostyában és a borban. A pap ezért könyörög így a szentmisében: „Kérünk tehát, szenteld meg ezt az adományt Szentlelked harmatával, hogy legyen ez számunkra a mi Urunk, Jézus Krisztus teste és vére” (2. misekánon).

Az eucharisztikus lakomán, a szentmisében, Jézus felszólít bennünket, hogy eucharisztikus testével és vérével táplálkozzunk: „vegyétek és egyétek”, „vegyétek és igyatok ebből mindnyájan”. A szent jelek által a legbensőségesebb kapcsolatot keresi velünk. Ezekben napi kenyérünkkel válik és olyan lesz, mint egy darab kenyér, amelyet ha megesszünk, lényünk alkotó, formáló elemévé válik. Áldozás utáni könyörgéseinkben a szentmisében legtöbbször azért imádkozunk, hogy a szentségi eledel hatékonyra váljék életünkben. A hasonlatnak megfelelően átalakul és krisztusivá formálódik lényé azoknak, akik Krisztus testével és vérével táplálkoznak: Krisztus titokzatos testének alkotóelemévé, részévé, részeseivé válnak, eleven közösséggé, amelynek tagjai valóban testvérként szeretik egymást és így Isten szeretetének tanúivá válnak minden ember előtt.

Akik Krisztus testével és vérével táplálkoznak, azok előbb-utóbb a világ világosságává, a föld sójává kell, hogy váljanak és világítaniuk kell a sötétségben. Krisztusként tartóssá, ízessé kell tenniük az életet. Az ilyen emberekből előbb-utóbb szeretet kell, hogy sugározzék, mert szívükben Istent hordozzák, Istent, aki a szeretet. Így útjuk is csak az Isten útja lehet és ennek mindig Isten végleges Birodalmába kell torkollnia.

Jézus Szent Szíve (Pünkösd második vasárnapja utáni péntek)

„A” év – Isten a szeretet (1 Jn 4, 8)

Olvasmány: MTörv 7, 6–11;

Szentlecke: 1 Jn 4, 7–16;

Evangélium: Mt 11, 25–30.

Bevezető a szentmise kezdetén

Jézus Szent Szíve ünnepén inkább egy krisztusi eszmei tanításra, mint valamelyik üdvösségtörténelmi eseményre irányítjuk figyelmünket. Arra a hitigazságra, hogy Isten a legszeretőbb Lény, sőt maga Isten a szeretet, amint ezt Szent János apostol első levelében olvassuk (1 Jn 4, 8).

Ez a hitbeli meggyőződés egyáltalán nem légből kapott vágyalom. Isten azon végbevitt tettei és cselekedetei révén alakult ki, amelyeket az ember a történelem folyamán megtapasztalt, főleg a mi Urunk Jézus Krisztus, Isten megtestesült Igéje, a megtestesült Igazság által. Benne megtapasztalhatta az ember, hogy Isten nem egyszerűen csak valamiféle eszme vagy éppen szörnyeteg, hanem valaki, akinek szíve van. Ezért Pál apostollal vallhatjuk: „Isten Fiának hitében élek, aki szeretett és föláldozta magát értem” (Gal 2, 20). Ő mindannyiunkat emberi szívvel szeretett. Ezért Jézus Szentséges Szívét, amelyet bűneinkért és a mi üdvösségünkért átszúrtak, „úgy tekintjük, mint annak a szeretetnek kiváló jelét és szimbólumát, amellyel szüntelenül szereti az Örök Atyát és minden embert kivétel nélkül” (KEK, 478).

Szentbeszéd

Isten a szeretet

1 Jn 4, 8

A szívátültetések korában az emberi szív sokat veszített korábbi nélkülözhetetlen, egyedi, szimbolikus valóságából, de továbbra is megmaradt lényünk éltető középpontjának, amely nélkül elképzelhetetlen az emberséges és melegszívű élet szeretetben. A szív nemcsak az ember szerves része, hanem egész lénye szimbóluma, jelképe is. A vér szellemisége – mondhatnánk Romano Guardini nyomán. A „melegszívű” emberek közelében jól érezzük magunkat. A „fagyos-, hideg-, kemény- és kőszívű” emberek közelében szenvedünk.

A bibliai értelmezés szerint a szív legtöbbször az ember szellemi-lelki központja. Ebben az értelemben Jézus Szíve az ő emberi szeretetének központi helye, annak a szeretetnek a fő fészke, amelyből mindig szeretet árad övéire, sőt minden emberre. A szeretet Jézus megváltó életének titka és alapja. Lényét teljesen átjárja az Atyától kapott és neki visszaajándékozott szeretet. Jézus Krisztus az Atyával egylényegű, s Átala és Benne Isten szeretete és jósága jelent meg közöttünk. Így elmondható, hogy Isten Fiában a teljes Szentháromság közeledik felénk, hiszen az Úr Lelke nem más, mint az Atya Lelke, aki maga a Szentlélek, a Szeretet Lelke.

A mai modern teológia igyekszik újra kihangsúlyozni a régi bibliai igazságot, miszerint Isten egyáltalán nemcsak önmagának élő Lény, hanem az a valaki, aki mindig

mellénk áll és pártfogol bennünket az ószövetségi prófétai Ígéret (Iz 7, 14) és ennek beteljesedése (Mt 1, 23) szerint: „Emmanuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten”, aki határtalan szeretetét irántunk még csak emberi feltételekhez sem köti. Isten éppen ezen határtalan szeretete irántunk a mi reménységünk. Üdvösségünk történelme, Isten történelme az emberrel, azt mutatja, hogy ezen keresztény reménységünk egyáltalán nem alaptalan remény.

Jézus Szíve ünnepe arra emlékeztet, hogy Isten rendkívüli módon és véglegesen elkötelezte magát velünk, amikor népévé és útítársaivá választott bennünket. Az üdvösség történelmét akár Isten szerelmi, ill. szerelmes történetének is mondhatnánk. Az ember teremtése óta megtapasztalhatta, hogy Isten közelében mindig üdvösséget talál. Emlékezzünk Isten nagy tetteire: az egyiptomi és babiloni fogságból való kiszabadulásra, az Ige megtestesülésére és Jézus Krisztus egész megváltó művére, vagy arra a sok kis eseményre, amelyben az ember ismételtelen megtapasztalta Isten gondviselő és emberszerető jóságát (Ruth esete, a fiatal Tóbiás és Jónás próféta története). Az Ószövetségi Szentírás azt hirdeti, hogy Isten szereti az embert és gondoskodik róla.

A korábbi homályos ószövetségi utalások az Újszövetségben teljes bizonyosságot nyertek Jézus Krisztus által. Általa megmutatta az Isten, hogy az ember boldogsága valóban szívügye, és azért kész nemcsak valamicskét adni, hanem mindent, még önmagát is.

Szentmisénk olvasmányában a zsidó nép kiválasztása ugyancsak azt jelzi, hogy „Isten a szeretet”. Isten nem Izrael vagy ennek kiválóságai miatt zárta szívébe ezt a népet, hanem szeretetből. Isten nem azért választotta ki őket, „mert számban fölötte álltak minden népnek”, hiszen – olvastuk – a „legkisebbek” minden nép között, hanem mert szerette őket az Úr (vö. MTörv 7, 7–8). Isten nem azért szereti az embert, mert szeretetre méltó. Isten alaptalanul, minden rászorgáló ok nélkül szereti az embert és hűséges hozzá (vö. MTörv 7, 9).

Az ember Isten szeretetébe vetett reménye, tehát nem alaptalan, sőt ez az önzetlen isteni szeretet még minket is szeretetre képesít, amint a Szentleckében hallottuk. Ahogyan korábban Isten ószövetségi népe történelme folyamán megtapasztalta az Úr gondviselő jóságát, úgy Isten újszövetségi népe Jézus Krisztusban még inkább megérezte, hogy „Isten a szeretet” és tanúsította: „Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy az Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy éljünk általa” (1 Jn 4, 9).

Itt ismét csak nem arról van szó, hogy Isten szeretete adósaivá kíván tenni bennünket, vagy újabb kötelezettséggel akarja terhelni vállunkat, amennyiben viszontszeretetre kötelez, hanem arról, hogy az ember nyugodtan (meg)bízhat Isten szeretetében, mert Isten egyszülött Fia által már „bebizonyította” szeretetét: „a szeretet nem abban áll, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte Fiát bűneinkért engesztelésül” (1 Jn 4, 10).

Jézus által megtapasztalható, hogy Isten egészen másképp viselkedik az ember iránt, mint ahogyan az emberileg szokás és várható. Nem azért szeret valakit, mert szeretetre méltó, rendes, engedelmes, törekvő, gazdag, vagy okos, hanem teljesen alaptalanul, minden ok és feltétel nélkül. Azért szeret, mert lényege a szeretet. Nem tehet mást, neki szeretnie kell minden igyekezetünket, mulasztásunkat és cselekedetünket megelőzően, hiszen ez az isteni szeretet, szeretetünk alapja és mozgatója. Paradox módon mindannyian vágyakozunk az ilyen szeretet után, mégis nehezünkre esik hinni benne és gyakorolni azt.

Isten mégsem fordul el tőlünk csalódottan. Jézus Krisztus, az Isten emberhez intézett megtestesült meghívója által elébünk siet és kihangsúlyozza: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak vagytok, és terhek alatt görnyedtek: én felüdítlek titeket” (Mt 11, 28)! Ő nem a „kicsinyektől” (Mt 11, 25) vár valamit, hanem nekik akar adni mindent!

Elismeri, hogy az ember jogosítványa saját nyomorúsága és gyengesége és ezért „szabad” neki igénybe venni Istent, számíthat rá és ráhagyatkozhat.

Isten szeretetével nem akar túlterhelni bennünket. Ő nem akarja gúzsba kötni, agyonnyomni az embert, mint ahogyan többen aggodalmasan úgy vélik, hogy Isten nem fogadja el őket, képtelenek kívánalmának megfelelni, vagy éppen Isten nem is szereti őket. „Ha Isten így szeretett minket, akkor nekünk is szeretnünk kell őt és egymást”, akkor ez azt jelenti, hogy szeretetre képesít, amint Szent Pál írja: „A szabadságot Krisztus szerezte meg nekünk. Álljatok tehát szilárdan, és ne hagyjátok, hogy újra a szolgaság igájába hajtsanak benneteket” (Gal 5, 1). Ha szeretünk, akkor szívesen és könnyen hozunk áldozatot. A mi Isten szeretetében való hitünknek is szeretetben kell kiteljesednie (vö. Gal 5, 6).

Jézus életével bátorít bennünket, hogy kövessük példáját: „Vegyétek magatokra igám, és tanuljatok tőlem, mert én szelíd vagyok és alázatos szívű, – és nyugalmat talál lelketek. Mert az én igám édes, és az én terhem könnyű” (Mt 11, 29–30). Ha hiszünk benne, akkor végeredményben rájövünk, hogy valójában nem mi hordjuk az igát, hanem általa biztosítjuk jövőnket, és még halálunkon is átsegít. Isten sohasem hagyja el azokat, akik benne bíznak és őrá építenek. Isten az ember abszolút esélye. Az ő szeretete nem képességünk függvénye, ezért még tehetetlenségünk sem teheti tönkre. Ígéreteit még akkor is megtartja, ha az ember azokat újra és újra elengedi füle mellett. Isten sohasem válik bús szerelemcsalódottá, aki többszöri hiábavaló kísérlet után csalódottan visszahúzódik az embertől. Az ő szeretete sohasem kapitulál, mert nem azt kérdezi: „Mi hasznom van belőle?”, hanem: „Mire van szükséged?”. Az ember ereje fogytán hamar feladja a reményt, ha nem boldogul embertársával. Nem így Isten. Ha elzárkózunk előle, vagy nyomorban gyötrődünk, ő még akkor is szeret minket és még inkább jár utánunk. „Irgalmas és kegyes a mi Istenünk: nagy irgalmú és hosszan tűrő. Nem bűneink szerint bánik velünk, és nem gonoszágunk szerint fizet vissza nekünk” (Zsolt 102, 8 és 10).

„B” év – Vér és víz folyt ki belőle (Jn 19, 34)

Olvasmány: Oz 11, 1. 3–4. 8c–9;

Szentlecke: Ef 3, 8–12. 14–19;

Evangélium: Jn 19, 31–37.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szentmisénk bevezetőjében a zsoltairos szavaival szeretném körvonalazni azt a nagy titkot, amelyre az anyaszentegyház Jézus Szíve ünnepével figyelmünket felhívni szándékozik: „Örök érvényű az Úr határozata, nemzedékről nemzedékre száll szívének gondolata” (Zsolt 33, 11), és tovább, „hogy lelküket a halálból kimentse és táplálja éhségükben” (uo. 19)

Jézus Szíve számunkra azt jelzi, hogy rohanó és gyorsan mulandó életünkben mindig számíthatunk Isten töretlen hűségére, örök érvényű szeretetére és üdvözítő jóságára irántunk, „szívének gondolatára” és egykor kimondott határozatára, a Jézus Krisztusban megtestesült Igéjére, amelyben éppen az által lett osztályrészünk a kegyelem és az igazság, akinek „teljességéből részesültünk” és aki az Atya ölén van (vö. Jn 1, 16–18). Ő elmondhatta önmagáról: „Aki engem látott, az Atyát is látta” (Jn 14, 9).

A Jézus Szíve-tisztelet által Istenhez száll dicsérő imánk, mert „Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Fiú nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölén van” (Jn 1, 18) és Isten éppen őbenne tárja felénk Szívét (vö. Dives in misericordia, 13–14).

*Szentbeszéd***Vér és víz folyt ki belőle***Jn 19, 34*

1932-ben XI. Piusz pápa azt mondta, hogy a Jézus Szíve tisztelet „rendkívüli kegyelemeszköz a rendkívüli nyomorúságok idején”. Az utóbbi időkben többfelé mégis úgy tűnik, mintha ez a rendkívüli kegyelmi eszköz kiment volna a divatból. A Jézus Szíve pöntek, ahogyan korábban a hónapok első pöntek napjait nevezték, ma már csak kevesek előtt ismerős fogalom. Jézus Szíve-képeket is egyre ritkábban látunk a lakásokban és többfelé már Jézus Szíve ájtatosságokat sem tartanak a templomokban.

A Jézus Szíve-tisztelet hanyatlásának korunkban több kiváltó oka lehet. Hanyatlását sokban elősegítették a Jézus Szíve tiszteletének 19. századból származó ügyetlen és nemegyszer túlzottan szentimentális megjelenítési formái. Érthető módon ezekkel a korábbi Jézus Szíve-képekkel, szobrokkal és imádságokkal sok mai ember nem tudott mit kezdeni. Számára Krisztus Urunk sohasem nézett ki olyan ízléstelenül, mint néhol ezeken a képeken és szobrokon. Ő sohasem kívánta, hogy olyan életidegen, virágos és barokk nyelven beszéljünk vele, mint amilyen ezekben az imádságokban gyakran fellelhető.

A Jézus Szíve-tisztelet minden hanyatlása ellenére 1982-ben, Jézus Szíve ünnepén Karl Rahner, az innsbrucki Canisianum aulájában elhangzott előadásában mégis arra hívta fel hallgatói figyelmét, hogy teológiailag nem lenne elővigyázatos, sőt balgaság lenne a Jézus Szíve-tisztelet kihalásával számolni, mert ezzel az egyház önmagát tagadná meg és elveszítené azt az üdvözítő reményt, amelynek hordozására hivatott és amely szerint Jézus Krisztusban, a legförtelmesebb emberi ocsmányságok ellenére is mindenki üdvösséget talál és a világ visszavonhatatlanul, minden sötétsége és nyomorúsága ellenére, visszatéríthetetlenül eléri boldog beteljesedését. A Jézus Szíve-tisztelet ui. hitbeli tanúság, Isten Jézus Krisztusban felénk áradó, végtelen szeretetének megvallása, annak a szeretetnek a megvallása, amely az Istenség teljessége és betölti Jézus legbensőbb valóságát. Az egyház lényegéhez tartozik, hogy hisz és remél Isten emberszerető jóságában és végtelen szeretetében, Jézus Krisztusban, aki minden embert üdvözít, és a benne tomboló gonoszság ellenére beteljesíti a világot. Jézus Szíve így Isten felfoghatatlan szeretetének és titkának gyönyörű és beszédes képmása, akárcsak Jézus Krisztus maga, akinek tisztelete és imádata sohasem szűnhet meg az egyházban.

Jézus Szíve azt mutatja, hogy Isten nemcsak elvont, távoli, külsőséges kapcsolatban áll velünk, hanem nagyönis beletartozik a világba; Jézus Krisztus valóban a világ szerető Szíve, húsból-vérből megtestesült isteni irgalom. Jézus Szíve azt mutatja a világnak, hogy Istennek szíve van és ezért sohasem cselekedhet szívtelenül. Ezt a szeretetet még akkor is megőrizte és gyakorolta, amikor a hazugság, az erőszak, a gyűlölet gyilkos hatalmasságai romlására esküdtek, és irgalmatlan kegyetlenséggel életét oltották. A mai evangélium beszámolója szerint, amikor az egyik katona beledöfte lándzsáját Jézus oldalába, nyilvánvalóvá vált, hogy szeretetből irántunk, maradéktalanul kiüresítette önmagát, mindent feláldozott értünk, utolsó csepp vérét, még önmagát is. Mt szerint „erre a templom függönye kettéhasadt, felülről egészen az aljáig” (Mt 27, 51). Ezzel az evangélista mintegy jelezte, hogy Jézus kereszthalálával láthatóvá és nyilvánvalóvá vált Isten szeretetének lakhelye közöttünk a Szentek Szentjének legbenseje, Isten szeretetének középpontja, Szíve határtalan szeretetének nagysága.

János evangélista viszont arra is felhívta a figyelmet, hogy amikor az egyik katona beledöfte lándzsáját Jézus oldalába, akkor „vér és víz folyt ki belőle” (Jn 19, 34). Az evangélista ezzel jelezte, hogy Jézus Krisztusban megnyílt Isten szeretetének kiapadhatatlan forrása. Jézus egykor maga mondta: „Aki szomjazik, jöjjön hozzám és

igyék! Aki hisz bennem, annak szívéből, az Írás szava szerint, élő víz források fakadnak” (Jn 7, 37–38). Ő az igazi szikla, amelyből az élő vizek forrása fakad, amely mindig felüdíti Isten pusztában vándorló népét és termékennyé teszi a száraz és kietlen pusztaságot.

Ez a vér (eucharisztia) és víz (kereszttség) eszünkbe juttatja az élet kenyerét, az eucharisziát és a kereszttség vizét, az újjászületés fürdőjét, amelyben vízből és Szentlélekből valamennyien, akik megkeresztelkedtünk, újjászülettünk. A kereszttség vize által jött létre Isten új, szövetséges népe, amely éppen megváltó Istenéhez fűződő viszonyának függvényében válik kereszténnyé és egyházzá. Így elmondható, hogy Jézus átszűrt oldalából és Üdvözítőnk feltárt szívéből jött létre az egyház, a megváltás jele és eszköze, és a többi szentség. A kereszttség által lettünk keresztények, Krisztus (nevének) hordozói. Benne Isten szeretete újjáteremtette az emberi kőszíveket és olyan eleven hússzívet adott nekünk, amellyel újra termékennyé tehetjük pusztá földünket. Ezentúl az övéhez hasonlóan a mi szívünk kell legyen az új élet forrása.

Valóságos szívátültetésről, szívcsereéről van itt szó, az emberi szívek kicseréléséről Jézus isteni Szívével, szép imádságunknak megfelelően: Jézus Szentséges Szíve, alakítsd szívünket a Te Szent Szíved szerint. Nem valami olcsó szentimentalizmusról van itt szó, hanem arról a nagyon komoly kapcsolatról és bensőséges párbeszédről, amely Istenhez fűz bennünket és egyesít a keresztre feszített Jézus Krisztussal, feltámadt Üdvözítőnkkel, akit a kételkedő Tamással együtt így imádunk: „Én Uram és Istenem” (Jn 20, 28). Jézus Szívében Isten lenyűgöző szeretetét tiszteljük és imádjuk, azt a Szívet, amely egyedül képes békét és kiengesztelődést teremteni Isten és emberek között. Ezt a művet nekünk kell folytatni az egyházban a világ végéig.

A Jézus Szíve-tiszteletnek meglehetnek kortörténeti formái, korlátai, fonákságai és vadhajtásai, de Isten túlradó szeretetét az ember iránt az egyház sohasem veszítheti szem elől vallásos élete folyamán, mert neki éppen ezzel a szeretettel kell megújítani és újjáteremteni a földet. Jézus Szíve számunkra az üdvösség forrása és az Istenség teljessége. Belőle élünk. „Merítetek örömmel vizet az üdvösség forrásaiból” (Iz 12, 3; vö. Válaszos zsoltár).

Tökéletességre való törekvésünk alapja ugyancsak ez a Jézus Szívében megnyilvánuló szeretet, amely arra ösztönzi az egyház híveit, „hogyan az ő nyomában haladva, öhozzá hasonulva és mindenben megtartva az Atya akaratát, szívvel-lélekkel szenteljék magukat Isten megdicsőítésének” (LG 40).

Öhozzá hasonulni azt jelenti, hogy részt vállalunk vele az önmegtagadásban, kivesszük részünket az áldozatból és engeszteljük Istent a bűnösökért, akik letértek az üdvösség útjáról. Erre a készsége ma sokkal nagyobb szükség van, mint valaha. Korunkban elhatalmasodott a közömbösség az Isten és az egyház parancsai iránt. Többfelé valóságos gyűlölettel viseltetnek mindenféle isteni vagy egyházi törvénnyel szemben. Az ember önmagát tekinti a legfelsőbb törvényhozónak. Önzésében nem akar ismerni sem Istent sem embert önmaga fölött. Elveszítette érzékét a humánus és a természetfölöttiek iránt. Számunkra, keresztények számára mindez óriási kihívás, amelynek csak úgy felelhetünk meg, ha erőt merítünk az üdvösség forrásából és Üdvözítőnk Szívének szeretetével közeledünk Isten és embertársaink felé. Keresztény tanúságtételünk nélkül sohasem lesz szavahihető.

Kereszténységünk alapja az Isten- és emberszeretet, amelynek Jézus Szíve a legszebb foglalata. A Jézus Szíve-tisztelet ezért Isten- és emberszeretet. Csak akkor komoly, ha az Úr imádta az embertárs szolgálatával párosul benne, sohasem feledve Jézus utolsó ítéletről szóló szavait (vö. Mt 25, 31–46): „Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettetek” (Jn 25, 40). Ima és aszkézis, oratio et satisfactio.

Isten, Fiának átszúrt szívéért, szívet kér cserébe, azt várja, hogy szeretetéért szeretettel válaszoljunk. Pál apostolnál olvassuk: „Mint Isten kedves gyermekei legyetek az ő követői és éljetez szeretetben, ahogy Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát értünk jó illatú áldozati adományként az Istennek” (Ef 5, 1).

„C” év – Kiáradt szívünkbe az Isten szeretete (Róm 5, 5b)

Olvasmány: Ez 34, 11–16;
Szentlecke: Róm 5, 5b–11;
Evangélium: Lk 15, 3–7.

Bevezető a szentmise kezdetén

Jézus Szíve ünnepén az egyház Isten szeretetére, gyöngédségére, jóságára és irgalmára, Isten azon lényeges vonásaira mutat, amelyeket a szív szimbóluma sokkal inkább kifejez, mint az „Isten szeme”, amely mindent lát és nem egy hívőben, az igazságos bíró és szigorú uralkodó jelképeként, aggályokat ébreszt.

Ünnepi szentmisénk evangéliumában Lukács evangélista a Jó Pásztorra irányítja figyelmünket, Jézusra, aki életével tanúsítja és mutatja be azt, amit példabeszédében tanít: „Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett” (Lk 19, 10). Ez nemcsak Jézus szenvedésének és halálának, de egész nyilvános működésének és tanításának is vezérfonala.

Istennek szíve van és neki szívügye az ember. Senkit sem akar elveszíteni közülük. Ezért keresi, jár utána fáradhatatlanul és kitartóan, amíg csak meg nem találja és üdvözíti.

Szentbeszéd

Kiáradt szívünkbe az Isten szeretete

Róm 5, 5b

VI. Pál mondotta valamikor: Áldozatkészség nélkül nincs emberi fejlődés és haladás. Napjainkban mégis sokan irtóznak az áldozattól és nem divatos áldozatkészségről beszélni. Fenntartásaink vannak vele szemben, mert többször tapasztaltuk, hogy visszaéltek áldozatos jóságunkkal és fondorlatos módon kihasználták áldozatkész szeretetünket. Mindezek mellett mégis érezzük, tapasztaljuk és el kell fogadnunk: emberi haladás és fejlődés csak komoly áldozatok és lemondások közepette lehetséges. Ahol az emberek csak önmaguknak élnek és csak a maguk javát keresik, nincs meg az önzetlen áldozatvállalás készsége és a nagylelkűség, ott megkeményedik az élet és megkezdődik a helyben topogás, a megmerevedés. Aki viszont fejlődni, haladni akar, „ki akarja nőni magát”, annak meg kell tanulnia lemondani, annak fel kell adnia eddigi kényelmét és áldozatot kell hoznia magasztos célja eléréseért. Az emberiség nagy egyéniségei, akiknek sokat köszön a világ, a lemondás és az önfeláldozás bajnokai. Gondoljunk a nagy feltalálókra, tudósokra, a szentekre, de a mai élsportolókra, vagy színészekre és művészekre, a sztárookra. Istentől kapott és megáldott tehetségük kibontakoztatásához komoly fáradozásra, munkára, lemondásra volt szükségük. Sztárok csak így lehettek. A cél érdekében nem egyszer feláldozták, kockára tették egész vagyonukat, sőt életüket is. A közösségi élet is csak akkor szép és gazdag, ha sok benne az olyan elkötelezett és áldozatkész ember, aki többet tesz és ad, mint amire köteles. A szentek mind ilyenek az egyházban: önmegtágadó életet éltek és segítettek embertársaiknak.

A legtöbben értékeljük és szeretjük az áldozatkész embereket, vágyakozunk utánuk, főleg egy olyan korban, amikor az emberi köz- és egyéni gondolkodásba beférkőzött az önzés, az irigység, a gyűlölet, az erőszakoskodás és az agresszivitás. Az ember egyik legősbibbi vágya, hogy feltekintsen azokra, akiknek szíve van. Zakariás próféta az ember ezen ősi óhaját fogalmazta meg, amikor rejtelmes beszédében a messiási időkre utalt, amelyben az Úr kiárasztja a jóindulat és az imádság lelkét, és az emberek „arra emelik majd tekintetüket, akit átszúrtak” (vö. Zak 12, 10). Gyászolni fogják és megsiratják, mint az egyszülött Fiút szokás, de áldozata mégsem lesz hiábavaló, mert „azon a napon forrás fakad Dávid háza és Jeruzsálem lakói számára, hogy megtisztuljanak a bűntől és a tisztátalanságtól” (Zak 13, 1).

Később Szent János evangélista Jézus keresztáldozatában fedezte fel azt, amit Zakariás próféta korábban rejtelmes képekkel előre jelzett a messiási időkről. Jézus keresztje alatt állva látta, amint „az egyik katona oldalába dőfte a lándzsáját”, amelyből nyomban vér és víz folyt (Jn 19, 34) és rögtön visszaemlékezett: „Mert ez azért történt, hogy beteljesedjék az Írás: ... Föltekintenek arra, akit keresztüliszúrtak” (37). Ebből megértette, hogy az Úr most árasztotta ki „a jóindulat és az imádság lelkét”, miközben forrás fakadt, az irgalom és a megbocsátás forrása Jézus oldalából, Szent Szívéből.

Amikor ma tisztelettel emeljük tekintetünket Jézus keresztben elszenvedett oldalabérére és imádatlással hódolunk a feltárt Szent Szívben lakozó Szentek Szentje, a Szeretetistenség előtt, akkor nem rekedhetünk meg csupán a külső szemlélődés szintjén, hanem fel kell fedeznünk annak rejtett titkát is. Nem állhatunk meg a néha valóban giccses formában megjelenített külsőségeknél. Jézus Szent Szívére csakis hittel lehet tekinteni. E hit nélkül nincs Jézus Szíve-tisztelet. Ez azt jelenti, hogy Jézus Szívében látjuk a bűnbocsánat és irgalom lelkét, a mindig áldozatkész és önfeláldozó Szeretet lelkét, a Szeretet Istenét. Jézus Szíve az isteni szeretet és gondviselés jelképe, Isten feltárt Szíve, amely azt jelzi, hogy Isten szívesen keresi az elveszettet, visszatereli az elszéledtet, bekötözi a sérültet, ápolja a beteget, óvja és védelmezi az erőseket és egészségesekeket, amint ezt a mai olvasmányból hallottuk (vö. Ez 34, 16).

Hittel feltekinteni arra, akit átszúrtak, azt jelenti, hogy elismerjük: „A nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete” (Róm 5, 5b), amely erőt ad ahhoz az új élethez, amely már nemcsak emberi igényekből és követelődésekből áll, hanem készséges lelkületből, segítőkészségből, szeretetszolgálatból és önzetlen áldozatosságból. Hívó lélekkel föltekinteni arra, akit keresztüliszúrtak, annyit jelent, hogy Isten szeretetében felfedezzük azt az éltető forrást, amelyből merítve egész keresztény egzisztenciánk él és táplálkozik: a keresztség vizét, a Lélek adományait és az áldozati lakoma közösségét; „az ő életébe beleoltva még könnyebben megszabadulunk” (Róm 5, 10).

Hittel föltekinteni arra, akit átszúrtak, azt jelenti, hogy hálásak vagyunk és örülünk Istennek, mert nemcsak feltárta előttünk szeretetét és kereste, ami elveszett, hanem már meg is talált minket, vállára vett bennünket és hazasietett velünk. Vagy talán nem tartozunk mindannyian az ő kiváltságos juhok közé, akik miatt a többi „99”-et magára hagyta, hogy keresse az ő egyetlen elveszett bárányát? Ki igaz közülünk? „Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, saját magunkat vezetjük félre, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel jó és igazságos, megbocsátja bűneinket, és minden gonoszástól megtisztít minket. Ha azt állítjuk, hogy nem vétkeztünk, hazugnak tüntetjük fel, és tanítása nincs bennünk” (1 Jn 1, 8–10) – figyelmeztet János apostol. Van tehát okunk a hálára és az öröme. Vallási szempontból senki sem kérkedhet, nem nézhet le másokat és nem emelheti magát mások fölé, mert mindannyian tévelygő juhok vagyunk, akik a Jó Pásztor szeretetére szorulunk.

Urunk színeváltozása (Augusztus 6.)

„A” év – Elváltozott előttünk (Mt 17, 2)

Olvasmány: Dán 7, 9–10. 13–14;
Szentlecke: 2 Pt 1, 16–19;
Evangélium: Mt 17, 1–9.

Bevezető a szentmise kezdetén

Urunk színeváltozásának ünnepén az emberré lett és megdicsőült Krisztusra szegezzük tekintetünket, az isteni fényben tündöklő Úrra, akinek ragyogó életében és mindeneket megújító, átalakító, csodálatos erejében a tanítványok felismerték az örökkön élő, halhatatlan és fenséges Istent (vö. Jel 1, 9–20).

Az Úr dicsősége ma beragyogja az egyházat és átsugároz rajta. Jól tesszük, ha felfigyelünk rá, mint sötétben világító lámpásra, amíg a nappal fel nem virrad, és a hajnalcsillag fel nem kél szívünkben (vö. 1 Pt 1, 19).

Szentbeszéd

Elváltozott előttünk

Mt 17, 2

Jézus Krisztus földi életében alig különbözött embertársaitól. Úgy járt-kelt, verejtékezett és dolgozott, mint legtöbb társa. Tartalmas és okos beszédei, rendkívüli és meglepő csodái ellenére zsidó kortársai csak vándortanítót láttak benne, legfeljebb prófétát, egyet a sok közül. Alig különbözött azoktól, akik korábban már ismételtlen is felléptek Izraelben. A vélemények megoszlottak róla, mint ahogyan azok ma is megoszlanak: egyesek többihez hasonló vallásalapítónak tartják, mások tragikus sorsú forradalmárnak, vagy a jó emberek minta-, ill. ösképének. Megjelenési formája a történelemben valóban olyan, hogy igazi kiléte, arca sok találgatásra ad okot még a hívők között is. Még tanítványai is csak nehezen ismerték fel Jézus igazi arcát: csak lassan fedezték fel benne a Messiást, Isten Fiát, akiben az élő Isten teljessége lakozik. Urunk színeváltozásának története olyan pillanatra utal, amelyben a Jézushoz közel álló tanítványok felismerték Mesterük valódi kilétét és akinek feltámadása már előre vetíti fényét: a feltámadt Krisztus dicsőségét. Felismerik Jézus emberi alakján átragyogó igazi lényét, „színében átváltozott, feltámadott testét”, amelyben húsvét után Jézus találkozni fog velük.

Urunk színeváltozásának története a fenséges Úristen kinyilatkoztatása színes képek segítségével. Szemünk elé állítja Jézus Krisztust, az Isten Fiát, aki az ég bizonyossága szerint Isten képmása és egyetlen hiteles üzenete, akire ezért hallgatnunk kell.

A bibliai történet képei magukért beszélnek. Az esemény színhelye egy magas hegy, ahonnan általában gyönyörű kilátás tárul a hegymászók elé. Az ember itt maga mögött hagyja a világ zaját, kiemelkedik a lapos síkság ködéből és a tiszta magasságban közel érzi magát az éghez. Ebbe a magasságba nem mindenki jut fel, és a hegymászás fáradságait is vállalni kell. Jézus ezért hármat kiválasztott tanítványai közül és velük ment fel a hegyre, a Tábor hegyére, ahonnan ma is csodálatos kilátás tárul a felkapaszkodó zarándokok szeme elé. Ide vitte fel Jézus három kiválasztott tanítványát,

„Jakabot, Kéfást és Jánost”, akikre később komoly vezetői feladat várt az egyház elindulásának idején és „akiket oszlopoknak tekintettek” (Gal 2, 9).

Aztán azt olvassuk, hogy fent a hegyen Jézus „elváltozott előttük: az arca ragyogni kezdett, mint a nap, a ruhája pedig vakító fehér lett, mint a fény” (Mt 17, 2). A történet másik jellemzője ez a fény, Jézus Istenségének fénye, hiszen „az Isten világosság és nincs benne semmi sötétség” (1 Jn 1, 5). Ez az isteni fény megdicsőíti Jézus alakját, anélkül, hogy valami földöntúli fényes lényé változtatná. Jézus emberségén bármennyire átragyogott Isten jelenléte, ő továbbra is ember maradt, méghozzá olyan ember, aki mindkét lábbal a földön járt.

Aztán ezt olvassuk: „És íme, megjelent nekik Mózes és Illés” (Mt 17, 3). Ők az Ószövetség képviselői: Mózes mint törvényadó, Illés mint próféta. Ez a hitfolytonosságot jelzi. Jézus az ősek vallását követi, de több, mint a „Törvény és a próféták”, mert benne valóra váltak az ősi remények és ígéretek.

A történet ezután eléri csúcspontját: „a felhőből egy hang hallatszott” (5). A Napot eltakaró, de éppen a Nap által megvilágított fényes felhő a Bibliában Isten dicsőségének jelzésére szolgál, hiszen a Napba csak fátyolon át, felhőn át nézhetünk, olyannyira, hogy még ez az áttükrözött ragyogás is félelmükben földre sújtotta a tanítványokat; míg végül az égi hang felrázta őket és kifejezésre juttatta az egész történet valódi mondanivalóját: „Ez az én szeretett Fiam..., őt hallgassátok!” (Mt 17, 5).

A tanítványok csak ezután ocsúdoznak: Péter előbb három sátrat szándékozik építeni és nyilván ezáltal maradásra akarja bírni az égiet, de aztán mégis „mindannyian földre borultak és nagyon megrémültek” (6). Az emberi megosztottság mutatkozott meg rajtuk. Minden arra utal, hogy a fenséges Isten megjelenése egyszerre gyönyörűséget és félelmet kelt. Az Isten fensége ígézetébe vonja az embert, de ugyanakkor rettegést is kelt benne, mert a nagy Isten előtt felismeri picinységét és azt, hogy méltatlanul áll a Szent Isten előtt. Az Istennel való találkozás megrázkódtatást és átalakulást jelent, istenfélelmet, ami viszont már nem azt jelenti, hogy félünk tőle, hanem azt, hogy tiszteljük és felismertük komoly Valóságát és ezért féljük őt, őrá hallgatunk.

Mindenkinek lehetnek ilyen rendkívüli Isten-élményei. Ez főleg akkor következik be, amikor valaki rájön, hogy Jézus az egyetlen Úr és az egyetlen reménység. Kezében van az ember jövője és a világ beteljesedése. E felismerés előfordul elmélkedő imádság közben, de sok apró kis esemény közben is, amikor valaki számára nyilvánvalóan bebizonyosodott, hogy Istenbe vetett bizalma nem volt hiábavaló. Ezek az istenélmények azonban általában nem tartósak. A megdicsőülés hegyéről a legtöbbünknek vissza kell térni a hétköznapiakba, mint ahogy Jézus is lejött onnan tanítványaival. Életünk a hétköznapiakban zajlik, de Jézus oda is elkísér bennünket: velünk jön, még ha ismét csak észrevétlen és hétköznapi alakban, mint egykor földi életében tanítványai körében.

Jelenlétének szürkesége és átlagossága a hétköznapiak közepette próbára teszi hitünket, hiszen éppen a mindennapok közepette dől el, hogy mellette vagy ellene vagyunk-e, elfogadjuk-e, vagy elutasítjuk irányítását. Ezzel áll, vagy bukik életünk célja és értelme. Az örökkévalóság szempontjából minden tettünk vagy mulasztásunk számít, és aszerint nyer elbírálást, hogy mennyiben hallgattunk Isten szeretett Fiára.

Ezek után már ismernünk kell Kísérőnk igazi arcát! Tudnunk kell, hogy ki ő! Abban is bízunk kell, hogy egykor a mi emberségünk is részesül abban a dicsőséges ragyogásban, amelyben ő már részesült.

„B” év – A hegyről lejövet (Mk 9, 9)

Olvasmány: Dán 7, 9–10. 13–14;

Szentlecke: 2 Pt 1, 16–19;

Evangélium: Mk 9, 2–10.

Bevezető a szentmise kezdetén

Urunk színeváltozása szoros összefüggésben áll szenvedésével. Megdicsőülésének története, amelyről a mai evangéliumban hallunk, némi vígasszal tölthette el Jézus tanítványait, bekövetkező szenvedése és kereszthalála idején, de a rájuk váró sötét óráktól nem menthette meg őket.

A szenvedés az ember örök problémája. Ezen még Isten Fia sem változtatott, legfeljebb annyiban, hogy maga is osztozott szenvedéseinkben és halálunkban és ezáltal az értelmetlennek látszó Kereszt, a szenvedések botrányköve, a reménység jelévé vált. Aki meghalt rajta, az Isten Fia, jóllehet a kereszten ebből semmit sem látunk, de valójában mégis ott van, amint ezt Urunk színeváltozásával és megdicsőülésével bebizonyította. Ezért, ha bizalommal ráhagyatkozunk, ő közel van hozzánk és halálunkat is „megdicsőülésben” részesíti.

Szentbeszéd

A hegyről lejövet

Mk 9, 9

Az emberi élet tele van meghasonlottságokkal, ellentmondásokkal, tele van örömmel és keserűséggel, van benne siker és kudarc, jó és rossz, boldogság és bánat. A gyönyörrel gyakran együtt jár a szenvedés, az örömben nem egyszer ürem is vegyül. A nagy sikereket kemény munkával lehet elérni. Minden siker és öröm végén ott leselkedik a halál, amelyet gyakran még hosszas szenvedések is megelőznek.

Ez a kettősség Jézus földi életében is fellelhető. Úgy beszélt, mint akinek hatalma van, remek csodajeleket vitt végbe, élvezhette tanítványai bizalmát, de ugyanakkor meg nem értésben is része volt, méghozzá legközelebbi hozzátartozói részéről. Tapasztalnia kellett, hogy korábban lelkesedő tanítványai hite hamar ingadozóvá válik, a farizeusok és írástudók pedig egyenesen üldözik. Végül a kereszten teljesen magára hagyva, iszonyú kínok között kellett befejeznie életét. Valóban kudarcba torkollik minden ember élete?

Márk evangélista ugyancsak ismerte ezt a nehéz kérdést és megpróbált rá a kinyilatkoztatás fényében válaszolni. Urunk színeváltozásának történetében megpróbált rámutatni arra, hogy az emberi élet megosztottsága Jézusnak éppúgy osztályrészül jutott, mint nekünk, de e megosztottság mögött mégis mély értelem húzódik. A világban, minden más látszat ellenére, mégis megtalálható az Isten. Jézus Krisztus személyében nemcsak egyszerűen egy embertársunk, hanem Isten Fia jelent meg közöttünk, akinek Istensége mégsem jelenti azt, hogy személyében valamiféle földöntúli lény lakik közöttünk, akinek semmi köze emberi szenvedéseinkhez és nyomorúságainkhoz; sőt a bibliai tapasztalat azt mutatja, hogy Istensége éppen emberi nyomorúságaiban bontakozott ki leginkább. Átszenvedte és átélte az emberiség egész nyomorúságát és éppen ennek közepette lett nyilvánvaló benne Isten éltető és feltámasztó hatalma.

Földi életében Jézus igazi lényé csak ritkán tűnt elő világosan embersége burkolatából. Urunk színeváltozása a tanítványok számára mindenképpen Jézus igazi (isteni) lényének, arcának megismerését jelentette. Az Atya szózata kifejezetten

bizonyosságot tett „Fia” mellett. Az Ószövetség nagy alakja, Mózes és Illés, a látomásban Jézus mellé állnak és igazolják, hogy benne valóra váltak az ősi Ígéreték. Jézust átjárta és benne felragyogott az Istenség égi fénye, de anélkül, hogy embersége csorbát szenvedett volna. Erre utal, hogy Urunk színeváltozásának története két, Jézus szenvedéséről szóló jövendölés között található Márk evangéliumában (Mk 8, 31–33, ill. Mk 9, 30–32).

A nagy élmény és tapasztalat után a hegyről lejövet Jézus mégis titoktartásra kötelezte három tanítványát. Csak miután Jézus átment a halálon és Istensége megtapasztalta és egyben megdicsőítette az emberi lét legkeményebb valóságát, a tanítványok csak azután lesznek képesek felfogni Urunk színeváltozásának eseményét és értelmét annak teljes valóságában. A történetben jelentős mozzanat, hogy a megdicsőülés hegyéről a tanítványoknak le kellett szállniuk Jézussal a hétköznapi életbe, mint ahogyan színeváltozása után Jézus is visszatért a földi valóságba. Nem menekült ki az emberi lét szakadécai és megosztottságai közül. Urunk színeváltozása megerősítette a tanítványok hitét Jézusban és erőt adott nekik arra, hogy elviselhessék a rájuk váró megpróbáltatásokat, de a látomás élménye és a belőle szerzett ismeret a megpróbáltatásoktól nem mentette meg őket.

A mi hitünk és életünk is rendelkezik „táborhegyi” tapasztalatokkal, de nem mentes a hétköznapi megpróbáltatásoktól sem. Adott pillanatban világosan érezzük Isten közelségét és hitünk is rendíthetetlennek tűnik. De ismerjük a csüggedés és kétségbeesés óráit is, amikor úgy érezzük, hogy hitünk kialudt és szertefoszlottak korábbi jó tapasztalataink, és mindenki elhagyott, még az Isten is.

Főleg ezekben az órákban nem lenne szabad megfeledkeznünk arról, hogy a mennyei dicsőség fényéből Urunk is visszatért a (földi) hétköznapi életbe. Ő nemcsak a nagy hitélmények közepette létezik és van közel hozzánk, hanem a krízisek és szenvedések közepette is. Ő egyformán működik a jó- és a balsorsban, még ha nem is mindig vesszük észre hatalmát. Legtöbbször csak annyit érzünk, hogy a szenvedés és bánat idején nem vagyunk teljesen egyedül és valahonnan mégis erőt merítünk. Talán csak jóval később jövünk rá, hogy a nehézségek és megpróbáltatások mégsem voltak teljesen hiábavalók: hozzásegítettek az érettebb gondolkodáshoz és sok, korábban nem látott érték felfedezéséhez. Jézus rejtett valósága „megdicsőítette” gondolatainkat, döntéseinket, örömeinket és bánatunkat, általa felfedeztük emberi létünk mélységeit és a hit erejét.

„C” év – Haláláról beszélgettek (Lk 9, 31)

Olvasmány: Dán 7, 9–10. 13–14;

Szentlecke: 2 Pt 1, 16–19;

Evangélium: Lk 9, 28b–36.

Bevezető a szentmise kezdetén

Az egyházi év folyamán a vallásos hívek hétről-hétre összegyűlnek a templomokban és megünneplik Urunk halálát és föltámadását, a felolvasott evangéliumi szakaszok alapján elmélyítik Jézus Krisztusról szerzett ismereteiket, a hit fényénél pedig választ keresnek az üdvösség nagy kérdéseire.

A szentmiséken legtöbbször arról hallanak, hogy a Názáreti Jézusban valóban testet öltött az Isten, egy lett közülünk, igazi embertársunk és barátunk.

Jézus azonban nem csak ember. Erre utal Urunk színeváltozása. Jézus egyénisége ugyanis szétpattintja az emberről alkotott általános fogalmaink kereteit és olyan vonásokat tükröz, amelyeket csak akkor értünk meg igazán, ha az Atya ajkáról elfogadjuk

a mai Evangéliumban elhangzó isteni szózatot: „Ez az én választott Fiam” (Lk 9, 35). Aki viszont Jézusban felismerte Isten választott Fiát, követi Őt és hallgat szavára.

Most a szentmise kezdetén csöndesedjünk el néhány pillanatra és vizsgáljuk meg Isten Fiáról alkotott szemléletünket és lélekben rendezzük újra hozzá fűződő kapcsolataink szálait.

Szentbeszéd

Haláláról beszélgettek

Lk 9, 31

Ma Urunk színeváltozásának történetéről hallottunk és arról értesültünk, hogy Jézus isteni fényben mutatkozott meg tanítványai előtt. Erre a rendkívüli élményre valóban nagy szüksége volt mindannyiuknak. Bár korábban már sok rendkívüliséggel találkoztak Jézus közelében, a tanítványok előtt eddig mégsem volt egészen világos, hogy valójában ki is az ő Mesterük. A sok látott csodajel ellenére sem ismerték fel Benne egyértelműen az Isten Fiát. Inkább földi messiás királynak nézték, kiváló tanítónak, a szegények szószólójának és amolyan ellenzéki reformernek, egyszerűen embernek, aki hamarosan megszabadítja népét a római zsarnokságtól és visszaállítja Izrael dicső országát.

Urunk színeváltozása éppen ezt a téves emberi elképzelést hivatott szétoszlatni az apostolokban. Ez a látomás lehetővé tette számukra, hogy Jézus emberi természete mögött felfedezzék az Istenség teljességét. Hiszen a tanítványok Jézussal való együttlétiük alatt főleg emberségét ismerhették meg valójában. Úton-útfélen úgy tapasztalták, hogy Jézus is olyan ember, mint ők. Urunk színeváltozása feltűnő módon jelezte, hogy Jézus ennél végtelenül több. Az isteni fény és dicsőség részese: Isten Fia. A mai Evangéliumban az Atya maga tesz tanúságot Róla: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok” (Lk 9, 35). A mai Evangélium tanításának azonban ez csak egyik része. A történetben szó van a szenvedés állandó problematikájáról is. Hallottuk, hogy a látomás szerint Mózes és Illés, a Törvény és a próféták képviselője Jézussal beszélgetett, mégpedig Urunk szenvedéséről és haláláról. Feltűnő, hogy Lukács evangéliumában ez a történet két, Jézus szenvedéséről szóló előrejelzés között foglal helyet. A szent Szerző mintegy már ezzel is jelezni kívánja, hogy a történet Jézus szenvedésére és halálára utal, hitünk egyik legkeményebb próbájára. Hiszen hogyan lehet Isten Fia az, aki csúfos módon éppen a kereszten, a kor gúnyfáján fejezi be életét? Ez lenne Isten ígérete és a próféták tanítása? Ő lenne az erős és halhatatlan Isten, a béke fejedelme?

A látomás a hit bizonytalanságában vigaszt kíván nyújtani a szenvedésektől irtózó tanítványoknak. Urunk színeváltozása előre vetíti a feltámadás dicsőségét és az ember Krisztus isteni fényét, és így bátorságot önt beléjük. A látomás elmondja nekik, hogy a tanítványoknak még Uruk szenvedése és halála láttán sem szabad csüggedni, mert Isten éppen őáltala, szenvedése és halála által váltja meg a világot és szerzi meg számunkra az örök üdvösséget. A rendkívüli történetből kitűnik, hogy Jézus közelgő szenvedése és halála teljesen összhangban áll a próféták és az apostolok tanításával. A fenyegető veszély semmi eltérést sem jelent Isten terveitől. Erről tanúskodik Péter apostol a mai Szentleckében: „Ezt az égből jövő szózatot mi is hallottuk, amikor ott voltunk vele a szent hegyen. Így a prófétai jövendöléseket még jobban hisszük. Jól teszitek, ha figyeltek rájuk, mint sötétben világító lámpásra...” (2 Pt 1, 18–19).

Abban a korban, az első században, amikor Urunk színeváltozásának történetét Lukács feljegyezte és Péter apostol ezen vigasztaló sorai keletkeztek, a keresztényeknek különösen nagy szükségük volt a hitbéli bátorításokra. Hiszen az őskeresztények csak parányi és elenyésző kisebbséget képeztek a hatalmas pogány Római Birodalomban. A

környező népek megvetették, kinevették, kicsúfolták és üldözték Jézus tanítványait. Ebben a helyzetben jól jött számukra a mai Szentlecke és Evangélium vigasza s bátorítása: Jézus Krisztusban minden látszat ellenére, már nem csupán ember, hanem Isten jött közénk. Nincs mit félni s aggódni.

Az őskeresztények kísértései ma éppúgy kínoznak bennünket, mint őket egykor. Nehézségeinket még az is fokozza, hogy nekünk nincsenek olyan közvetlen élményekben részünk, mint egykor nekik. Jóllehet komoly üldöztetéseket nem szenvedünk, de hitünket mégis állandóan támadások érik. Sokan ma is csak földi messiást látnak Jézusban. Számukra Jézus nem az egyedüli Üdvözítő, hanem csak egy a sok világreformerek közül, akit az emberi okoskodás éppúgy kritizálhat, bírálhat és vádolhat, mint bárki mást az e világi „bölcsek” közül. Többen Jézust is csak valamelyik szekta vagy mozgalom vezérének tekintik.

Jézus azonban nem egy valaki a sok üzletelő szektavezér közül és semmi köze sincs a sok üzérkedő, okkultista, spiritiszta és babonás muftihoz. Ezek csupán csak emberek, akiknél hiába keressük életünk értelmét és örök álmaink beteljesedését. Akik rájuk építenek, hamarosan csalódnak és elpusztulnak halandó vallásalapítóikkal együtt.

Jézus híveinek nem emberek szavatolják az örök üdvösséget, hanem Isten Fia, aki Jézus Krisztusban hozzánk hasonló emberként jött közénk. Ez hitünk nagy próbaköve: a gyengének látszó Isten, aki még Fiát sem kímélte meg a szenvedésektől és a haláltól.

A nehézségeinket fokozza, hogy napjainkban alig van részünk Urunk színeváltozásának élményében. Jézus csak nagyon kevés kiválasztott előtt mutatkozik meg mennyei dicsőségében. Egykor Urunk színeváltozása is csupán három apostolnak jutott osztályrészül. Ennek ellenére mégis bizalmat önthetnek belénk azok a szavahihető tanúk, akik egykor látták és hallották Jézust és Vele jártak. De miért ne tölthetne el bennünket bizalommal azoknak a megszámlálhatatlan keresztényeknek serege, akik századokon át az üldöztetések és szenvedések ellenére is hűségesek maradtak hitükhöz és mindvégig kitartottak Jézus mellett? Jézussal találkozunk az egyházban is, amely minden gyengesége és hibája ellenére, mégis csak Isten titokzatos működését jelzi a világban. Az egyházban Jézus él tovább és Titokzatos Testében szüntelenül működik. Az egyház szeretetközösségében és általa olykor felfedezhetjük a föltámadt Krisztus dicsőségét a világban. Ilyenkor az egyház tevékenységében tapasztalható meg Urunk színeváltozása, azaz Istenségének jele. Éppen ezért, amíg az egyházzal közösségben élünk, bizonyosak lehetünk, hogy Vele járunk, utunk nem céltalan és az üdvösségbe vezet. Ebben az egyházban ismerjük meg igazán Jézus Krisztust, talán nem mindig elképzeléseinknek megfelelően, de mindenképpen úgy, amint Ő kinyilatkoztatta magát. Ő a mi egyedüli Üdvözítőnk: Jézus Krisztus, a mi embertársunk és az Isten Fia. Őt hallgassátok!

A szent kereszt felmagasztalásának ünnepe (Szeptember 14.)

„A–B–C” év – Egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen (Jn 3, 16)

Olvasmány: Szám 21, 4–9;
Evangélium: Jn 3, 13–17.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe Urunk Jézus Krisztus ünneplését jelenti, úrünneppé, akárcsak a vasárnap, és ezért miséje kiszorítja a mai vasárnap szent szövegeit (Évközi 24. vasárnap).

Az ünnep 320. szeptember 14-re nyúlik vissza. Jámber feljegyzések szerint Ilona anyacsászárnő ezen a napon találta meg Krisztus keresztjét Jeruzsálemben a Kálvária-hegyen. 15 évvel később elkészült a jeruzsálemi Szent Sír-bazilika, amelyben felszentelésének másnapján, 335. szeptember 14-én ünnepélyes keretek között felállították Krisztus keresztjét, hogy Isten népe hódolhasson előtte. Tulajdonképpen ezen a napon lett a kereszt a keresztények felségjele.

Ennek ellenére még a keresztények közül is többen figyelmen kívül hagyják a keresztet és Őt, ki rajta függött. Többen nem veszik észre embertársaik keresztjeit sem. Ezért Krisztus keresztje ma arra figyelmeztet bennünket, hogy soha se haladjunk el észrevétlenül keresztet hordozó embertestvéreink mellett.

Szentbeszéd

Egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen

Jn 3, 16

Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén szükségszerűen a kereszt áll igehirdetésünk középpontjában. Ez a két gerendából ácsolt jel nemcsak mindennapi nehézségeinknek és szenvedéseinknek jelképe, hanem üdvösségünk jele is. Keresztekkel naponta találkozunk. Ott állnak a hegyek ormán éppúgy, mint a mezei utak szélén vagy a templomok tornyán. Imáink kezdetén és végén ugyancsak keresztet vetünk. A pap a kereszt jelével osztja Isten áldását. Keresztek ékeskednek az enyészet sírhantjai fölött éppúgy, mint a szép hölgyek nyakláncán vagy a punkok tetoválásán. Már ez a kis felsorolás is arra enged következtetni, hogy a keresztről igen sokféleképpen lehet beszélni.

A mai olvasmány párhuzamot von a kereszt és a rézkígyó között, melyet Mózes a pusztai vándorlás idején azért tűzött póznára, hogy rátekintve megmenekülhessenek mindazok, akik Isten elleni zúgolódásuk révén az ő büntető haragját magukra vonták és ezért a tüzes kígyók marása alatt szenvedtek: „Akit megmártak a kígyók, de föltekintett a rézkígyóra, az életben maradt” (Szám 21, 9). Aki erre a Mózes által felállított rézkígyóra bűnbánó és hívő szívvel felnézett, az megszabadult a testi haláltól, melyet a zsidó népre tört mérges kígyók marása okozott.

Az evangélium a megfeszített Jézus Krisztus prófétai előképeként idézi fel ezt a pusztában felállított rézkígyót: „Amint Mózes fölemelte a rézkígyót a pusztában, úgy

fogják fölemelni az Emberfiát is, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3, 14). Ezzel kifejezésre juttatja, hogy a kereszten függő Jézus Krisztus, a rézkígyóhoz hasonlóan ugyancsak az élet forrása. Aki a Fölfeszítettre tekint és benne hisz, az megszabadul a sátán (= a kígyó) marása által okozott lelki haláltól. A Jézus Krisztusra tekintő embert Isten nem ítéli el, hanem éppen ellenkezőleg, örök élettel jutalmazza. A megváltás isteni művéről van itt szó, az isteni szeretet végtelen csodájáról, amellyel az Isten egyszülött Fiát adta és föláldozta a kereszten. Fölfoghatatlan titok. Jézus helyettünk ment a halálba, hogy mi bűnösök megszabaduljunk az örök haláltól. Az Isten ellen lázadó és zúgolódó ember bűnei miatt Jézus magára vállalta a kiengesztelést és helyettünk a halált. A fölséges Isten megsértését csak a végtelenül szerető Istenember volt képes kiengesztelni, mert oly nagy volt a sértés, hogy ennek kiengesztelésére csak Isten volt képes, – mondja Canterbury Szent Anzelm, a középkor kiváló teológusa. János apostol a mai evangéliumban kihangsúlyozza, hogy aki Isten egyszülött Fiában hisz, elnyeri az örök életet. Némelyek ebből könnyen arra következtethetnek, hogy az embernek elegendő csak Jézusban hinni, rátekinteni és máris mindenki üdvözülni, akárcsak egykor Mózes emberei a pusztában, amikor a rézkígyóra tekintettek.

Ezzel szemben Jézus többször kihangsúlyozza, hogy a pusztá hit kevés az üdvösséghez. Őrá úgy kell feltekinteni, hogy egyben követjük is őt. Ez azt jelenti, hogy az Ő útja a miénk is. Amint neki ki kellett inni a keserűség kelyhét, úgy követőinek is. Tanítványainak megmondotta jó előre, hogy szenvedés és keserűség vár rájuk: „A kehelyből, amelyből én iszom, ti is isztok, s a keresztséggel, amellyel engem megkeresztelnek, ti is megkereszteltek” (Mk 10, 39). Egy másik alkalommal pedig egészen nyíltan megmondotta: „Aki nem veszi vállára keresztjét, s nem követ, nem méltó hozzám” (Mt 10, 38). Ez kemény beszéd. Vajon mindazok, akik ékszerként és talizmánként nyakukban hordják a keresztet, vagy szobájuk falán, illetve kocsijuk ablakában tisztelik azt, gondolnak-e arra, hogy a kereszt Jézus útítársává, sorstársává avat bennünket a megdicsőülés felé vezető keresztúton?

Jézussal együtt nekünk is hordoznunk kell a keresztet. Itt nem arról van szó, hogy nekünk vállunkra kell vennünk Jézus súlyos fakeresztjét, hanem arról, hogy mindannyiunknak hordoznunk kell azt a keresztet, amelyet Isten egyéniségünknek megfelelően kiszabott ránk. Az élet mindenki számára tartogat ilyen keresztet és ez olykor valóban nagyon súlyos lehet, de mégis, egy milliméterrel sem nagyobb s egy milligrammal sem súlyosabb, mint amelyet elbírnánk – mondja Szalézi Szent Ferenc.

Ebből úgy látszik, hogy Isten mit sem törődik a modern pedagógiai ismeretek fejlődésével. Őt nem érdekli a divatos és ún. tekintélyellenes és fenyítésmentes nevelés. Ő továbbra is az ún. régi, szigorú pedagógiai elvekhez és módszerekhez tartja magát: „megfenyíti az Úr, akit szeret, s megostoroz mindenkit, akit fiává fogad” (Zsid 12, 6). Szereti gyermekeit és ezért megfenyíti, neveli, keresztjeivel halmozza el őket: a betegség, ... a csalódások, ... az aggodalmak, ... az örökölt sérült gének vagy korlátolt adottságok által. ...

Jézus nemcsak vállunkra rakta az efféle keresztet, hanem előttünk járva maga is hordozta azokat. Ő már jóval előttünk végigjárta az élet kereszt útját és most felmagasztalva előttünk áll, akárcsak a pusztában felemelt rézkígyó. Bárki feltekinthet rá és Isten iránti engedelmisségére. Joggal jegyezte fel róla a Szentírás: engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a keresztalálig. Így aki a ő útján jár és nyomdokán halad, az nem botorkál, nem jár sötétségben, ismeri a célegyenes utat és nem futkos hiú ábrándok után, nem is kételkedik, mert előtte halad a keresztjét hordozó Jézus, és Ő dicsőségbe vezeti követőit, övéit.

Ez azt jelenti, hogy Jézus nem szabadítja meg, nem váltja meg tanítványait a szenvedésektől. Nem ezt teszi. De megszabadítja őket az értelmetlen, csak halálba

torkolló kintől és szenvedéstől, a végső kétségbeeséstől. Jézus megváltoztatta a szenvedés előjelét és pozitív előjellel látta azt el. Jézussal a szenvedés tisztulásunkra, megérlelődésünkre és üdvösségünkre szolgál.

Jézus nyomdokán járva és őt követve követségében járunk és megszemélyesítjük őt a világban. A szenvedések és Jézus keresztútját járva hozzá hasonlóan magunk is útmutatók, partnerek és társak, élettársai leszünk másoknak.

Krisztus urunk keresztútját járva a szülő könnyen Krisztussá válhat gyermeke előtt és számára, de Krisztussá válhatnak a hitvestársak is kölcsönösen egymás számára és így üdvösségre vezethetik egymást.

Jézus a kereszten történő megváltással nem ítelt tétlenségre bennünket. Arra nyertünk hivatást, hogy testünkben kiegészítsük azt, ami Krisztus szenvedéséből még hiányzik, Szent Pál szavai szerint: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára” (1 Kol 1, 24). Jézus Krisztus elégtételt szolgáló halála által nem lettünk az üdvösség tétlen élvezői. Isten Jézus Krisztus által megváltott és üdvözítőkké választott minket.

Szűz Mária és szentek ünnepei

December 8. – A Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatása

Áldottabb vagy te minden asszonynál (Lk 1, 28)

Olvasmány: Ter 3, 9–15. 20;
Szentlecke: Ef 1, 3–6. 11–12;
Evangelium: Lk 1, 26–38.

Bevezető a szentmise kezdetén

A Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának megünneplésére gyűltünk össze. Ezen a napon az egyház az Isten elgondolása szerinti emberre irányítja tekintetünket. Máriáról énekel: „Egészen szép vagy, Mária, és a bűnnek semmi foltja sincs tebenned – Tota pulchra es Maria et macula non est in te”. Ő egészen Isten szolgálatára szentelte életét, az ártatlan, szép, tiszta és nyílt emberi lélek, aki az Isten elgondolásának megfelelően, léte első pillanatától készen állt a Szentlélek befogadására. Mária Isten gyönyörűsége álma az emberről.

Hozzá hasonlóan mi is Isten kiválasztott szerelme, szépsége, gyönyörűsége és kedvence vagyunk, ha Szentlecke befogadása által Jézus Krisztus eljövételének útját egyengetjük a világban.

Szentbeszéd

Áldottabb vagy te minden asszonynál

Lk 1, 28

Volt idő, amikor a környezetszennyezés ellen csak alig néhány idealista emelte fel szavát és csak kevesen küzdöttek az ép és tiszta természet megőrzéséért. Később egyre többen felfedezték a környezetszennyeződés veszélyeit. A környezetvédők egykori szólamai idővel kezdtek divatossá válni, míg egyszerre divatos lett a természet tisztaságáért küzdeni. Főleg a fiatalok tüntetni kezdtek az erdők, a mezők, a rétek, a levegő, a föld és víz tisztaságáért; tüntettek a föld felszínének bebetonozása ellen és atommentes övezeteket követeltek.

Kezdetben még többen megmosolyogták és amolyan divatos jelenségnek tartották a környezetvédők megmozdulásait és követeléseit. A valamikor megmosolygott ügyükből aztán mégis pártok és pártprogramok születtek. Sőt, még az egyházmegyei központokban is létrehozták a hagyományos lelkipásztori, gazdasági, karitatív, iskolai és ökumenikus ügyosztályok mellett az egyházmegyei környezetvédelmi ügyosztályokat. Mára úgy tűnik, mintha az összes társadalmi szervek, az egyházakkal együtt, a kor ökológiai divatjának áldozatává váltak volna.

Az időközben kidolgozott rendszabályok, intézkedések és erőfeszítések mégsem jártak sikerrel. Továbbra is betemetnek bennünket a szemétdombok, képtelenek vagyunk szabadulni a mérgező anyagoktól és gázoktól, az atomhulladékoktól és a technikai

roncsoktól. Rá kellett jönnünk, hogy a természetvédelem nem csupán divat, hanem nagyon komoly feladat, amelynek teljesítéséhez nem elégségesek a felhívások, a szabályok, a rendeletek és a büntetések. A természetvédelem érdekében egész gondolkodásmódunk és életmódunk megváltoztatására van szükség.

Miért idéztem fel ezt a valóban divatosnak mondható, de annál sokkal komolyabb témát? Azért, mert szemléletesen rámutat arra, hogy életünk folyamán állandóan gondolkodásmódunk felülvizsgálatára és viselkedésmódunk megváltoztatására szorulunk. A természet tisztaságának megőrzése nem történhet rendszabályok nélkül, de ha nem változtatjuk meg gondolkodásmódunkat és ezzel szoros összefüggésben álló életmódunkat, akkor nemcsak hogy beszennyezzük és tönkretesszük környezetünket, de önmagunkat is pusztulásba sodorjuk. Ezzel eljutottunk ünnepi mondandóink témájához, amely ugyancsak emberi gondolkodásmódunk megváltoztatásának témájával kapcsolatos.

A mai ember azt hiszi, hogy neki mindent lehet, amire képes: autonómia-örületben szenved. A világ, a természet (vad) törvényei szerint akar élni. Teljesítsük az emberi természet minden kívánságát és vissza a természethez – hangoztatják sokan Rousseau nyomán. Vajon az ember képes-e megőrizni tisztán környezetét és világát, ha ösztönös természetére hallgat és úgy mond „természetesen” él, az evilág „természetes törvényei” szerint? Képes-e fennmaradni, ha csak (vak) ösztöneire hallgat?

Szentmisénk evangéliuma más irányt mutat. Ebben Mária a fiatal názáreti leány nem megy saját feje után, hanem elsősorban Istenre figyel, őreá hallgat és elfogadja az istenanyai méltóságot, még akkor is, ha a dolgot egyáltalán nem érti. Mária hiszi, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Istennek elsőbbséget biztosít: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem szavaid szerint” (Lk 1, 38).

A názáreti Szűz Isten előtti magatartása teljesen elüt a teremtés hajnalának történetéből megismert és autonómiára törekvő asszony magatartásától. Éva a bűnbeesés történetében (vö. Ter 3, 1–14) és férje, Ádám saját útját akarta járni. Azt hitte, hogy Istennel szemben és erőszakkal elérheti személyes kiteljesedését. Az ember azt hitte, hogy önállóan kompetens a világ és a történelem formálására. Túlbecsülte önmagát és ezzel a világ áldatlan állapotának okozója lett. Ezt így is mondhatnánk: Az emberi történelem környezetszennyeződésének oka az ősbűn és az azóta elkövetett személyes bűnök, amelyek legtöbbször önmagunk túlbecsüléséből eredtek. Így viharos emberi történelmünk nagyrészt önmagunk túlbecsülésének történelme, amelyben mindig komoly fordulópontot jelent szentmisénk evangéliumi eseménye. Ebben ma különösen két személyre szeretném irányítani figyelmünket: Jézusra, a Magasságbeli fiára és az ő édesanyjára, Máriára. Szent Pál szerint ez a Jézus az új Ádám (vö. Róm 5, 12–21). Mintájára az egyházatyák az új Évának nevezik Máriát, és hangoztatják, hogy amint Ádám a bűnbeesett emberiség ősatyja, úgy Jézus Krisztus, a második Ádám, mindazok ősatyja, akik új emberként, nem a hús és vér (természetes) törvényei szerint élnek, hanem mindenben Istennek igyekeznek elsőbbséget biztosítani. Ennek a párhuzamnak megfelelően a szentatyák arról beszélnek, hogy Mária az a közülünk való vándor és zarándok a földön, aki elsőként tette magáévá Szent Fia isteni útját és egyáltalán nem igyekezett azt önmaga túlbecsülésével saját tetszése szerint meghatározni. Ezért mondja az evangéliumi történetben az ég követének: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem szavaid szerint”. Ez az új világ rendje és Isten új történelmének kezdete az emberrel. Mária kijelentésével elkezdődött a megújulás útja. Ez a megújulási út mindig ott kezdődik, ahol az ember Istenre irányítja tekintetét és előtte lemond saját autonómiájáról és az új Ádám, Jézus Krisztus nyomdokába szegődik. Mária elsőként vállalkozott erre az emberek közül és ma is buzdítja Szent Fia tanítványait: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond” (Jn 2, 5).

A mai ünnep az Istenre irányuló ember mintáját állítja elénk. Mária élete Jézusra irányult, a Krisztusra, aki meghatározta egész létét. Ezért lett ő az asszony, akit az angyali üdvözlés nyomán gyakran és méltán így köszöntünk: „Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van” (Lk 1, 28). Valóban vele volt az Isten és betöltötte életét. Mária engedte, hogy Isten érvényesüljön életében és környezetében. Az ő szíve mindig nyitva állt Isten befogadására és Mária mindig készséggel tanult Istentől. Ebben rejlik Mária üdvtörténeti jelentősége, amelyet ma az egyház a Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepével kifejezésre kíván juttatni. Mária az Isten elképzelésének megfelelően világra jött emberi lény. Ő az Isten valódi jegyese. Nincs benne semmi hűtlenség. Ő nem hasonlít Isten hűtlenné vált választott jegyeseire: Izraelre. Mária az Úr kiválasztott, hívó és megszentelt, új jegyese. Szűz Mária szeplőtelen fogantatása az Isten által létrehozott új teremtmény jele. Ő az új ember, a „minden asszonynál áldottabb”. Neki valóban mondható: „Az Úr veled van” és ő az, aki mindig megfelelő módon válaszol Istennek: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem szavaid szerint”. Ezáltal lett ő Krisztus-hívók ősanja és ősmintája.

A környezetvédelem megvalósítása és sikere önmagunk, gondolkodásunk és viselkedésünk megváltoztatása nélkül alig lehetséges. Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepe ugyancsak arra hívja fel figyelmünket, hogy önmagunk és gondolkodásunk felülvizsgálata és megváltoztatása elengedhetetlenül szükséges. Elénk állítja az új embert, „aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1, 45). Tudatosítani akarja bennünk, hogy emberi létünk és történelmünk egészséges megújulása, „az új Ég és az új Föld” megvalósulása csak akkor lehetséges, ha szabad utat engedünk Isten terveinek a világban és Istenre irányítjuk létünket. Ellenkező esetben nemcsak néhány emberi rendellenességgel kell számolnunk világunkban, hanem az egész teremtett világ, a természet és az emberi életközösség rendjének teljes összeomlásával is. Mária szeplőtelen fogantatásának lényegi tanításával az egyház ma arra buzdít, hogy az új Ádám és az új Éva nyomdokain haladva keressük önmagunk, környezetünk és egész teremtett világunk alapjában megingott egyensúlyát (vö. Franz Courth).

December 26. – Szent István első vértanú

Aki mindvégig kitart, az üdvözül (Mt 10, 22)

Olvasmány: ApCsel 6, 8–10; 7, 54–59;
Evangélium: Mt 10, 17–22.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent István első vértanú ünnepét üljük. Életéről keveset tudunk. Neve alapján ítélve görög származású lehetett. Az apostolok szűkebb köréhez tartozott. Mélyen hívő és Szentlélekkel eltelt ifjú volt. Az apostolok diákónusként foglalkoztatták az első jeruzsálemi keresztény közösségben. Buzgó tevékenysége és hűséges krisztusi tanúságtétele miatt némelyek ellene támadtak és agyonkövezték.

Ünnepe karácsony másodnapján jelzi, hogy Jézus születésének örömhíre az érzelgős és meghitt karácsonyi örömmámor mellett elevenbe vágó véres áldozatot és komoly tanúságtételt követel. Szent István első vértanú ünnepe karácsony második napján arra mutat, hogy Jézussal nemcsak élni, de meghalni is lehet, ha komolyan vesszük tanítását.

Szentbeszéd

Aki mindvégig kitart, az üdvözül

Mt 10, 22

Karácsony éjszakáján boldogan énekeltünk. A betlehemi Kisded eljövételének ünnepe örömmel töltötte be lelkünket. Így tűnt, mintha az egész világ minden keserősége és bánata egy pillanatra megszűnt volna. Mindennapi gondjainkat egy pillanatra elűzte a közénk szállt Istengyermek. Mennyei békét éreztünk szívünkben. Egy pillanatra úgy éreztük, hogy Isten Fia valóban szeretetet, békét és örömet hozott a földre.

Nem gondoltuk, hogy az isteni Csöppség ajkáról hamarosan megrendítő szavakat hallunk: „Az emberekkel szemben legyetek óvatosak, mert bíróság elé állítanak, zsinagógáikban pedig megostoroznak benneteket. Miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tegyetek előttük és a pogányok előtt tanúságot. Halálra adja majd a testvér a testvért, az apa a gyermekét, a gyermekek meg szüleik ellen támadnak és vesztüket okozzák. Mindenki szemében gyűlöletesek lesztek a nevemért” (Mt 10, 17–22).

Jézus itt a keresztény közösségek jövőjéről szólott. Jövendölése valóra vált. Ezt jelzi Szent István első vértanú sorsa. Története ismerős. Szorgos munkájáért és becsületes magaviseletéért a nép tisztelte. Köztiszteletnek örvendett. Bölcs és Lélekkel eltelt férfiú volt. Mégis akadtak, akik ellene fordultak. Ők nem voltak képesek elviselni az igazságot és Szent István bátor tanúságtételét ezen krisztusi igazság mellett. Ezért ellenségei perbe fogták és a főtanács elé hurcolták, akárcsak egykor isteni Mesterét, Jézust. „Erre embereket fogadtak fel, hogy állítsák: Hallottuk, amint káromló szavakkal illette Mózeset és az Istent. Felizgatták a népet, a papokat és írástudókat, úgyhogy rárontottak, megragadták és a főtanács elé hurcolták. Ott hamis tanúkat szólaltattak meg, akik állították: Ez az ember folyvást a szent hely és törvény ellen beszél” (ApCsel 6, 11–13).

Szent István megosztotta életét isteni Mesterével és ezért kövek zápora alatt kellett kilehelnie lelkét. Az első keresztény vértanú halála óta sokaknak jutott már hasonló sors

osztályrészül. Üldözést szenvedtek, ha kitartottak Krisztus Urunk mellett. Így látszik, a krisztusi tanúságtétel olykor komoly áldozatokat követel. Sokakat talán nem köveznek agyon, mint Szent Istvánt, de Krisztus nevéért nekik is osztozniuk kell a megvetésben, a gúnyban és kicsúfolásban. Ma előfordul, hogy az üzemekben, gyárakban és irodákban kicsúfolnak azokat, akik bátran színt mernek vallani Krisztus Urunk és tanítása mellett. A keresztényeknek olykor ma is szembe kell nézniük azzal az elkésztítő és szomorú valósággal, hogy tanúságtételük miatt lenézik, megvetik vagy üldözik őket. A vallásos keresztényeket többször játékkronnással vagy ostobasággal vádolják, mert nem azt teszik, amit a többi vagy nem hajlandók osztozni társaik gonoszságában. A keresztény ember ma is üldözést szenved, mert Istenhez csatlakozott, Istenhez, aki a világba jött, a világban volt, de akit mégsem ismert föl a világ, holott általa lett a világ. Övéi nem fogadták be és így tanítványait sem akarják befogadni. Jézus már jó előre figyelmeztetett mindannyiunkat a világ gyűlöletére: „Ha gyűlöl majd benneteket a világ, gondoljatok arra, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket a világ. De mert nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ. Gondoljatok a tőlem kapott tanításra” – folytatja Jézus: „Nem nagyobb a szolga uránál. Ha tehát engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.

Ha az én tanításomat megtartották, a tieteket is megtartják. S ezt mind az én nevemért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki küldött engem” (Jn 15, 18–21).

Ugyanakkor Jézus vigasztalásunkra azt is kilátásba helyezte, hogy aki mindvégig kitart, az üdvözül (Mt 10, 22). Ezért ha hitünkért és vallásos meggyőződésünkért megvetnek és gúnyolnak bennünket, ez még csak annak a jele, hogy Krisztussal szoros kapcsolatban vagyunk és valóban útján járunk. A tanítványnak nem lehet jobb sorsa, mint a Mesternek. Őt is megvetették és nem fogadták tanítását.

Isteni Mesterünk előre tudta, hogy az idők folyamán többen lesznek olyanok, akik a rosszul értelmezett szabadság érdekében a hozzá fűződő kapcsolatukat majd meglazítják vagy teljesen megszakítják. Ezért állhatatosságra figyelmeztetett. II. János Pál pápánk „Átlépni a remény küszöbén” című, alig pár hete megjelent könyve ugyancsak valóságos bátorírás a hitbeli állhatatosságra. Szinte minden lapja arra int, hogy ne féljünk az evangéliumi igazság kimondásától és az emberi meg nem értésektől. Érdemes olvasni. „Ne féljete! Ne féljete Isten misztériumától” – olvassuk könyvében szó szerint; „ne féljete az Ő szeretetétől; ne féljete az embernek sem gyengeségétől, sem pedig a nagyságától! Az ember soha nem szűnik meg nagy lenni, még a gyengeségében sem. Ne féljete attól, hogy minden emberi személy fogantatásától a haláláig tartó méltóságának vagytok tanúi” (1994, ILX, Kaposvár, 37. o.). Olyan etikai kérdésekben való helytállásra gondolt itt, mint a családtervezés vagy az abortusz problémája, amely miatt napjainkban sokszor vádolják a keresztények tanúságtételét. „Az emberi gyengeségek és előítéletek nem tehetik tönkre azt, ami Isten terve a világról és az emberiségről” (uo. 182). Jézus megígérte tanítványainak, hogy ha mindvégig hűségesen kitartanak mellette, akkor számukra kitárul a mennyország, az ég, és Szent Istvánhoz hasonlóan, látni fogják az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll; Istvánnal egykor ők is elmondhatják: „Látom a megnyílt eget, és az Emberfiát, ahogy az Isten jobbán áll” (ApCsel 7, 56).

Február 2. – Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony)

Fölvitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak (Lk 2, 22)

Olvasmány: Mal 3, 1–4;
Szentlecke: Zsid 2, 14–18;
Evangélium: Lk 2, 22–40.

Bevezető a szentmise kezdetén

Február 2-a Urunk bemutatásának ünnepe. Közismert néven: Gyertyaszentelő Boldogasszony. Az ünnep nevének megváltoztatására lényegi mondanivalója miatt került sor 1960-ban.

Az ószövetségi törvények előírásainak megfelelően Mária Jézus születése után a 40. napon bemutatta gyermekét a templomban. Erre emlékezünk ma, karácsony után a 40. napon. Nem tartozik a Mária-ünnepek közé. Az Úr ünnepe és ezért még a vasárnapot is kiütheti.

Korábban ezen az ünnepen az ószövetségi törvénynek engedelmeskedő legszentebb kismama, Mária került a hívők érdeklődésének előterébe, jeruzsálemi útja és istentiszteleti áldozata. Ezért hívták az ünnepet Gyertyaszentelő Boldogasszonynak. Az egyház ma a Mária karján ülő gyermekre, Jézus Krisztusra, a világ világosságára hívja fel a figyelmet. Így lett az ünnepből Urunk bemutatása.

Ezen a napon a templomokban gyertyákat szentelünk. Ebben az esetben a gyertyák az eléggő áldozatot jelképezik. Régi adósságtörlesztő jellegüket mára már elveszítették. A körmenetben körülhordozott gyertyák fénye a hozzánk betérő krisztusi világosság szép szimbóluma.

Szentmisénk elején ma különösen nagy kérdés: Vajon meglátszik-e életünkön, hogy már befogadtuk Krisztus világosságát?

Szentbeszéd

Fölvitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak

Lk 2, 22

Napjainkban a farsangi bálok és multságok sokkal inkább foglalkoztatnak, mint a templomi gyertyaszentelések és körmenetek Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén. Évente visszatérő ősi ünnepünkről ma már legtöbbször tudomást sem szerzünk. Néha hat, vagy tizenegy év kell ahhoz, hogy Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, újabb nevén Urunk bemutatásának ünnepe éppen vasárnapra essék és ezáltal a Krisztus-hívők érdeklődésének középpontjába kerüljön.

Mai szemmel nézve az ünnep evangéliumi szakasza sok furcsaságot tartalmaz. Ezek megütik és joggal sértik az avatatlanok fülét. A mai kismamák ugyancsak meghökkenhetnek, amikor az evangéliumban a szüléssel kapcsolatos, mózesi törvényben megszabott, tisztulási előírásokról hallanak. Ezek az előírások könnyen azt a látszatot kelthetik, mintha Isten szent ajándéka, a testi szerelem, és Isten teremtő művének folytatása, a gyermek vállalása és világra hozatala, – helytelen értelmezés szerint –,

bűnössé tenné a gyermeknemző szülőket: Isten társait a teremtésben. A téma életünk legmélyebb és legszentebb berkeit érinti. Az ünnepi olvasmányok félreértésekre adnak okot és így alig csodálkozhatunk, ha az egyébként égő gyertyáival bensőséges hangulatot teremtő ünnep utáni érdeklődés korunkban mégis alábbhagyott.

Mély tartalma miatt beszélünk kell róla. Az ünnep középpontjában egyáltalán nem a kultikus előírásoknak engedelmessé Boldogasszony kismama áll, hanem a karján közeledő gyermek, aki – Lukács evangélista szerint – „sokak romlására és sokak feltámadására lesz” nemcsak Izraelben, hanem szerte az egész világon. Ő a világ egyetlen tökéletes és Istentől küldött jele, akiben a világ világossága közeledik felénk. Ezért Urunk bemutatása.

A mózesi törvényben előírt tisztulási jogszabály Lukácsnak csak alkalmul szolgált arra, hogy ezt a nagy jelet, a világ világosságát, az Úr Fölkentjét szemlélődésünk középpontjába helyezze. Az elbeszélésben Mária az ószövetségi törvény előírásait teljesíti, az isteni jel, az isteni gyermek ura szolgálatában áll. Ez a tisztulási törvény a pogány világból szivárgott át a mózesi törvénybe és vált kultikus előírássá. Betartása azt jelzi, hogy még a pogány szokások is alkalmasak lehetnek arra, hogy megfelelő tartalommal a világ világosságának, a krisztusi hitnek szolgálatára legyenek. „Ha az asszony szül és a gyermeke fiú, akkor hét napig tisztátalannak számít... A nyolcadik napon metéljék körül a gyermek előbőrét. De ő – a kismama – még harminchárom napig maradjon otthon... és ne közeledjen a szentélyhez, amíg le nem telt tisztulásának ideje” (Lev 12, 1–4). Az evangélista Isten szabadító jelének szolgálatába állítja a szülés utáni áldozat bemutatására vonatkozó mózesi törvény előírását: „Az emberek elsőszülöttét, ha fiú, meg kell váltanod” (Kiv 13, 13). „Olyan legyen ez számodra, mint egy jel a tenyereden vagy egy emlékeztető jegy a homlokodon, hogy az Úr erős kézzel hozott ki minket Egyiptomból” (uo. 16). A szentírási utalásokból kitűnik, hogy Gyertyaszentelő Boldogasszony napján szó sincs a gyermeknemzés megbélyegzéséről és lebecsüléséről, sőt éppen ellenkezőleg, minden szülő és kismama meg lehet győződve arról, hogy a házastársak nemi élete szent dolog, ha az a hitvestársak kölcsönös szeretetének elmélyítését és az élet továbbadását szolgálja. A házastársak nemi egyesülése szent dolog és ennek semmi köze a mózesi törvények kultikus előírásaihoz. A házaselet semmiféle kapcsolatba sem hozható Mária jeruzsálemi templomba vezető tisztulási útjával vagy a későbbiekben, a kétségtelenül ennek mintájára kialakult szokással, az ún. avatással: (Korábban a lábra kelt kismamák gyermekeikkel elmentek a templomba és Isten áldását kérték a paptól).

A mai evangéliumban emlegetett tisztulási törvények alkalmi keretet szolgáltattak a világ világosságának nyilvános hírüladására a jeruzsálemi templomban, a zsidó vallásos élet központjában. Eddig ott nem ismerték a világ világosságát. Mostantól fogva senki sem hivatkozhatott ott többé arra, hogy nem ismerhette meg az Úr Fölkentjét. A jeruzsálemi templomban most mindenki megláthatta az üdvösséget, Isten élő s eleven jelét, amelyet Isten minden népnek világosságul rendelt. A hithű és bölcs öregek, a vének, az agg Simeon és Anna prófétaasszony, mind felismerték a feltűnés nélkül közeledő pólyás kisbabában a világ megváltóját és üdvözítőjét. Benne megtalálták életük beteljesedését és az üdvösséget. Ezért áldották Istent:

„Bocsásd el, Uram, szolgádat,
szavaid szerint békében,
mert látta szemem üdvösségedet,
melyet minden népnek megadtál,
világosságul a pogányok megvilágosítására,
és dicsőségül népednek, Izraelnek”

(Lk 2, 29–32).

Az Úr most nem jött mennydörgés és villámlás, megawattos égők, és lézersugaras fényben, nem terítettek eléje piros futószőnyeget. A hangos repülőtéri fogadás elmaradt, de Benne mégis az Isten jött el közénk. Ő most úgy világított mint a pici gyertya pislákoló fénye a koromsötétségben. Ma édesanyja karján ült az Istengyermek és tehetetlenül közeledett az ember felé, gyengéden, mint ahogyan a pislákoló gyertya világít a sötétségben. Nem tolakodott és senkit sem akart erőszakkal meggyőzni vagy legyőzni. De ahol csak járt, fényt sugárzott.

Jézus ma sem közeledik nagy pompával és lármával. Ezért sokan nem veszik észre, félreértik vagy összetévesztik másokkal. Vannak, akik ellene mondanak és vesztükbe rohannak miatta. Jézusban valóban beteljesedett a prófétai szó:

„Ő a szentély, a botlás köve és
a botránkozás sziklája,
Izrael mindkét háza számára,
tőr és háló Jeruzsálem lakóinak.
Közülük sokan megbotlanak,
sokan elesnek és összezúzzák magukat,
hálóba kerülnek és fogságba esnek”

(Iz 8, 14–15).

Lukács ezt különösen kiemeli a mai evangéliumban: „Isten arra szánta Jézust, hogy Izrael egészét válaszút elé állítsa. Aki egy vele, fölemelkedik, megmenekül; aki azonban ellentmond neki, elesik. Izrael nem azért kap üdvösséget, nem azért menekül meg, mert Isten választott népe, hanem mert Jézus mellett döntött. Nem az Izraelhez való odatartozás ment meg az ítéleten, hanem a döntés az Isten állította jel”, Jézus mellett (A. Stöger). Ez a lukácsi tanítás időtálló. Attól még, hogy valamikor a keresztények névsorába iktattak bennünket, magatartásunk nagyon könnyen arról tanúskodhat, hogy elpártoltunk Jézus mellől és nem keressük vele a kapcsolatot sem a szentmisében, sem a szentségek által. Van-e köze mindennapi életünknek Jézushoz? Jézus sokak romlására van, de feltámadására is azoknak, akik elfogadják és teljesítik akaratát.

Ma különösen oda kellene figyelni Jézus tanítására és életére. Isten Őt világosságul adta a pogányok megvilágítására és dicsőségül népének. Ha életünk ezt tanúsítaná, nem mutogatnának ránk a kívülállók gúnyolódva: „Furcsa egy nép fiai ezek a jámborok. Azt gondolják, hogy Isten csak velük van és mindig ellenfelek ellen” – amint ezt Anthony de Mello indiai jezsuita teológus egyik kis történetében megfogalmazta. „Jézus Krisztus egyszer azt mondta, hogy ő még sohasem volt labdarúgó mérkőzésen – írja. Ezért barátaimmal elvittük az egyik mérkőzésre, ahol éppen a protestáns bokszeresek és a katolikus kereszties lovagok között folyt a küzdelem. Az első gólt a keresztiesek lőtték. Jézus ujjongott és örömeiben a kalapját dobálta. Aztán a bokszeresek jöttek előre. Jézus ismét ujjongott és a kalapját dobálta. Ez megzavarta a hátunknál ülőt és megveregette Jézus vállát. Megkérdezte tőle: 'Hát maga kinek szurkol, jó ember!?' – 'Én...' – felelte Jézus, akit csak a mérkőzés érdekelt... 'én egyik félnek sem! Én csak azért vagyok itt, hogy élvezzem a játékot'. Erre a kérdező vigyorogva fordult szomszédjához: 'Hm! Ez is ateista!' Útközben hazafelé – folytatja az író – a világ felekezeteinek helyzetéről beszéltünk Jézusnak. 'Furcsa nép fiai ezek a jámborok, Uram, magyaráztuk neki. Azt hiszik, hogy Isten csak velük van és mindig az ő ellenfelek ellen küzd. Jézus bólogatott. 'Ezért nem építetek a vallásokra, csak az emberekre – mondta. Az emberek fontosabbak, mint a vallások. Az emberek fontosabbak, mint a szombat.' – 'Jól gondold meg mit beszélsz – szolt egyikünk aggódva. Tudod, hogy ilyenféle kijelentésért egyszer már keresztre feszítettek!' – 'Igen, szolt Jézus kínos mosollyal – mégpedig a vallásos emberek.'” (Anthony de Mello, Warum der Vogel singt, Geschichten für das richtige Leben, 1984, Verlag Herder Freiburg).

Urunk bemutatásának ünnepén gyertyák fényénél keressük a Jézussal való találkozás útját. Közben világossággá kell válnunk, ha azt akarjuk, hogy Simeonhoz és Annához hasonlóan felismerje Őt a világ. Jézus maga mondta: „a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jótetteiteket látva dicsőítsék mennyei Atyátokat” (Mt 5, 16).

Március 19. – Szent József, a Boldogságos Szűz Mária jegyese

Úgy cselekedett, amint az Úr angyala megparancsolta neki (Mt 1, 24)

Olvasmány: 2 Sám 7, 4–5a. 12–14a. 16;
Szentlecke: Róm 4, 13. 16–18. 22;
Evangélium: Mt 1, 16. 18–21. 24a; (vagy Lk 2, 41–51a)

Bevezető a szentmise kezdetén

Megváltónk nevelőapjára emlékezünk, az istenfélő és derék férfiúra, aki felelősségteljes tudatában és készséggel vállalta azt a rendkívüli hivatást, amelyet Isten egykor reá bízott: a különleges házasságot és a rendkívüli apaságot.

Megemlékezünk róla, mert hűséges családapai szolgálatával hozzájárult megváltásunk megvalósításához a földön. Jogi, anyagi és erkölcsi kereteket biztosított Üdvözítőnk beilleszkedéséhez és fejlődéséhez az emberi társadalomban. Nevet adott a Gyermeknek, aki földi értelemben éppen az ő jogi apasága révén vált Dávid nemzetségének tagjává és az ősi ígéretek hordozójává: országának nem lesz vége! Jézus emberségének formálásában is jelentős szerepe volt.

Szent József egykor karján tartotta a gyermek Jézust. Amikor emlékét idézzük ugyancsak Jézust nyújtja felénk, az Üdvözítőre irányítja figyelmünket és mintegy hívogat bennünket, hogy benne, az Isten Szent Fiában keressük az üdvösségre vezető biztos utat.

Szentbeszéd

Úgy cselekedett, amint az Úr angyala megparancsolta neki

Mt 1, 24

Az Egyház közel ezer éven át csak igen kevés figyelmet szentelt a mi Urunk Jézus Krisztus nevelő apjának, a Szent Szűz törvényes férjének és a Szent Család fejének. Rómában egyetlen ősi templom sem őrzi emlékét. A 30-as évekig még oltára sem volt a római Szent Péter-bazilikában. A nagymúltú Mindenszentek litániájába is csak 1729-ben vették fel nevét.

Tisztelete főleg a 14–15. századtól kezdett elterjedni. 1479-ben Szent József ünnepe bekerül a Római Breviáriumba és 1621-ben vált kötelezővé az egyházban. Nagy lendületet adhatott tisztelete elterjedésének a 16. században Nagy Szent Teréz (1515–1582), aki előszeretettel választotta megreformált kolostorai védőszentjévé szentünket és – amint írja – hathatós segítőszentként ismerte meg „ezt a dicső szentet” valahányszor hozzáfordult segítségért. Példáját követték a ferencesek, akik hozzánk is elhozták Szent József tiszteletét.

Szent József az egyházban hosszú időn át nemcsak az elfelejtett, de a félreismert szentek közé is tartozott. Legtöbbször öreg, aggastyán férfiként jelenik meg a Szent Családot ábrázoló képeken, tétován és oldalt, mintha alig lenne köze az üdvösség nagy eseményéhez, törvényes feleségéhez és gyermekéhez, akit Isten családfői és atyai gondoskodására bízott. A naiv vallásosság képzeletvilága megtette a magáét: Józsefet vén

agglegénynek, komplexusoktól gyötört és munkába menekülő iparosnak tekintette, aki még arra sem képes, hogy tudomásul vegye a realitásokat környezetében.

Szent Józsefről hosszú ideig megfélekedett az egyház és sokan félreismerték. Szent József mégis mindig szoros kapcsolatban állott és áll Jézus Krisztus megtstesülésének szent titkával és üdvösségünk történetével. Élete az elismerésektől és félreismerésektől függetlenül mindig szorosan összefonódott Üdvözítőnk sorsával. Isten őt mindig arra hívta, hogy különleges apasága által szolgálja Jézust és küldetését. (vö. Redemptoris custos).

József az üdvösség hűséges szolgájának bizonyult, amikor a kétségek ellenére sem hagyta magára jegyesét, hanem készséggel vállalta az anya és gyermeke védelmét, a gondoskodást róluk és rendelkezésükre bocsátotta magát. Mindez áthúzta korábbi számításait, de ő előnyben részesítette Isten akaratát (Mt 1, 18–24).

Az üdvösség szolgálatában ment Dávid városába, Betlehembe. Oltalmába vette az újszülött gyermeket és anyját, gondoskodott róluk, jászolba fektette a Kisdedet, „mert nem volt hely nekik a szálláson” (Lk 2, 7).

Az isteni megbízatás alapján „nevet adott a messiás gyermeknek” és jogi apasága révén biztosította neki a Dávid családjához való tartozást. Mária által emberré lett az Isten Igéje és a zsidó nép tagja, József által viszont „Dávid fia”, akiben valóra válhatott az ígélet: „országának nem lesz vége” (Lk 1, 31–33; vö. napi olvasmány: 2 Sám 7, 4–5a. 12–14a. 16)

József az üdvösséget szolgálta az Egyiptomba való menekülés idején. Egyik napról a másikra hátat kellett fordítson hazájának, el kellett hagynia ennek minden biztonságát és oltalmát, csakhogy megmentse a rábízott gyermeket és anyját. Menekültként vállalta értük a külföldiek sorsát, a bizonytalanságot, a jogfosztottságot és a nincstelenséget. Késedelmeskedés és ellenvetés nélkül engedelmeskedett az ég szavának (Mt 2, 13).

A zsidó férfiak apai kötelességei közé tartozik, hogy bevezessék felnövő gyermeküket a zsidó nép életébe, törvényeibe és az Izraelnek adott ígéretkebe. József ennek a kötelezettségének is eleget tett. Kétkezi munkája keresetéből tartotta fenn, gondozta, nevelte és megtanította dolgozni, amíg elérkezett a nap, amelyen Jézusnak saját útját és hivatását kellett követnie.

József már akkor aggódott Jézus miatt és törődött vele, amikor mások még mitsem tudhattak róla. József az Üdvözítő és küldetése szolgálatában állt. Ő egyáltalán nem volt az a vén öreg ember, az a tétlenkedő, örökké álmodozó, Máriában talán csak titkon szerelmes agglegény, akit a későbbi korok naiv vallásossága csinált belőle. József egyáltalán nem sütötte le szemét, ha Jézus születéséről esett szó. Komplexusai sem voltak, mert ő, úgymond, „csak” Jézus nevelőapja lehetett. Felelőssége teljes tudatában és öntudattal vállalta magasztos küldetését: az Üdvözítő és küldetése szolgálatát. Isten ügyének vállalkozó szellemű igazi, fiatal apostola volt ő és hivatása teljesítésének érdekében a legnagyobb áldozatoktól sem riadt vissza.

Szent József nem kerülhet többé az elfelejtett és félreismert szentek közé. Neki van mondanivalója a mai kritikus világ számára is, a mindent megkérdőjelező és mindenre magyarázatot kívánó ember számára is. Isten útjának és hívó szavának bátor követésére irányítja figyelmünket. Azt sugallja, hogy merjünk Istenre hagyatkozni, még akkor is, ha olykor egyáltalán nem értjük őt. József megmutatta, mit jelent a hitbeli engedelmesség. Hogyan is olvassuk a II. Vatikáni Zsinat egyházzól szóló tanításában: „Amikor rátekintünk Krisztus hűséges követőinek életére, új ösztönzést kapunk, hogy jövőbeli hazánkat keressük (vö. Zsid 13, 14; 11, 10), és egyszersmind megismerjük azt a biztos utat, amelyen járva ebben az ezerarcú világban is – mindegyikünk a maga hivatása és körülményei között – eljuthassunk az életszentségre, a Krisztussal való tökéletes egyesülésre” (LG 50).

Ma sokan kritizálják az egyházat vélt és valós hibái miatt. Megvetőleg és elutasítólag tekintenek Krisztus titokzatos testére. József ezen a téren is alternatív magatartást kínál. Ő gondját viselte és oltalmazta az Úr testét. Hűséges szolgaként gondoskodott az Úr testi jólétéről. Krisztus misztikus testének ápolása a mi feladatunk. Nem szolgáltatjuk ki a mai heródeseknek. József tudta mit kell tennie Üdvözítőnk és ügye szolgálatában: lelkiismeretesen teljesítette hivatását Isten akaratának megfelelően.

Március 25. – Urunk születésének hírüladása (Gyümölcsoltó Boldogasszony)

Üdvöz légy, kegyelemmel teljes (Lk 1, 28)

Olvasmány: Iz 7, 10–14;
Szentlecke: Zsid 10, 4–10;
Evangélium: Lk 1, 26–38.

Bevezető a szentmise kezdetén

A terhességi időnek megfelelően, kilenc hónappal Karácsony előtt Urunk születésének hírüladását ünnepeljük. Az esemény elválaszthatatlan a názáreti Szűz személyétől. Mégsem ő áll annak középpontjában, hanem Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia, aki a Szűz szeplőtelen méhében testet öltött, hogy mint valóságos Isten és valóságos ember Isten elgondolása szerinti emberré, sőt, istenivé tehesse minket.

Urunk hírüladása a teremtés új korszakának kezdete, amikor új isteni lényel gazdagodott a világ, elkezdődött az ember megistenülése és Isten uralmának (országának) kibontakozása a Földön. Ennek folyamatát gátolja a bűn és minden gonoszság, amelyet elkövettünk, és most megbánunk.

Szentbeszéd

Üdvöz légy, kegyelemmel teljes Lk 1, 28

Számunkra ma teljesen idegen, sőt, egyszerűen visszatetsző, ha a híres-nevezetes emberek életét feltűnő és rendkívüli jelenségekkel és eseményekkel színezzik, és úgy próbálják kiemelkedő egyéniségüket ábrázolni, mintha az már kora gyermekkortól fogva, szokatlan és csodálatos események sorozatából állna. Ma általában azok a tehetséges emberek örvendnek nagy népszerűségnek és közkedveltségnek, akik minden kiemelkedő nagyságuk ellenére képesek emberközéiben maradni, hozzánk hasonlóan élnek és viselkednek.

Ezzel szemben a Biblia világában, és még a keresztény gondolkodásban is később, senki sem talált kivétlenül abban, ha valaki az Isten által kiválasztott nagy személyiségek életét rendkívüli történetek és események elbeszélésével igyekezett még inkább kiemelni és kiszíneezni. Gondoljunk Mózes meghívására az égő csipkebokornál, a prófétákkal és később a szentekkel kapcsolatos hihetetlen és mégis mindig igaz legendákra.

Jézus gyermekkorának történetei az evangéliumokban ugyancsak Jézus kilétére és jelentőségére akarnak fényt deríteni, amikor eredetéről és származásáról értesítenek. Ezekből megtudjuk, hogy Jézus „Dávid házából való”, azaz ősi királyi nemzetségből. Megtudjuk belőlük, hogy Jézus Szűz Máriától született és csodálatos fogantatása a Lélek erejével történt. Ezek a rendkívüli körülmények Jézus gyermekségének történeteiben ugyancsak arra a kérdésre akarnak válaszolni, hogy tulajdonképpen kicsoda ez a Betlehemben született Názáreti Jézus.

A mai modern és természettudományosan képzett ember gondolkodásában ismeretlen fogalom a csoda. Idegen és nehezen felfogható szó. Ezért alig képes valamit is kezdeni

Jézus szüzi fogantatásával és születésének csodás körülményeivel. Nem érti, hogy az üdvösség történetében miért volt szükség ezekre a rendkívüli körülményekre és eseményekre, hiszen ő alig találna kivetnivalót abban, ha Jézus egészen természetes módon másokhoz hasonlóan szülőktől nyerné életét. A mai ember csak nehezen fogja fel, hogy ebben az esetben (talán) valamiféle csorba esnék Megváltó Jézusunk szentségén és istenségén?!

Mit akar hát a Biblia Jézus gyermekségének csodálatos történeteivel vagy éppen a mai evangéliumból megismert elbeszéléssel: Urunk születésének hírüladásával? Mindenek előtt Jézus rendkívüli és isteni valóságát akarja kidomborítani: Jézus a mi embertársunk, de mégis egészen más mint mi vagyunk. Ő az „emberfia” – Jézus maga is szívesen nevezi így önmagát a Szentírásban – de ugyanakkor a magasságbeli „Isten Fia” is, amint hallottuk a mai evangéliumban. Az Ő eljövetelével egy teljesen új szakasz kezdődött az emberiség történelmében, egy olyan valami, ami eddig még nem volt. Jézus valóban édesanyjától született, de ő ezáltal mégsem lett egyszerűen és csupán valamely nemzetség természetes emberi utóda. Jézus valójában Istentől származik, Isten Fia valójában, akinek megtestesülése olyan alapvető és egyedi jelentőségű kezdet az emberiség történelmében, amelyhez csak a világ teremtése hasonlítható. Ezért Isten Lelke, amely a teremtés kezdetén a vizek fölött lebegett és létrehozott mindent, most az új kezdet idején, a megtestesülés pillanatában Mária méhében olyan új precedenst teremtett, hozott létre, ami eddig még nem volt: a szüzi fogantatást.

Ezzel az evangélista a mai evangéliumban Jézus Lélektől származó eredetének hírüladásával hitvallást tesz arról, hogy Isten az emberiség kaotikus történelmében Jézussal elkezdte egy új, reményt keltő korszak megalapozását.

Az evangélista személyesen tapasztalta, hogy Jézus születésével megváltozott a világ, beteljesedtek az ígérek. Jézus nevében üdvösséget nyertek az emberek, amint neve mutatja: a héber Jesua, Jehosua annyi mint Jahve a szabadítás, azaz Isten az Üdvözítő, a Szabadító, ahogyan az angyal mondotta: „Ő szabadítja meg népét – de nem politikai ellenségeitől, hanem – a bűntől” (Mt 1, 21). Máté Jézus születésének hírüladásával kapcsolatosan még megjegyzi: „Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott:

„Íme a szűz méhében fogan és fiút szül,
És Emánuelnek fogják hívni.’
Ez azt jelenti: Velünk az Isten”

(Mt 1, 22–24).

Jézussal új korszak kezdődött, az üdvösség új korszaka: Az Úristen neki adta Atyjának trónját – hallottuk az evangéliumban. Ez azt jelenti, hogy elveszítették hatalmukat a népek uralkodói, akik eddig istenítették, bálványoztatták magukat, és rabszolga sorsba vetették az embereket és a népeket.

Eljövetelével Jézus lett az Úr. Ő a Messiás király, aki a legnagyobb Hatalomtól nyerte küldetését és akiben elkezdődött Isten uralma, amelynek sohasem lesz vége. Ő véget vet az ember abszolút uralmának az emberek fölött. A Messiás-király mégsem tirannus, mint a korábbi uralkodók, mert „a Magasságbeli erejével” jön, a Szent Lélek erejével. Úgy jelenik meg közöttünk, mint egy tehetetlen és szelíd gyermek, aki csak azok szívét óhajtja meghódítani, akik mindig csak szabadon és szeretettel akarnak szolgálni neki. Jézussal elkezdődött Isten üdvözítő szelíd uralma a Földön.

Isten nagy műve kivitelezéséhez és végrehajtásához mindig együttműködő szíveket keres. A mai evangéliumban láttuk, hogy az angyali hírnök felkereste Máriát, együttműködésre szólította Istennel és az angyal mindjárt Mária készséges együttműködésének biztosítékával térhetett vissza Istenhez. Máriának ez a feltétlen együttműködési készsége Istennel minden hívő példaképe. Mária hozzánk hasonlóan alig

láthatta át Isten terveit, „igen”-jével, a nagy „FIAT”-tal mégis készséggel elfogadta azt és átadta magát Isten szolgálatára. Feltétlenül megbízott Istenben és abban, hogy az ő tervei minden homályosságuk és rejtélyességük ellenére célt érnek.

Ezek után alig tudhatta, hogy mi vár rá. Előbb a fiatal kismamára csak csendes és sűrű hétköznapiak vártak. A világ sok millió édesanyjához hasonlóan az volt a feladata, hogy gyermeke jó anyja legyen, gondozza és felnevelje magát. Később életveszély fenyegette gyermekét és megmentése érdekében vállalnia kellett a menekültek keserű sorsát Egyiptomban. Ugyanakkor osztozott sok édesanya sorsában, amikor kamaszodó fia titokban elhagyta a szülői házat, majd vándortanító lett és a támadások keresztútjába került. Máriának még a kereszt alatt is ki kellett tartani, amikor Fiát azon megölték. Mindez benne foglaltatott Istennel való együttműködési nyilatkozatában: „Íme, az Úr szolgáló leánya: törtéjék velem szavaid szerint” (Lk 1, 38).

Életünk során Isten üzenete hozzánk is többször eljut. Ilyenkor döntenünk kell, hogy továbbra is kitartunk-e hazug emberi bölcsességeink mellett: „ki-ki saját szerencséjének kovácsa” – vagy Máriához hasonlóan elfogadjuk Isten ajánlatát és készek vagyunk Vele együttműködni üdvözítő tervei megvalósításában. Egy ilyen együttműködési nyilatkozattal velünk is megtörténhet az, ami Máriával: valami teljesen új születik bennünk. Ugyanaz a Lélek, amelynek erejéből Mária gyermeket fogant és emberi életet adott Jézusnak, ugyanaz a Lélek a mi szívünkben is lakást vesz és megtermékenyíti azt a lélek gyümölcseivel. Istennek adott „igen”-ünk a hitben mégsem jelent gondok nélküli „immunitás”-t. A hétköznapi terheivel továbbra is éppúgy számolnunk kell, mint egykor Máriának. Utunk az övéhez hasonló: hétköznapi munka, gond, megnevelés, szenvedés, halál... Mindez el nem kerülhető, de hittel, Istennel együttműködve és bizalommal ráhagyatkozva mégis azt tapasztaljuk (majd), hogy Jézusban velünk az Isten és amint neve is mutatja, ő valóban szabadulást és üdvösséget ad, ő újjáteremti az életünket, ahogyan írva van: „Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény” (2 Kor 5, 17).

Június 29. – Szent Péter és Szent Pál apostolok

Kiválasztott, és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát (Gal 1, 15–16)

Olvasmány: ApCsel 12, 1–11;
Szentlecke: 2 Tim 4, 6–8. 17–18;
Evangélium: Mt 16, 13–19.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Péter és Pál ünnepén egyszerre emlékezünk meg az egyház kezdeti időszakának két hatalmas egyéniségéről. Mindkettő emberfeletti odaadással küzdött az egyház megalakulásáért.

Míg Pál rendkívüli tudásával hirdette Krisztust és a nemzetek apostolává lett, addig Péter Krisztustól kapott teljhatalmával odaadóan szolgálta a krisztusi hit egységét és épességét, az egyház egységének sziklaszilárd alapja lett.

Ma ezt a szolgálati megbízatást Péter utóda, a Római Pápa látja el. Megbízatása rendkívüli. Magasztos szolgálatában mégsem lehet elbizakodott, mert tudnia kell, hogy még egy apostolból is könnyen lehet áruló. Hivatalát mégis bizalommal kell ellátnia, mert Jézusnak Péterhez intézett szavai neki is szólnak: „Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem Egyházamat, s a pokol kapui sem vesznek erőt rajta” (Mt 16, 18).

A Vatikánt érő vádaskodások és támadások ezen korában Jézusnak ez a kijelentése ébressze fel bennünk a bizalmat Péter széke iránt: aki a pápára hagyatkozik, Isten hűségére hagyatkozik és nem csalatkozik.

Szentbeszéd

Kiválasztott, és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát *Gal 1, 15–16*

Magunk vagy mások gyengéinek mentetegetése közben, megnyugtatóságunk végett, a legtöbbször könnyelműen mondogatjuk: Ne félj! Nincs semmi baj! A szent is hétszer botlik napjában! Ember nincs hiba nélkül! Olykor mégis érezzük, hogy ezek a kijelentések nem nyugtatnak meg sem minket, sem másokat. Nehezen tudjuk elviselni gyengeségeinket, gyarlóságainkat és hibáinkat. Talán életünkben is vannak dolgok, amelyekről nem szívesen beszélünk, olyan események és szakaszok, amelyekre jobban szeretnénk, ha sohasem derülne fény. A legtöbbször tudjuk, hogy árnyékokkal és hibákkal megterhelt emberek vagyunk. Ezek elviselése a legtöbbször mégis kényelmetlen és terhes számunkra.

Tapasztalataink és a szentek élete azt mutatja, hogy az emberi bűnök és gyengeségek életünk szoros velejárói, amelyekkel csak megbárátkozva lehet megtanulni szépen élni. Önmagunk elfogadása hibáinkkal együtt még egyáltalán nem jelenti azt, hogy feladjuk a bűnök elleni küzdelmet. Napi szentjeink élete viszont azt mutatja, hogy az emberi hibák és gyarlóságok ellenére Istennek tetsző és sikeres lehet az életünk. Isten annyira szeret bennünket, hogy még akkor is képes elfogadni minket, ha mi már ki sem állhatjuk önmagunkat.

Péter apostol kiváló halászember. Jóakaratahoz sem fér semmi kétség. Lelkes és bátor hitvalló: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16, 16). Jézus ezért már az első találkozáskor a „Kéfa” nevet adta neki (Jn 1, 42). A kéfa arámul „szikla”, görög megfelelője a „petra”, ennek hímnemű személynévváltozata a Petrosz – Péter. A legjelentősebb események idején mindig Jézus oldalán állt. Kiemelkedő helyet foglalt el a tanítványok között, a Szentírásban a neve gyakran áll az apostolnévsorok (Mt 10, 2) vagy a három megkülönböztetett apostol – Péter, Jakab és János – csoportjának élén (Mt 17, 1). Kafarnaumban Jézus rendszerint nála szállt meg (Mk 1, 29). Ő emelt szót a többi nevében (Mt 16, 23; 18, 21; 19, 27), különösen az ünnepélyes pillanatban, amikor elismeri Jézus Messiás-voltát (Mt 16, 16; Jn 6, 68). Feltámadása után Jézus ismét Péternek jelent meg, még mielőtt kinyilvánította magát a többi apostolnak (Lk 24, 34; 1 Kor 15, 5). Mindez azonban nem akadályozta meg Pétert abban, hogy egy adott pillanatban meg ne bicsaklodjék és el ne határolja magát Jézustól: „Nem ismerem azt az embert” (Mt 26, 72). Gyávasága és félelme ezúttal erősebbnek bizonyult hiténél. A kakasszóra majd eszébe jutottak Jézus szavai és keservesen siratta bűnét (uo. 75). A mai evangéliumban hallottuk, hogy a feltámadt Krisztus nem hagyta cserben esendő tanítványát. A Mester még Péter hármas tagadása után is töretlen szeretettel szerette Pétert és háromszor kínálta fel neki a lehetőséget szeretete megvallására és ráadásul még nyája vezetését is órá bízta (Jn 21, 15–17). Péter minden gyarlósága ellenére megkapta a mennyek országának kulcsait és ő lett az egyház sziklaalapja: „Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkösz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit föloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva” (Mt 16, 18–19).

Pál apostol életében ugyancsak azt tapasztaljuk, hogy minden gyarlóságunk és gyengeségünk ellenére még Istennek tetsző és sikeres lehet az életünk. A Krisztushoz való hűség szempontjából Pál apostolnak már eleve rosszul indult az élete. Benjámintörzséből származott (Róm 11, 1; Fil 3, 5) és a kilikiai Tarzusban született, a görög művelődés és tudomány egyik központjában (ApCsel 21, 39). Kiváló tehetség, akadémikus, az Írások jeles ismerője. De talán éppen ezért ki nem állhatja az új vallás követőit: a Krisztus-hívőket. Üldözésükre jelentkezett (ApCsel 9, 1–2) és üldözte az Isten egyházát (1 Kor 15, 9). Sőt, még a gyilkosság ellen sem tiltakozott, amikor István megkövezésénél a ruhákat őrizte (ApCsel 8, 1).

Isten mégsem hagyta elveszni. Krisztus és egyháza ádáz üldözőjéből lánglelkű apostolt csinált a Damaszkusz felé vezető úton. Az Úr eszközül választotta, hogy megismertesse nevét „a pogány népekkel, a királyokkal és Izrael fiaival” (ApCsel 9, 15) és később megmutatta neki, hogy mennyit kell szenvednie érte (uo. 16). Átállása, megtérése sem ment könnyen: Le kellett küzdenie mások rágalmozását, az apostolok gyanakvását, önmaga kishitűségét, hogy többé ne tekintse magát az apostolok között sem kívülállónak, sem idétlennek, „elvetéltnek”, amint vallomásában önmagát nevezi (1 Kor 15, 7, ill. 9): „Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát”. Isten mégis rátekintett, kiválasztotta és benne Isten ráárasztott kegyelme sem maradt hatástalan (uo.).

Azt is tudjuk, hogy a két apostol között nézeteltérések voltak Péter apostol „kétszínűsége” (Gal 2, 13) miatt: ha a pogányokból lett keresztényekkel étkezett, akkor nem tartotta meg a mózesi törvényeket; ha viszont zsidókból lett keresztényekkel együtt táplálkozott, akkor megtartotta azokat! Ezért Pál szembeszállt Péterrel, „mert okot adott rá” (Gal 2, 11). Nézeteltéréseik és nyílt vitáik voltak, mégis szentek lettek.

Szent Péter és Pál életéből itt csak éppen néhány mozzanatot villanthattunk fel. De már e pár utalásból is kitűnik, hogy Isten minden árnyoldalunk mellett elfogadja életünket és ez sikeres és kedves lehet előtte. Az emberi gyengeségektől két kiváló szentünk sem

volt mentes. Így látszik, hogy Isten előtt mégsem ez a legfontosabb, hanem az a készség, amellyel hajlandók vagyunk és akarunk együttműködni vele. Pál nem véletlenül idézi megkülönböztetett figyelemmel az Úr megnyugtató szavait. Maga is rászorult és ezért örökre megjegyezte azokat: „Elég neked az én kegyelmem. Mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében” (2 Kor 12, 9), és örömmel fűzi hozzá: „Ezért a legszívesebben a gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje költözzön belém” (uo.). Ez azt jelenti, hogy Isten különleges kegyelmével és segítségével nemcsak a két merőben különböző egyéniséggel és gyarlóságokkal rendelkező apostol válhatott kiemelkedő szentté, hanem Isten erejével, minden emberi esendőségünk és kiállhatatlanságunk ellenére, magunk is azzá lehetünk, ha őszintén akarunk és együttműködünk vele.

A két apostolfejedelem ünnepe vigasztalásunkra szolgál. Ha nem is szabadulhatunk meg véglegesen emberi gyarlóságainktól és hibáinktól, azért Isten még életünket elfogadja és sikeres beteljesedésre vezet azt, ha akarjuk.

Az elváltak és újraraházasodottak ne fordítsanak hátat istennek azért, mert a szentségekhez nem járulhatnak, hanem annál inkább keressék vele a kapcsolatot a kegyelmi élet sok más eszköze által. Ugyanezt mondhatom azoknak, akiknek a családtervezés terén vagy a szexuális élet egyéb vonatkozásaiban jelent küzdelmet, ill. nehézséget Isten parancsainak megtartása. Isten szereti őket, és előtte senki sem leprás. Gyarlóságaik ellenére se szakítsák meg Istennel a kapcsolatot, hanem igyekezzenek Vele annál inkább együttműködni úgy, ahogy tudnak.

Elméletileg lehetünk akár a hit kiváló bajnokai, a keresztény élet gyakorlásában mégis mindig kezdők leszünk. Nekünk meg kell tanulnunk emberi korlátainkkal, gyarlóságainkkal és hibáinkkal úgy élni, hogy Isten ezekkel együtt elfogadhasson minket. Minden emberi hibánk és bűnünk ellenére, legyen bátorságunk együttműködni Vele és akkor meglátjuk, hogy gyengeségeinkben is megnyilvánul az Ő dicsősége, hiszen „úgy tetszett annak, aki már születésemtől fogva kiválasztott, és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát, akit hirdetniem kell a pogányoknak” (Gal 1, 15–16).

Július 2. – Szűz Mária látogatása Erzsébetnél (Sarlós Boldogasszony)

Hogyan lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám (Lk 1, 43)

Olvasmány: Szof 3, 14–18; (vagy)
Szentlecke: Róm 12, 9–16b);
Evangélium: Lk 1, 39–56.

Bevezető a szentmise kezdetén

Ma sokszor úgy látszik, hogy a kicsiknek semmi esélyük a nagyokkal szemben. Mások szkeptikusak minden hegemoniával és nagyhatalmi törekvéssel szemben és a mindennapi élet meghitt apróságában keresik teljes kibontakozásukat.

A mai ünnep két egyszerű várandós asszony találkozására irányítja figyelmünket; a Boldogságos Szent Szűz és rokona: Erzsébet találkozására. Az egyház mintegy a zsoltáros szavait ajkunkra adva ünnepi szentmisére hívott bennünket: „Istenfélők, jertek mind, figyeljete, mert elbeszélem, mi mindent tett velem az Isten” (Zsolt 65, 16). Mária és Erzsébet megtapasztalta, hogy minden egyszerűsége és kicsisége ellenére nagy dolgot művelt mindkettőjükkel a Hatalmas. Ők hittek neki. Ezért nagy művének részesei lehettek: Mária az Isten Fiának, Erzsébet pedig az ő előfutárának édesanyja lett. Isten felmagasztalta istenfélő és alázatos leányait: „Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1, 45).

Szentbeszéd

Hogyan lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám

Lk 1, 43

A Biblia beszámol Szűz Mária látogatásáról Szent Erzsébetnél és a két várandós édesanya boldog találkozásáról. Sarlós Boldogasszony ünnepén ez a bibliai történet alkalomul szolgál arra, hogy a megtestesülés titkát, mint már annyiszor az egyházi év folyamán, most ismét szemügyre vegyük és azt újabb szempontok szerint átgondoljuk.

A történet rámutat a két várandós édesanya sajátos szerepére a megváltás nagy eseményének létrejöttében. Megtudjuk belőle, hogy Isten Fia valóban emberré lett és az isteni megváltás egészen emberi módon bontakozott ki a világban.

A két jelentéktelennek látszó asszony találkozásának története azokra a kicsi és egyszerű emberekre irányítja figyelmünket, akik kételkedők lettek a világ nagy hatalmaival illetve hatalmasságaival szemben és rájöttek arra, hogy nagy dolgokat művelt velünk a Hatalmas.

Napjainkban a nyugati nagyvárosok embere különösen megtapasztalja, hogy az ún. kisembereknek semmi esélyük a nagyokkal szemben. Így látszik, hogy mindig és mindenütt csak a nagyok, a hatalmasok, a potentátok győznek. Mintha csak ez lenne a világ sora és törvénye. Bosznia-Hercegovinában győz az erőszak! Társadalmunkban a gazdagok gazdagabbak lesznek, a szegények szegényebbek! A nagyok karriert futnak be, a kicsik elmerülnek a névtelenségben!

A Biblia mégsem erősíti meg ezt a látszatot. Nem fogadja el a törvényt: az erősek mindig győznek, a gyengék elpusztulnak. Mint annyiszor és most ebben a tekintetben is

feje tetejére állítja az emberi és evilági törvényeket. A kis bibliai Dávid néhány lapos kövel és egyszerű parittyájának segítségével legyőzi az erős harci felszerelésében feléje közeledő hatalmas termetű Góliátot. Győzedelmeskedett fölötte, mert nem saját erejében bízott, hanem az élő Istenben és az ő hatalmában.

Az üdvösség története ismételten rámutat arra, hogy Isten a benne bízó és hívó gyengéket, az erőtlenekeket választotta ki arra, hogy velük megszegyenítse az erőseket, akik időközben elfelejtették, hogy semmi erejük sem lenne, ha Isten azt korábban nem adta volna nekik.

A mai evangéliumban két gyenge, várandós asszonnyal találkozunk. Kortársaik alig vették észre őket. Nem sokat számítottak. Ki gondolta volna, hogy Isten mégis éppen az ő közreműködésükre számít nagy művének kivitelezésében? Bennük jelenik meg jelképesen az Ószövetség és az Újszövetség: találkoznak, megismerik egymást és felismerik milyen ígéretek hordozói. Kölcsönösen üdvözlik egymást és közben Erzsébet szíve alatt megmozdul a hathónapos magzat. Az anya ezt örömujjongásnak véli. Így érzi, hogy szíve alatti magzata ujjong a feléje közeledő anya ölén kibontakozó isteni magzat miatt. Megállapítja Máriáról: „Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1, 45). Erzsébet meglátja benne az embert, akinek szíve tele hittel, reménnyel, bizalommal és várározással Isten iránt. Mária szíve alatt felfedezi azt, akire várároznak a nemzetek és aki betölti az emberi szívek vágyait.

Erzsébet már öreg. Az Ószövetséget képviseli. Zakariás nevű férje kétkedése és hitetlensége miatt a templomban őt is a gyümölcstelenség, a gyermektelenség veszélye fenyegette. Zakariáshoz hasonlóan viselkedett Izrael is történelme folyamán. Isten iránti bizalmatlanságával örökösen gáncsolgatta önmagát, bizonyítékokat követelt és folytonosan kételkedett Isten ígéreteiben. Isten mégis közbelépett és a hervadozó hitves ölén gyermeket fakasztott, prófétát, akinek az lesz a feladata, hogy rámutasson arra, aki már közöttünk van, de akit sokan nem ismertek fel, mert becsukták szemüket a feléjük közeledő Szabadító előtt. Az Üdvözítő mégis eljött, mert a Szűz hinni tudott Istennek. Még ha senki sem számított vele, az egészen kicsik és szegények közül az egyszerű názáreti szűz hitt és így Isten választotta lett. Nagy dolgot művelt vele a Hatalmas és ezentúl boldognak hirdeti őt minden nemzedék (vö. Lk 1, 48–50). Erzsébet joggal állapítja meg róla: „Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki” (Lk 1, 45). Mária válaszában elhárítja az őt illető dicséretet, helyette Istent dicsőíti és magasztalja, gyönyörű imát mond, amely örök időkre a hívő ember Isten előtti helyes magatartásának ősfoglatává és tükrévé vált.

Mária a Magnificat-ban kifejezésre juttatja örömét üdvözítő Istenünk létezése és érzékelhető működése felett a világban. Elmondja, hogy akiben Isten működik, isteni élet fakad, az Isten szentségének látható jelévé válik. Ahol Isten színre lép, ott megváltoznak a korábbi körülmények és a megkövesedett emberi törvények. A jelentéktelenekből jelentős emberek lesznek, ha félik Istent és engedik, hogy fényessége átsugározzék rajtuk: „Irgalma nemzedékről nemzedékre száll, mindazokra, akik félik őt” (Lk 1, 50). Közelében a gőgös szívű és az önmagukat istenítő emberek elveszítik hatalmukat és tekintélyüket, a hívők viszont önmagukra találhatnak, megtalálják az Istent és kibontakoznak. Észreveszik, hogy nagy dolgokat művelt velük és környezetükkel a Hatalmas és a Szent. Az utolsókból első lesznek és az éhezők jóllaknak, míg a gazdagok és hatalmasok háttérbe szorulnak, ha csak önmagukkal és a földiekkel törődnek: „Lesöpörte trónjukról a hatalmasokat, és felmagasztalta az alázatosakat. Az éhezőket elhalmozta minden jóval, de a gazdagokat elküldte üres kézzel” (Lk 1, 52–53). Így beteljesedett, amit a hívő zsidók – Ábrahám és utódai – mindig vallottak és a kapott ígéretek alapján mindig vártak: Jézus Krisztus által Isten üdvözítő jósága megjelent a világban.

Aki hisz annak beteljesedésében, amit az Úr mondott, az fogékony lesz a mai ünnep örömhírére is: Isten a kicsik által és a kicsi dolgokban is képes nagy dolgokat művelni. Napjainkban ez sokak számára különösen fontos örömhír lehet. Sokan keseregnek amiatt, hogy az egyház helyben topog és alig képes valamit is felmutatni. Társadalmi szerepe kicsi és jelentéktelen. A liturgiája is lapos és egyhangú. Az egyházban nincs élet, merev és nehezen mozdul az idők változásaira. Ők úgy gondolják, hogy az egyházat mutatványos rendezvényekkel és látványos emberi erőfeszítésekkel ismét meg lehet reformálni és naggyá lehet tenni.

Sarlós Boldogasszony ünnepének üzenete mégsem ez! Arra figyelmeztet, hogy először nyissuk meg szívünket Isten előtt, fogadjuk őt szívünkbe mint Mária és csak aztán lesz foganatja a lélekből fakadó mozgalmaknak, a vallásos társadalmi és politikai aktivitásoknak, a nagy aktivizmusnak. Isten először szívünket akarja és csak aztán egyesületesdi játékainkat, intézményeinket és vallásos tetteinket. Ez azt jelenti, hogy legyen minden tettünk és közösségi mozgalmunk, intézményünk és szervezetünk istenes bensőnk tükre. Először hinnünk kell annak beteljesedésében, amit az Úr mondott nekünk, mert csak így remélhető, hogy hasznunkra válik a sok emberi erőlködés, szervezkedés és aktivitás az egyház közösségében és boltozata alatt. Még a karitatív munka és a jámbor liturgia sem sokat ér, ha Isten előtt bezárjuk szívünket. Tetteink és közösségeink csak úgy gyűjtanak, ha Máriához hasonlóan hordozzák az élő Istent.

Nyissuk hát meg, Máriához hasonlóan, Isten befogadására szívünket és akkor hamarosan megtapasztaljuk, hogy közöttünk is nagy dolgokat művel a Hatalmas, a kicsinyekkel is nagyszerű dolgokat tesz karja ereje és éppen ezáltal lesz szentséges az ő neve.

Augusztus 15. – Szűz Mária mennybevétele (Nagyboldogasszony) – Ünnepi mise

Nagy dolgot művelt velem a Hatalmas (Lk 1, 49)

Olvasmány: Jel 11, 19a. 12, 1–6a. 10;

Szentlecke: 1 Kor 15, 20–27c;

Evangélium: Lk 1, 39–56.

Bevezető a szentmise kezdetén

Napjainkban sok elcsigázott, elfásult, kétségbeesett emberrel találkozunk. Sokszor becsapták őket. Ezért nem hisznek a változásokban és félnek a jövőtől. Félnek az európai népek önző követeléseitől, a háborútól, nem bíznak az ipari, gazdasági és szociális élet talpra állásában, sorsuk jobbrafordulásában.

Az említett nehézségek közepette mégis azt kell állítanunk, hogy napjainkban nem a társadalmi és gazdasági viszonyok jelentik a legnagyobb veszélyt, hanem az ember maga, aki többé-kevésbé megfélemlített Istenről és elrugaskodott Tőle.

Ma Nagyboldogasszony ünnepét üljük. Máriára, az Úr szolgáló leányára emlékezünk, akit Isten az Ég Királynőjévé avatott, országalapító királyunk, Szent István pedig nemzetünk Nagyasszonyává választott. Egyénisége ma is üdvösségünk, jólétünk egyetlen biztos útját jelzi. Rámutat, hogy életünknek csak úgy van biztos jövője, ha azt mindig és minden körülmények között követjük, Isten terveinek és akaratának megfelelően irányítjuk. Csak így lesz velünk az Isten, haladhatunk a szebb jövő felé, és várhatjuk az örök boldogságot. A kérdés csak az, hogy képesek vagyunk-e alávetni magunkat Isten akaratának és elfogadjuk-e Tőle az ígért üdvösséget.

Szentbeszéd

Nagy dolgot művelt velem a Hatalmas

Lk 1, 49

Mária, az Isten Anyja földi életében egyáltalán nem volt közéleti személyiség. A nagy nyilvánosság alig vett tudomást róla. (Neve nem állt az újságban, a riporterek sem leselkedtek sarka után s a folyóiratok pletykarovatai sem foglalkoztak Vele.) Sőt, még az evangéliumok is csak szüksézávan tudósítanak róla. Élete homályba burkolódik. Útkészítő és segítő. Kortársai alig ismerték, de kiváló becsben állt Isten előtt. A kereszténység is csak halála után jóval később fedezte fel istenanyai méltóságát. Azóta Mária páratlan dicsőségnek örvend mind a katolikus mind az ortodox egyházban. Nincs még egy szent, akinek nevét annyi templom és kápolna, helység és székesegyház, szociális otthon vagy kórház, festmény vagy szobor hirdetné, mint éppen az övét. Sok-sok egyesület védőszentje, az írók nekik ajánlják könyveiket, lányok és asszonyok, néha még férfiak is az Ő nevét hordják és védőszentként tisztelik.

Jézus mustármagról szóló példabeszédét akár reá is alkalmazhatjuk. Kezdetben a Szentírás csak elvétve szól róla, később egyre többet, míg végül az egyházban Ő lett a mi Nagyasszonyunk, legismertebb és legnagyobb pártfogónk.

Az imént mi is az Ő pártfogását kértük a szentmise könyörgésében. A római liturgiában a szentmise könyörgése mindig három részből áll. Isten megszólításával

kezdődik, a második rész felidézi a napnak megfelelő ünnep hittitkát és végül rövid kérés következik. Így vagyunk ezzel ma is. Megszólítottuk Istent, akit egyedül imádunk, majd az ünnep titkáról olvastunk: „Mindenható, örök Isten, – aki a Szent Szűz Máriát, Fiad édesanyját testestül-lelkestül az örök dicsőségbe emelte”. Isten üdvözítő tevékenységéről van itt szó. Isten viszi végbe a nagy művet, amely az ünnep titkát képezi. Az imádság kulcsszava: dicsőség. A kifejezés gyakran előfordul mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben. A zsidó gondolkodásmód szerint nem annyira külső tekintélyt, méltóságot jelent, hanem valamelyik személy jelentőségét, súlyát a közéletben. Jézus gyakran beszél az Atya dicsőségéről, amelyet ő kinyilvánít az emberek előtt. Itt a dicsőség Isten létezési módjának a milyenségére utal. Éppen ezért, amikor a mai könyörgésben olvassuk, hogy Isten Máriát az ég dicsőségébe emelte, akkor ez semmiképpen sem jelent helyváltoztatást, mint ahogyan ezt sokszor gondoljuk. A körülírás sokkal inkább kifejezi Máriának azt a legsajátosabb és legbensőségesebb kapcsolatát Istennel, amelyben neki immár örökre része van.

Sőt, még maga az „ég”, a „menny” szó is Istenre utal. A korai zsidóság számára, tehát jóval Jézus előtt, az ég Isten egyik nevét jelentette. Ezért számukra az égbe jutni annyi volt, mint Istent megtalálni. A mai szentmise könyörgése Isten üdvözítő tettét foglalja össze és elmondja, hogy Isten Máriát testestül-lelkestül felemelte a mennybe, vagyis Mária teljes, élő és eleven örök kapcsolatba lépett Istennel.

Miután röviden felidéztük e nagy titkot a mai könyörgésben kérő imádsággal fordultunk Istenhez: „Add, kérünk, hogy mindig az odafönt valókra ügyeljünk, és így dicsőségednek osztályosai lehessünk”. A kérés elárulja, hogy Mária megdicsőülése számunkra jelentős esemény. Ezt a mai szentmise prefációja még nyomatékosabban kihangsúlyozza: „Mert Isten Anyját, a Szent Szüzet ma vetted föl a megnyílt égbe, hogy őbenne az egyház megdicsőülésének előképét és kezdetét lássuk, mint vigasztalást zarándok népednek, és biztos reménységünk zálogát”.

Ezek szerint Mária előkép és jel, amelyet sohasem szabad figyelmen kívül hagynunk. Vajon miben áll ez az előkép és mit jelent számunkra? Jézus megdicsőülése új létezési formával gazdagította az ember életét. Számunkra ez ma azt jelenti, hogy amiként Jézus, úgy Mária és amiként Mária, úgy mi is elérhetjük a megdicsőülés állapotát.

Mária éppúgy ember volt, mint mi és ezért nagyon is közel áll hozzánk. Az ő sorsa sem sokban különbözött a miénktől. Neki is voltak napi gondjai, akárcsak nekünk... Isten eltervezte életét és beleszólt abba. Kiolvasható belőle, hogy miben áll az ember élete: Istentől jövünk és feléje zarándokolunk. Mária ma úgy áll előttünk, mint a vigasztalás és reménység jelképe. Reménysugár mindazoknak, akik nem ismerik életük célját, mert rámutat létünk értelmére. Máriára tekintve éreznünk kell, hogy minden sötétségben felragyog egyszer a fény, ahol minden kilincs zárva, ott is feltárul egyszer a reménység ajtaja.

Mária reménység és vigasz a nyomorgók, a betegek és elnyomottak számára. Földi életében megízlelte a keserűség poharát, a szenvedéseket isteni gyermeke születésétől, annak kereszthaláláig. Így élete minden szakasza a miénkhez hasonló és útmutató lehet mindenkinek, aki csak őrá tekint.

Mária szenvedésekkel teli földi életútja lezárult. A miénk még előttünk áll. Mária bizalma és Isten iránti engedelmissége örök példaképünk. A legsötétebb órákban Istenre hagyatkozott és a kilátástalanság közepette el tudta mondani: Íme, az Úr szolgáló leánya! Legyen nekem Isten akarata szerint! Szent Fiával együtt hordja a keresztet, anyai szeretettel. Tövises volt ez az út, de tömve rózsákkal, a szeretet virágaival. Így nem csodálkozhatunk, ha útja végül Isten dicsőségébe torkollott. A mi életünk is csak az áldozatvállalás és a szeretet útján ér célba. Járjunk Máriával az Istenbe vetett bizalom és szeretet útján! Példáját követve a földi jólét mellett elnyerjük az örök dicsőséget.

Augusztus 20. – Szent István király, Magyarország fővédőszentje

Megmutatom neked a bölcsesség útját (Péld 4, 11)

Olvasmány: Péld 4, 10-15. 18–27;

Szentlecke: Ef 4, 17–24;

Evangélium: Mt 7, 24–29.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Istvánra emlékezünk, mert – amint helybeli költőnk – Szamosi József nemrégiben gyönyörűen megfogalmazta – Szent István királyunkban „tiszteljük legbölcsebb uralkodónkat, aki a kereszténység világosságát hozta magyar földre; aki hitből-erkölcsből épített népünknek templomot és védőereszt; aki utat vágott a vadonba, amely ma is kijelölt út. Országépítő munkáját hatalmas koncepció, előretekintő reálpolitikai megfontolások irányították. Szíve-vére szerint Árpád-ivadék volt, egész lelkével keresztény, magyarok közül az első európai s mindmáig talán a legnagyobb”.

Reá emlékezni magyar kötelesség, de ugyanakkor komoly felszólítás, tetemre hívás is. Nem elég őt csak szándékkal tisztelni. Életpéldáját is követnünk kell: Szent István egységbe tömörítette az egymás ellen torzsalkodó magyar törzseket és vezéreiket, a kereszténység közösségében pedig hűségesen szolgálta Krisztusát mindhalálig.

Vajon nem ez lenne a mi feladatunk is: a magyar egység és a krisztusi hit ápolása a keresztény népek nagy családjában?

Müncheni egyházi közösségünk tagjai büszkén vállalják a szentistváni nemzetséghez való tartozásukat és ezért most örömmel tisztelegnek országépítő és apostoli királyuk előtt. Példáján felbuzdulva és szellemi örökségét felidézve keresik a szebb jövőhöz szükséges lelki megújulás lehetőségeit. Tudják, hogy ennek érdekében össze kell fogniuk egymással, felül kell emelkedniük olykor tapasztalható úrhatnám és pökhendi magatartásukon, fel kell hagyniuk a civakodással és veszekedésekkel, szüntelenül keresniük kell Krisztus világosságát, mert Szent István példája nyomán csak így teremthetik meg azt a közösséget, mely híven szolgálhatja nemcsak földi jólétüket, de örök üdvösségüket is.

Ebben a szentmisében azonban nemcsak emlékezünk, de imádkozunk is. Imádkozunk hazánk jólétéért és szabadságáért, minden magyar üdvösségéért és keresztény szellemben történő megújulásáért, a kisebbségben szenvedő elnyomott népekért, főleg erdélyi magyar testvéreinkért, német barátainkért és a nemzetek közötti egyetértésért.

Testvéreim! Most az eucharisztikus ünnepség kezdetén vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen ünnepelhessük az Úr szent titkait.

*Szentbeszéd***Megmutatom neked a bölcsesség útját***Péld 4, 11*

Szent István királyunkra emlékezünk, a magyarok legismertebb szentjére, országunk alapítójára és nemzetünk apostolára, aki 997–1038-ig, négy évtizeden át bölcsen igazgatta hazánk sorsát.

Augusztus 20-ika táján évente felidézük életét. Otthon az újságokban, a rádióban és a televízióban tudós szakembereink méltatják kiváló és kimagasló egyéniségét, hősiességét és hatalmas életművét. A templomokban buzgón zengjük dicséretét.

Nem meglepő, ha ezek után sokak előtt úgy jelenik meg fenséges alakja mint „magyarok Tündöklő csillaga”, amely térben és időben fényévnyi távolságokra van tőlünk és valóban olyannak tűnik mint egy modern világunk mellett elsuhanó üstökös, melynek többé már semmi köze sincs mindennapi bolygó életünkhöz. Megcsodáljuk benne a bölcs uralkodót, a nagy szentet és hithirdetőt, aki örökre beírta nevét nemcsak a magyar nép történelmébe, hanem az emberiség történelmébe is, de ugyanakkor hajlamosak vagyunk figyelmen kívül hagyni azt, hogy Szent István királyunk elsősorban hozzánk hasonló ember, a „homo publicus” – a közéleti személyiség mellett „vir humanus”, sőt „vir christianus” – azaz egyszerűen keresztény volt.

Szent István elsősorban Krisztus-hívő volt és komolyan vette krisztusi keresztény küldetését és hivatását a világban és az egyházban. Komolyan vette keresztvárségi ígértét és megvalósította azt, amire keresztvársége által vállalkozott: folytatta Krisztus urunk megváltó művét azon a helyen és körülmények között, ahová őt Isten állította. Szent István Krisztushoz hasonlóan tanította, kormányozta és megszentelte környezetét. Dacolva kora pogányságával és a meg nem értéssel vállalta a tanúságtételt Krisztus mellett: imádkozott, böjtölt, misére járt, tudott adakozni bőkezűen és megbocsátani nagylelkűen, tudott lelkiismeretesen, becsületesen és szorgalmasan dolgozni, tudta keresztvársény szellemben nevelni gyermekeit és népét. Mindehhez nem kellett királynak lennie, csak hívő keresztvársénynek, és ő királyként is az maradt: elkötelezett, öntudatos és felnőtts keresztvársény, aki nemcsak a misszionáriusoktól, papoktól, szerzetesektől és püspököktől, az egyházi személyektől várta a hit továbbadását, családja és környezete megszentelését, hanem saját keresztvárségből fakadó keresztvársény küldetése révén maga is nekilátott, szóval és tettel, életével hirdette Krisztust.

Nem élt kettős életet. A trónteremben és a közéletben éppúgy hívő volt mint zárt kápolnájában, a templomban, családja körében vagy egyháza közösségében.

Szent István nem földöntúli üstökös és mindennapi élete sincs fényévnyi távolságra tőlünk. Mai ember, mai mondanivalókkal a közéletben, a munkahelyen, a családban és a magánéletben. Mai szekularizált környezetben élő keresztvársény a mai hitellenes problémákkal és küzdelmekkel, aki mégis egy pillanatra sem felejtkezik meg arról, hogy keresztvársége által krisztusi küldetést vállalt magára és hitét még mások ironikus megjegyzései vagy gúnyolódásai ellenére sem rejti véka alá. Számára ismeretlen a kettős élet. Ő nem apostol és király, hanem mindkettő egyszerre: apostoli (lelkületű) király. Élete egységes: a diszkóban, a színházban, az irodában és a munkahelyen, a templomban, mindenütt és mindenkor.

Ez az egységes szentistváni keresztvársény élet teljesen különbözik attól az öntudathasadásos életformától, amelytől hazánkban évtizedeken át sokan fulladoztak vagy amelybe sokan belefulladtak az elmúlt ateista, kommunista rendszer idején, amikor nemcsak, hogy nem volt tanácsos, de egyenesen (élet)veszélyes volt színt vallani Krisztus

mellett. Akkor sokan kettős életre kényszerültek: bensőleg kereszténynek vallották magukat, külsőleg vallástalannak vagy éppen ateistának.

Ennek a kettős életnek veszélye az 1989-es fordulat után sem szűnt meg. Talán más formában és más előjellel, de tovább gyűrűzik és szedi áldozatait! Ez a kettős élet nyugati társadalmunkban is tapasztalható. Veszélye szüntelenül leselkedik ránk. Többek számára a kereszténység, saját kereszténységük csak tartalmatlan formáság, folklór; a templomba járás csak nemzetieskedés, olcsó szórakozás vagy találkozási lehetőség – pl. magyar barátaikkal és ismerőseikkel; olyan kereszténység, amelynek semmi köze sincs mindennapi (exisztenciális) életükhöz. Ők kettős életet élnek: ritkán, talán csak egy órára vasárnaponként keresztények és vallásosak, amíg a templom padjaiban ülnek, egyébként életük profán, világi, egyáltalán nem tanúskodik arról, hogy ők keresztények és Krisztus művének továbbvivői.

Gyakran kifogásoljuk a romlottságot környezetünkben, holott az nem egyszer éppen saját világunk tükre. Az elmúlt évek során mindent megtettünk annak érdekében, hogy szétválasszuk az életet és vallást. Ez utóbbit csupán magán ügynek tekintjük és ehhez senkinek semmi köze. Elfeledjük, hogy a vallás, a szentségek, a hit, a kereszténység mindig tanúságtételre kötelez és egyetlen életet jelent: összhangot a templomi hitvallás és a mindennapi élet között. A Világiak Pápai Tanácsa 1987-ben Rocca di Papa-ban a világi hívek szerepéről értekezett. Itt hangzott el az egyik felszólalásban (Teresa Chooi): „Ne lepődjünk meg azon, hogy korrupció fertőzi meg a politikát, a közügyeket, az élet sok más területét. A hatalommal való visszaélés, a pénz zsarnoksága az emberi kapcsolatoknak sokféle megrontója: Krisztus keresztje mindezzel kezdettől fogva szemben áll. A romlásért, sajnos, mi keresztények – mint más emberek is – részben felelősek vagyunk. Mi keresztények ugyanis két külön „szektorra” bontjuk szét életünket: egyik a hité, a másik az életé. Ez az, ami miatt oly kevéssé tudjuk terjeszteni az Evangélium örömhírét. Rendkívül fontos, hogy a keresztények kivegyék részüket a nemzeti és nemzetközi életben történő döntések meghozatalában. Ne feledjük: az ima fegyver ott, ahol a gonosz tevékenykedik; mi keresztények megtapasztaljuk ezt. De az ima forrás is, amely ihletet ad, megtisztít, irányt mutat és megnesemesíti tetteinket” (Szív, 1993. szeptember 9., 79. évf. 9. sz., 391. o.).

Szent István nem osztotta két külön szektorra életét. Részt vállalt Krisztus művének beteljesítésében. Mindenütt kereszténynek vallotta magát és hitvallását életének tanúságával igazolta.

Szent István király emléke kötelez. Istenre irányítja figyelmünket: Halld hát te hívő magyar nép – kiáltja felénk Mózes szavaival – „Az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr! Szeresd Uradat, Istenedet szíved, lelked mélyéből, minden erőddel. ... Vigyázz, szabad hozzá tetteidet, hogy jól menjen sorod” (Mtörv 6, 3–9). Szent István királyunk vallásossága mélyen átjárta egész életét. A magyar nemzet boldog jövőjét is csak ezen az úton látta megvalósítani. Ma a Példabeszédek könyvének szavaival üzeni, hogy járjunk Krisztus „egyenes útján” és tartsuk távol magunkat „a száj hamisságától” és „az ajkak hamisságától” (vö. Péld 4, 10–15. 18–27). Ez azt jelenti, hogy egyenes életet kell élnünk, nem szolgálhatunk egyszerre Istennek és a Mammonnak. Nem élhetünk kettős életet. Nekünk azzá kell lennünk, amik vagyunk: mindig és mindenütt keresztények. Hogyan tanította Jézus tanítványait? „Mindaz, aki meghallgatja szavaimat és szerintük cselekszik, ahhoz az okos emberhez hasonlít, aki a házát sziklára építette. ...” (Mt 7, 24–29).

Szeptember 8. – Szűz Mária születése (Kisboldogasszony)

Akiket ugyanis előre ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsek magukra (Róm 8, 29)

Olvasmány: Mik 5, 2–5a;
Szentlecke: Róm 8, 28–30;
Evangélium: Mt 1, 1–16. 18–23.

Bevezető a szentmise kezdetén

Az Anyaszentegyház csak három születésnapot ünnepel: kiemelkedő módon Jézus Krisztus születésnapját, továbbá Keresztelő János és Szűz Mária születését, mert üdvösségünk történelmében mindkettőjüknek jelentős szerep jutott: János az utolsó ószövetségi próféta, az Úr előfutára, a reménység jele a hitben megfogyatkozó apa (Zakariás) és a hozzá hasonló kételkedő társak számára. Mária, a legelső újszövetségi ember, aki hittel fogadta Isten legkihívóbb ajánlatát és ezáltal az üdvösség reménykeltő eszköze, csillaga lett.

Ma Mária születésére emlékezünk. Még ha Mária születésének dátumáról egyáltalán semmiféle hiteles feljegyzéssel sem rendelkezőnk, azért számunkra ez a nap mégis nagyon fontos: emberi gondolkodás szerint Isten Mária igenjétől tette függővé nagy tervének végrehajtását az emberrel.

Isten komolyan vette Mária igenjét. Éppen ilyen komolyan vesz minket is, amikor hitben igennel válaszolunk merész ajánlataira és a vakon született emberrel mondjuk neki: „Hiszek, Uram” (Jn 9, 38; Jn 11, 27).

Szentbeszéd

Akiket ugyanis előre ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsek magukra *Róm 8, 29*

Milyen szép lenne, ha derűs mosollyal és vidám nevetéssel jönnénk e világra! Mégsem ez történik: születésünk után felsírunk és felordítunk. A sírás életünk legelső hangos megnyilvánulása és ezzel életre szóló meghatározója is. Első gyermeki sírásunk egész életünkre rányomja bélyegét: inkább jellemzi azt a szenvedés, mint az öröm. Talán ezért is van az, hogy keveset törődünk születésnapunkkal. Többen úgy viszonyulunk hozzá, mint a szenvedő Jób, aki fájdalmai közepette elátkozta születése napját: „Vesszen a nap, amikor világra jöttem, az éj, amelyen azt mondták: 'Fiú fogantatott'” (Jób 3, 3), vagy Jeremiás, aki a sors megpróbáltatásai közepette így kesereg: „Átkozott legyen a nap, amelyen születtem! Az a nap, amelyen világra hozott anyám: ne legyen áldott. Átkozott legyen az a férfi, aki hírül vitte apámnak: Fiúgyermeked született – és ezzel mint jó hírrel örvendeztette meg” (Jer 20, 14–15).

Ma is sokan vannak, akik a gyógyíthatatlan betegségek vagy a szörnyű balesetek idején, a nyomor és éhség láttán, iszonyú testi fájdalmukban és lelki szenvedésükben, kétségbeesetten kérdezik: Hát ezért születtem? Mi értelme volt annak, hogy világra jöttem? De még azok is, akiknek jól megy soruk, mély átérzéssel éneklük: „Édesanyám rózsafája, Engem nyitott utójára. Bár sohase nyitott vóna, maradtam volna bimbóba” és

valamiképpen a zsoltárosnak is igazat adnak: „Lásd (Istenem), én vétékben születtem, már akkor bűnös voltam, mikor anyám fogant” (Zsolt 51, 7).

Így látszik, hogy a legtöbben valóban rossz csillagzat alatt fogantattunk és születünk, és mintha csak egész életünk során azon lennénk, hogy megszabaduljunk első gyermeki sírásunk életre kiható fájdalmas következményeitől.

Az őskeresztények valóban nem sokat törődtek az ember születésnapjával, de nagyon fontosnak tartották és megünnepelték a keresztség fürdőjében való újjászületés napját. Számukra nem születésük napja volt a fontos, hanem az újjászületés napja. Jézus Krisztus születésnapja mellett csak éppen Keresztelő János és a Szent Szűz születésnapját ünnepelték meg, mert születésük Jézus Krisztustól elnyerte igazi megszentelődését. Születésnapjuk azért lett fontos, mert születésük Krisztus által megszentelődött. Az egyház hitében ezen születésnapok megünneplése azt jelezte, hogy életünk valójában Krisztustól kell, hogy újjászülessen, mert különben elviselhetetlen, mint ahogyan ezt Jób és Jeremiás esetében láttuk és magunk is megtapasztalhattuk az emberi sorscsapások és kínok idején. Születésünknek Krisztusra kell irányulnia. Életünknek Krisztusra kell irányulnia, mert különben valóban a sötétségek és emberi nyomorúságok jegyeit fogja magán hordozni örökre. Az ember élete csak Jézus Krisztus születése által válik világossá és derűssé. Az ő születése által Isten átölel bennünket, romolhatatlan és derűs isteni életével telíti létünket, fölemeli az esendő embert. Létünk Krisztustól kapja méltóságát és a legteljesebb értékrendet. Ő határozza meg az emberi lét igazságainak rangsorát, az igazságok valódi hierarchiáját (vö. UR 11). Arról van itt szó, hogy elsősorban nem önmagunk születését állítjuk előtérbe, hanem Isten Fiának megtestesülését szívünkben.

Ezen háttérből szemlélve Mária születésének ünnepe az élet helyes értékelésére és megbecsülésére irányítja figyelmünket: az értékek rangsorára életünkben, olyan kérdésekre, amelyekre a krisztusi világosság fényénél kell keresnünk a választ. Pl.: Mit jelent a keresztény felelősséggel vállalt szülői hivatás? (Kairói konferencia). Hogyan értékeljük a testi fogyatékosok és a csökkentett képességekkel rendelkező felebarátaink életét? Hogyan viselkedünk irántuk? Vagy: Mit jelent számomra újjászületésem a keresztség vizéből? Kész vagyok-e megkeresztelkedésemkor, vízből való újjászületésemkor vállalt kötelezettségeimnek megfelelően krisztusi módon és következetesen viselkedni magán- és nyilvános életemben?

A mai ünnep egyben figyelmeztetés és bátorítás arra, hogy életünket Krisztusra irányítsuk és úgy alakítsuk azt, hogy a Vele és embertársainkkal való együttműködésünkben felragyogjon az Ő isteni életének fénye.

Mária élete születésétől fogva arra ösztönöz, hogy saját életünket, az övéhez hasonlóan, Jézus Krisztusra irányítsuk és földi életének mintájára alakítsuk. Isten új életet ígér érte.

Október 8. – Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya, Magyarország főpatrónája

Jertek hozzám mind (Sir 24, 19)

Olvasmány: Sir 24, 17–22 (!);

Szentlecke: Gal 4, 4–7,

Evangélium: Lk 1, 26–28.

Bevezető a szentmise kezdetén

Örvendezzünk mindnyájan az Úrban, Szűz Mária, Nagyasszonyunk és Patrónánk ünnepét ünnepeelve (Kezdőének) és emlékezzünk arra, hogy Szent István királyunk halála előtt felajánlotta országát és magyar népünket a Boldogságos Szűz Máriának, aki azóta „a magyar nép hivatásának őrangyala” (Prohászka, Az imaórák liturgiája IV, 1337. o.), mi pedig az ő lovagai vagyunk.

Vajon meg van-e elégedve velünk a mi Úrnőnk? Bízhatunk benne, ha megtartjuk Szent Fia parancsait és követjük a Szent Szűz erényes életének példáját.

Szentbeszéd

Jertek hozzám mind

Sir 24, 19

Öröm töltötte be szívemet, amikor a héten, Rózsafüzér Királynéjának ünnepén templomunkban körülhordoztam tekintetemet és láttam azt a szép kis hívő magyar sereget, amely eljött, hogy rózsafüzérrel a kézben Nagyasszonyunk előtt kifejezze tiszteletteljes hódolatát és gyermeki ragaszkodását. Ájtatosságunk végén őszintén és igazán csendülhetett fel az ének:

Szentolvasót imádkoztunk,
Máriához fohászkodtunk,
Kérve kérjük Szűzanyánkat,
Fogadja el hű imánkat
(SzVU 264).

Napjainkban többen csak nehezen értik a vallásos áhítatnak ezt a fajta megnyilatkozását. Számukra érthetetlen a Mária tisztelet, a rózsafüzér imádság unalmas, primitív hitre vall, imamalomszerű babona, a Mária-ájtatosság pedig csak érzelmős szabadidei foglalkozás. Gyermekkoromban magam sem értettem, hogy minek kell októberben minden este mintegy 50 Üdvözlégyet elismételni. Ma is csodálattal emlékszem vissza apámra, aki fáradtságos napi munkája után, olykor még becsicscentve is, ágyunk mellé térdepelve családjával együtt fohászkodott: Asszonyunk Szűz Mária, Istennek Szent Anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért most és halálunk óráján!

A hívő keresztények közül ma is sokan rózsafüzérrel a kézben töretlen bizalommal könyörögnek Istenhez, akárcsak elődeik másfél évezred óta, és kapaszkodnak az élet viharai közepette ebbe az egyház által felkínált túlvilági mentőövbe. Még akkor is, ha néhány mai ember számára ez a mentőöv túl egyszerűnek, talán együgyűnek vagy éppen lehetetlennek tűnik, ők bíznak benne, akárcsak egykor nagyjaink és elődeink, akik gyakran belékapaszkodtak a rózsafüzérbe, ebbe a kör alakú, szemekből álló, furcsa

mentőövbe és megmenekültek. V. Piusz pápa és sok kortársa az 1571. október 7-i lepantói győzelemre nem talált kiválóbb magyarázatot, mint azt, hogy a diadal csakis a Szent Szűz közbenjárására jött létre. Ugyanígy gondolkodott később VI. Károly császár és udvara az 1716. augusztus 5-i pétervárad (ma Petrovaradin, Jugoszlávia, szigeti erődítmény a Dunán) győzelem után.

De kiben bízott Szent István király, IV. Béla, Nagy Lajos, Hunyadi és Rákóczi, Pázmány és Prohászka? Talán katonáik vitézségében vagy fényes elméjük sziporkázó logikájában? Biztos. De ezen túl főleg Égi Édesanyánk, a Boldogságos Szűz anyai oltalmában. Ők nemcsak a vitézi kardot és a sercegő pennát forgatták ügyesen, de az ima fegyvereit, a Mária tisztelet eszközeit és nem egy közülük a rózsafüzért. Ők bíztak a Szent Szűz támogatásában, mert ismerték az Írást, amely szerint Mária kezdettől fogva a szükségét szenvedők oldalán állt. Kánában Ő vette észre leghamarabb a vendéglátók szorult helyzetét: „Nincs több boruk” (Jn 2, 3) – jegyezte meg, miközben kérő tekintettel fordult isteni Gyermeke felé. Anyai szíve azonnal megérezte az emberi nyomort, és mivel rendületlenül hitt Szent Fia messiási erejében, a várakozások biztos beteljesülésének reményében, reábizta embertársai gondját, baját. Ő tudta, hogy Isten Fia képes begyógyítani minden sajtó sebünket...

Mária közbenjárt embertársaiért Kánában, de ugyanígy pártfogolja őket azóta is nemzedékről nemzedékre a Föld végső határáig. Joggal alkalmazható rá a bibliai Juditról szóló dicséret: „A bizalom, amiről bizonyosságot tettél, nem vész ki sohasem az emberek szívéből, hanem mindörökké megemlékeznek az Isten hatalmáról. Fordítsa ezt az Isten örök dicsőségedre és áldjon meg minden jóval – folytatja az Írás –, mivel nem kímélted életedet, amikor megaláztatásban volt részünk, s megakadályoztad pusztulásunkat...” (Jud 13, 19–20). Mária közbenjárása, a hős Judithoz hasonlóan ismételtlen megszabadította Isten népét a gonosz Holoferneszek istentelen garázdálkodásaitól. Mária kérésére Szent Fia nem egyszer széttiporta már a ránk leselkedő és alattomos mérges kígyó fejét... Az Egyház és szent emberei mindig érezték a Szent Szűz hathatós segítségét! Magyar népünk mindannyiszor Máriához menekült, ha gyászos történelme folyamán oktalanul, becsapottan és kifosztottan másokért szenvedett és Isten anyjánál keresett vigaszt. Ilyenkor örömmel tapasztalta, hogy nem hiába csengett ajkán a bizakodó ének:

Gyászba borult egek,
háborgó tengerek,
csillaga Mária,
Hozzád fohászkodunk,
feléd sóhajtozunk,
Szeplőtelen Szűzanya
(SzVU 290).

Hős férfiaink és derék asszonyaink, a szomorúak és árvák, a szenvedők és betegek újra és újra megtapasztalták a Szent Szűz anyai jóságát és ismételtlen meggyőződtek arról, hogy nem hiába könyörögtek töretlen bizalommal: „Legkegyesebb Szűzanya, Mária! Sohasem hallotta még senki, hogy te gyámoltalanul magára hagytad azt, aki oltalmad alá folyamodott, segítségédért esdekelt vagy szószólásodat kérte”.

Szent István királyunk 1038-ban Mária oltalmába ajánlotta országát és azóta országunkat Mária országának hisszük és valljuk, Mária a Magyarok Nagyasszonya, a mi Asszonyunk, aki a bajban és vészben nagyon sokszor megvigasztalta már a hozzáfordulók szívét. Keressük csak fel országunk sok szép búcsújáró helyét – állítólag 67 a számuk – és kérdezzük meg az ott látható temérdek sok mankónak és márványablának, a nemesfémekből kivert szíveknek, a különböző formában

megjelenített kezeknek, lábaknak és szemeknek történetét! Mind Mária jótéteményeit fogja dicsérni.

A Nagyboldogasszonyunk iránti bizalom nem veszhet ki népünk szívéből. Nekünk továbbra is megújuló hittel és töretlen bizalommal kell felkeresnünk a magyar kegyhelyeket és istenkereső lélekkel kell zarándokolnunk Altöttingbe, Máriacellbe, Lourdes-ba, Fatimába, Medjugorjébe, Csíksomlyóra vagy Máriapócsra, bárhová, ahol Isten bőséggel árasztja kegyelmeit („rendel”) fia édesanyja által. A szent helyeken milliók találtak már vissza Istenhez és találtak vigaszt Isten Anyjánál, akit olykor nem véletlenül nevezünk térdenálló és könyörgő mindenhatóságnak. Égi Édesanyánk ő, aki hathatós édesanyai szavával közbenjárva értünk, isteni Fiához vezet bennünket és anyja kérésére Isten Fiától senki sem távozik üres kézzel.

Sok mai ember csak karosszékéből és tv-n keresztül szemléli a Mária-kegyhelyekre zarándokló és hömpölygő tömegeket. Számára mindez csak szórakoztató műsor, értelmetlen látvány és tömegmegmozdulás, amelyhez semmi köze. Így érzi, mintha semmilyen támogatásra sem szorulna. Nincs szüksége sem anyai, sem apai, de még csak isteni segítségre sem. Önmaga erejéből próbál üdvösséget szerezni és úgy gondolja, hogy hit nélkül is jól kijön és megél. Ezzel szemben hisszük és valljuk, hogy az üdvösség Istentől jön és nemritkán Mária által, közbenjárására! Önmagunk erejéből semmire sem jutunk. Nincs gyümölcse fáradozásainknak, ha nem kíséri azt Isten áldása. „Hacsak Isten nem építi a házat, hiába fáradoznak, akik dolgoznak rajta” (Zsolt 126, 1. 3. 5.).

Októberben Isten népe különös buzgalommal tiszteli Máriát és imádkozza a rózsafüzért. E hónap két szép Mária ünnepe: Rózsafüzér Királynéja és Magyarok Nagyasszonya, október 7., ill. 8. –szintén a Mária tisztelet ezen szép ősi formájára emlékeztet. Soha ne szégyelljük kezünkbe venni a rózsafüzért. Buzgó imádkozásával hamarosan megtapasztaljuk, hogy ha nem is a legújabb, de a világ legerősebb fegyverének és Isten felénk nyújtott biztos mentőövének birtokába jutottunk.

November 1. – Mindenszentek

Boldogok (Mt 5,3)

Olvasmány: Jel 7, 2–4. 9–14;
Szentlecke: 1 Jn 3, 1–3;
Evangélium: Mt 5, 1–12a.

Bevezető a szentmise kezdetén

Ma úgy látszik, hogy a világban csak az erőszakosok boldogulnak. A Jézus szellemét követő istenfélő emberek a gazdagság, tekintély és hatalom megszerzésére irányuló küzdelemben legtöbbször alul maradnak. Nem egyszer előfordul, hogy a türelmes, szelíd, békeszerető, nagylelkű és tiszta szívű embereket egyenesen élhetetlen és bamba tökfilkóknak tekintik.

A Hegyibeszéd többlet-szeretetre alapozott elveivel manapság valóban nem könnyű boldogulni, mégis bizonyos, hogy csak annak szellemében lehet az új, emberségesebb embert, ezek testvéri és szent közösségét kialakítani.

Mindenszentek ünnepe azon megszámlálhatatlanok seregére irányítja figyelmünket, amely bátran dacolt az istentelen közszellemmel és az erőszakos világ közepette is vállalni tudta az erkölcsös, keresztény életet Jézus tanítása szerint. Ezt a sereget nem zavarta meg a divatos és romlott közszellem. Tagjai tudtak szelíden és türelmesen, békésen, irgalmas és tiszta szívvel élni és dolgozni. Életük miért ne lehetne a mában is bátorító példa? Nyomdokaikon járva megtapasztalnánk, hogy a szelídség útja valóban Isten országába vezet.

Szentbeszéd

Boldogok

Mt 5,3

Mindenszentek ünnepét üljük, olyan korban, amikor a szentekről a legkülönfélébb és legfurcsább vélemények terjengnek. A „szentek” szó hallatára többen rendkívüli erővel megáldott, különleges lényekre, amolyan varázslókra és csodatevőkre, valamiféle szupersztárookra vagy éppen templomokban porosodó gipszfigurákra gondolnak. Mások a vallásos körökben otthonosan mozgó jámbor nénikre és bácsikra, fekete ruhába bújtatott apácákra, vagy aggszüzekre, esetleg jószágos és jámbor templomba járókra gondolnak, ha szentekről beszélnek. Ismét mások viszont azt hangoztatják, hogy a szentek Istenhez közel álló emberek, mint pl. Assisi Szent Ferenc és Árpád-házi Szent Erzsébet vagy korunkban az olyan szentéletű emberek, mint Rogger Schutz és Kalkuttai Teréz anya.

A mai ünnep témája nem a poros gipszfigurák, sem a fekete ruhába öltözött jámborok, még csak a világhírű egyházi hősök vagy nagyok sem.

Ma a mindennapi járókelőkre, talán éppen elhunyt rokonainkra, barátainkra és ismerőseinkre, egyszerűen közönséges és halandó embertársainkra emlékezünk, akik már célba értek, és értelmes, szép és keresztény életük után megtapasztalták Isten ígéreteinek beteljesedését: az ő közelségének gyönyörűségét. Tulajdonképpen ezeket a szenteket, a mindenszenteket emlegette Szent Pál leveleiben, amikor az Efezusban (Ef 1, 1), a Korintusban (1 Kor 1, 2) vagy Filippiben élő szenteknek írt (Fil 1, 1). Hozzájuk

hasonlóan ma Münchenben, Budapesten vagy Túrterebesen élnek ezek a Bibliában emlegetett és ókori görög városokban élt szentek: a Krisztusban hívők, a keresztények, mindazok, akik elfogadták Urunk üdvözítő ígétét. Ma a hozzánk hasonló eleven emberekre emlékezünk, az édesapákra és az édesanyákra, az öregekre és a fiatalokra, mindazokra, akik elfogadták Krisztust és életük folyamán igyekeztek megvalósítani szándékait, szabad utat biztosítottak üdvözítő akaratának, ígétének és ígéréteinek bűvkörében éltek.

Mindenszentek ünnepén a müncheni és chicagói szentekről beszélünk, rólunk, ha úgy tetszik a müncheni magyar szentekről. Lehet, hogy ennek hallatára többen felkapják fejüket, bensejükben lázadoznak és tiltakoznak, mert eszükbe jut a sok békétlenség, a meg nem értés, a durvaság, a gyűlölet és bosszú, amely olykor orkánként pusztít magyar közösségünkben. Mégis állítom, hogy körünkben is élnek szent emberek, szent munkások, szent tisztviselők és hivatalnokok, példaadó családapák és családanyák, tisztaszívű fiúk és lányok, akik Isten országának alkotmánya szerint élnek úgy, amint ezt Jézus mai evangéliumában elénk tárta.

Isten országának ezt a jézusi alkotmányát egyházi körökben Hegyi beszédnek vagy nyolc boldogságnak nevezik (Mt 5, 3–12).

Az alkotmány általában tömör és a cselekvés elvi álláspontjait rögzíti. Így Isten országának alkotmánya is a mai evangéliumban elvileg leszögezi, hogy nem az élettelen paragrafusok, a merev határozatok és megegyezések, a szigorú tilalmak, törvények és parancsok üdvözítik és boldogítják az embert, hanem a szelídség a türelem, a jóság, a béke és a szeretet, tulajdonképpen Isten, aki a szeretet és a boldogság osztogatója. Isten országának alkotmánya boldogságot ígér a szegényeknek és a szenvedőknek, az éhezőknek és az üldözötteknek épp úgy, mint az irgalmas és a tisztaszívűeknek, vagy a békességszerzőknek. Jézus boldogságot ígér azoknak, akik elfogadják ígéréteit, mert az ember csak Isten ajándéka révén lehet valóban gazdag és boldog.

Gyakran kísért bennünket ennek ellenkezője: saját teljesítményeink révén érjük el kiteljesedésünket, a boldogság állapotát, sok pénzzel és világhírnévvel. Ilyenkor könnyen megfeledekezünk arról, hogy pénz, vagyon, hírnév eddig még csak kevés embert tett boldoggá.

A nyolc boldogság evangéliuma azt tanítja, hogy szegénységünk, szenvedésünk és könnyeink ellenére is elnyerjük Isten ajándékát, földi és örök üdvösségünket, ha elismerjük nyomorúságunkat és tehetetlenségünket és készek vagyunk Isten felé nyújtani kezünket és Tőle várni az üdvösséget.

Ebben az evangéliumban vigasztaló, hogy Isten ajándéka nem függ rendkívüli teljesítményeinktől és így minden okunk meglehet arra, hogy boldog jövőnket Istentől kapott reményeink beteljesedésére alapozzuk. Isten még a gonoszság és az emberi gyengeségek közepette is képes beragyogni életünket. Az ő fényének ragyogását nagyon sokszor elhomályosíthatjuk a világban, de teljesen kioltani sohasem tudjuk azt.

Fénye világít és ez boldogságot ígérő sanszunk. Ha Isten fényét engedjük hatni és befogadjuk azt, megtapasztaljuk, hogy életünket betölti teljessége. Életünk úgy ragyog mint a csillogó ablaküveg, amely sohasem önmagától, hanem mástól fénylik és akkor csillog a legszebben, ha rásüt a Nap.

Ragyogó szentek, azaz keresztények, csak akkor leszünk, ha Isten fénye világít meg bennünket és befogadva azt rajtunk keresztül környezetünkre is kiárad. Erre utal a nyolc boldogság nyolc kijelentése. A türelmes, szelíd és igazságkereső, az irgalmas, tisztaszívű és békességszerető keresztények közelében még korunk erőszakhoz szokott embere is felfedezheti Isten közelségét és a belőle fakadó örömet.

A szent és hívő nem elérhetetlenül nagy teljesítményekre kárhoztatott ember. Arra hívatott, hogy befogadva Istent Teremtője képmása legyen. Isten saját képére és

hasonlatosságára teremtette az embert embernek. Ha befogadja Istent, hisz, remél és szeret, akkor Isten egykor tökéletességre viszi benne életre hívott művét.

A szentek normális emberek, akik nagyon jól tudják, hogy a bor jobban ízlik mint a víz. Olykor megfáradt és csalódott, szomorú, ingerlékeny és fennhéjázó emberek, de mindezt beismerték: beismerték hibáikat és Krisztus mellett döntöttek.

Nevezetes napok

Szentírás vasárnapja

Az igaz a hitből él (Róm 1, 17)

Bevezető a szentmise kezdetén

Mondják, hogy a Szentírás a könyvek könyve. A keresztények számára mindenképpen. Az egyház mindig úgy tisztelte magát az Úr testét – olvassuk a II. Vatikáni Zsinat isteni kinyilatkoztatásról szóló dokumentumában: „hiszen főleg a szent liturgiában szüntelenül veszi, és nyújtja a híveknek az élet kenyerét mind Isten igéjének, mind Krisztus testének asztaláról” (DV 21).

Szentírás vasárnapján az egyház felhívja figyelmünket arra, hogy a Bibliát nemcsak a templomokban kell és szabad olvasni, hanem a templomok falain kívül is a mindennapi életben és otthon. Nekünk Bibliával a kézben kell megtanulni keresztény módon hinni, imádkozni és élni. Hiszen a Bibliában Isten szól hozzánk és az ő igéje „Isten üdvösséghezó ereje” (DV 17) és a hívő belőle él (vö. Róm 1, 16–17).

Szentbeszéd

Az igaz a hitből él

Róm 1, 17

Az elmúlt hetekben világszerte a keresztények egységéért imádkoztak az egyházak. A Szentírás fontosságának kihangsúlyozása érdekében, Szentírás vasárnapján a Bibliára irányították figyelmüket, a hívő keresztények és a keresztény egyházak egy és ugyanazon szent könyvére, minden keresztény hit közös forrására.

Ma mi is Isten eleven és átható szavát (vö. Zsid 4, 12) állítjuk elmélkedésünk középpontjába, mert az ApCsel-nek szerzőjével valljuk, hogy „neki hatalma van rá, hogy felépítse művét, és megadja nektek az összes szenttel közös örökséget” (ApCsel 20, 32).

A szentírás alapos ismerete nélkül még a legőszintébb ökumenikus törekvések sem vezetnek sikerre, hiszen belőle tanuljuk meg „Jézus Krisztus fönséges ismeretét” (Fil 3, 8), és általa jutunk el Isten megtestesült Igéjéhez, egyházi közösségünk éltető forrásához és középpontjához, Isten népének egyetlen szegletkövéhez. Általa közösségbe kerülünk a Szentháromsággal és egymással.

„A Szentírás nem ismerése Krisztus nem ismerése” – olvassuk a II. Vatikáni Zsinat isteni kinyilatkoztatásról szóló tanításában (DV 25). Éppen ezért a II. Vatikáni Zsinat óta az egyház a korábnál fokozottabb figyelmet szentel a Szentírásnak. Ez különösen kitűnik az egyház szertartásaiból. Az Ige fontosságának látható jelével találkozunk templomainkban, ahol az oltár mellett mindig központi helyet foglal el az ambo, az élet Igéjének terített asztala is. Templomainkban az egyház mindkettőn Isten megtestesült Igéjével vár bennünket: az Ige asztalán Isten szavával, az oltáron az Oltáriszentséggel, az Eucharisziával, az élet kenyérével. Mindkettőben Isten közeledik felénk. Az egyház Isten Igéjével és az Eucharisziával táplálja lelkünket. Az egyiket az Ige asztalán, a másikat az

oltáron kínálja nekünk. Az Úr asztala egyik is, a másik is, és mindkettőről ugyanazt az élet kenyerét vesszük, csak éppen más formában.

A 450 éves felekezeti harcok idején a katolikus egyházban meglehetősen háttérbe szorult ez az új, zsinati szemlélet; a protestánsok magasba tartották a Bibliát, a katolikusok az Oltáriszentséget. A katolikus egyház hosszú időn át előtérbe helyezte az eucharisztia asztalát és a szentségeket; csak másodlagos jelentőséget tulajdonított az Ige asztalának, a Szentírás asztalán megterített élet kenyerének.

Ma már rég túl vagyunk ezen a kontroverz teológia időszakából származó állásponton és az egyház egyformán komoly jelentőséget tulajdonít mindkét isteni tápláléknak: az Oltáriszentségnek és a Szentírásnak. A zsinati tanítás mégis csak nehezen járja át vallásos életünket, a Szentírás-olvasás még mindig nem vált körünkben a Krisztussal való találkozás gyakori és lényeges elemévé. Még mindig nem fedeztük fel a Szentírás-olvasásban azt a megszentelő erőt, amelyet – egyébként helyesen – az Oltáriszentségnek tulajdonítunk. Ilyen értelemben a bibliakörön való részvétel valóságos istentisztelet és igazi áldozás, kommunió, egyesülés és töltekezés Istennel: a megszentelődés szentségi formája. Isten Igéjének hirdetése üdvösséget teremtő erővel rendelkezik, kegyelemkövetítő, akárcsak a legméltóságosabb Oltáriszentség.

Valamikor az Oltáriszentséggel hatalmas körmeneteket tartottunk és alkalomadtán, ezt a vallásos szokást helyesen ma is ápoljuk. Néhányan még emlékeznek az 1938-as budapesti, ill. az 1972-es müncheni Eucharisztikus Világkongresszusra. Évente mi is részt veszünk München városának hagyományos úrnapi körmenetén.

Ugyanakkor és az eucharisztikus istentisztelet formáihoz hasonlóan ma Isten Igéjének tiszteletét sem hanyagoljuk el. Magasba emelt evangéliumos könyvvel, ministránslányokkal és fiúkkal, körmenetben vonulunk az Ige asztalához égő gyertyákkal és füstölővel. Állva – majdhogyan vigyázállásban és nagy tisztelettel – hallgatjuk az Evangéliumból hozzánk szóló Isten szavát, amelyre köszönettel: „Istennek legyen hála”, ill. magasztaló imával válaszolunk: „Áldunk Téged Krisztus”. Áldjuk Őt, mert a Szentírás szavai által Ő maga szólt hozzánk és vált lelkünk táplálékává, akárcsak az Oltáriszentségben. Isten Igéjében az élő Krisztussal találkozunk, amelyre éppúgy felkészülünk, mint az áldozásra.

Az evangélium felolvasása előtt a pap magába száll, bűnbánatot tart és csendesen tisztulásért imádkozik, szinte gyónást végez: „Tisztítsd meg szívemet és ajkamat mindenható Isten, hogy méltóképpen hirdethessem Szent evangéliumodat”. Az evangélium felolvasása után ugyancsak imával emlékeznek arra, hogy Isten Igéje szentségi eledel, amely megszentelő erővel rendelkezik: „Az Evangélium tanítása legyen bűneink bocsánatára”. A Szentírás lelkünk fontos tápláléka, olvasása és tanulmányozása fontos szentségi jel, amely nélkül alig találkozhatunk igazán Krisztussal és alig lehetünk igazi Krisztus-hívők.

A szentmisének ma két fő része van: az ige liturgiája és az Eucharisztia (vagyis az áldozat) liturgiája. Egyikről sem hiányozhatunk (nem késhetünk!) anélkül, hogy mulasztást ne követnénk el. A szentmisén táplálkozunk kell az Úr mindkét asztaláról ugyanazon élet kenyerével.

Az olvasóállvány és az oltár összetartozik. Vajon megfelelő figyelmet tulajdonítunk-e mindkettőnek: a Szentírásnak és az Oltáriszentségnek? Néha úgy tűnik, hogy többen megelégedtek azokkal a szentírási ismeretekkel, amelyeket valamikor az óvodában vagy elemista korukban az iskolában szereztek. Ezekkel a bibliai ismeretekkel viszont egyetlen felnőttnek sem sikerül érdemlegesen választ kapni a nagykorúvá vált ember mindennapi kérdéseire. Ami gyerekkorban a Szentírásból lebilincselte, mert az számunkra fontos és érdekes volt, ugyanaz felnőtt korban már alig fog érdekesnek tűnni, mert mások lettünk, mások gondjaink, problémáink és kérdéseink, amelyek megoldásához felnőttekhez illő és

méltó bibliai ismeretek szükségesek. Óvodás korban szerzett bibliai ismeretekkel az érett ember kérdéseire csak nehezen lehet válaszolni. Az ilyen válaszokhoz felnőtt emberhez méltó bibliai ismeretekre van szükség és azok megszerzése nem mindig egyszerű, de lehetséges.

Az Ige asztala sincs mindig ízlésesen és könnyű ételekkel megterítve. Igehirdetésünk is nem egyszer sok kívánnivalót hagy maga után. Isten Igéje sokak számára nehéz koszt, de mégis nélkülözhetetlen eledel, amelynek megszerzéséért fáradoznunk kell, akárcsak a mindennapi kenyérért. A Szentírást nem lehet csak újsággként olvasni. Foglalkoznunk kell vele, tanulmányoznunk kell, rágódnunk kell tanításán és vitába kell szállnunk azokkal. Nem konzerv, nem készétel, amelyet csak fel kell melegíteni és máris ehető. A II. Vatikáni Zsinat óta az egyház maga is keresi a Szentírás megismertetésének és a tanításában való elmélyedésnek kedvező módozatait: könyveket ad ki, tanfolyamokat és bibliaköröket szervez, felhasználja a médiákat és videoszalagokat gyártat... Igehirdetését igyekszik állandóan korszerűsíteni. Figyelemmel kíséri az idők jeleit. Mi lenne, ha a helyenkénti sok „kultúrmoslák” helyett videokazettáink között, a komoly, bibliát ismertető kazetták is fellelhetők lennének és még az ún. „Katolikus Médiaközpontok” kínálatait is igénybe vennénk? Mi lenne, ha könyvespolcainkon Biblia-ismertetők és kommentárok is felsorakoznának és időnként még olvasnánk is azokat?

A Szentírással törődnünk kell. Miért ne lehetne nekünk is mindennapi olvasmányunk, akárcsak másoknak, amint erről néha hallunk? Az Ige az Úr megterített asztalának tápláléka, a Szentírás mindennapi életünk lelki eledele. Arra vár, hogy hozzányúljunk és táplálkozzunk vele. Tolle et lege!

Hivatások vasárnapja

Menjetek ti is a szőlőmbe (Mt 20, 4)

Bevezető a szentmise kezdetén

Hivatások vasárnapján idén elsősorban saját keresztény hivatásunkról, missziós küldetésünkről szeretnék szólni.

A II. Vatikáni Zsinat megfogalmazása szerint az egyház lényegéhez tartozik missziós küldetése: „A földön zárandokló egyház természeténél fogva missziós beállítottságú, hiszen a Fiú elküldéséből és a Szentlélek küldetéséből származik, az Atyaisten elhatározása szerint” (AG 2).

Mi, valamennyien keresztények vagyunk az egyház. Ez azt jelenti, hogy mindannyian, közösen és egyenként a hitterjesztés szolgálatára vállalkoztunk, amikor megkeresztelkedtünk. Az egyházban mindannyian hittérítőkké lettünk.

A lelkiismereti szabadság hangoztatásának ebben a korában többen már a „hittérítő”, a „misszionárius” kifejezéstől is idegenkednek, nemhogy a vele járó feladattól, mert úgy gondolják, hogy a hittérítés és misszionálás sérti a lelkiismereti szabadságot és türelmetlenséget, úgymond intoleranciát és fundamentalizmust jelent a másként gondolkodókkal szemben. Ezeket a kifejezéseket a múltban valóban megterhelték a történelmi események és ezért napjainkban az egyházban szívesen használjuk a „hittérítés” helyett a „hitterjesztés”, a „misszionálás” helyett az „evangelizálás” kifejezéseket.

Bárhogyan fogalmazunk, a feladat ugyanaz: „Ismételten is hangsúlyozni akarjuk, hogy az Egyháznak első és magától értetődő feladata hirdetni az evangéliumot minden ember felé. Ezt a hivatást, ezt a küldetést a mai társadalmi átalakulások is égetően sürgetik. Az evangelizálás tehát az Egyház különleges isteni ajándéka és hivatása; benne maga az Egyház tükröződik vissza. Az Egyház létjogosultságát éppen az evangelizálás adja: vagyis, hogy Isten szavát hirdesse, tanítsa, a kegyelem közvetítője legyen Isten és ember között, a bűnösöket Istenhez visszavezesse...” –hangsúlyozza VI. Pál pápa apostoli buzdításában (EN 14).

Az igehirdetés, az evangelizálás tehát az egyház lényegéhez tartozik és ezért annak kötelezettsége alól egyetlen keresztény sem vonhatja ki magát, mert mindannyian a misszionáriusi hivatás hordozói, „és az evangélium hirdetése Isten népének alapvető kötelessége” (AG 35), nemcsak a papoké, szerzeteseké, de minden Krisztus-hívőé is.

Minden Krisztus-hívő és egyházi közösség, amely nem veszi ki részét környezeté evangelizálásában, olyan magatartásról tesz tanúságot, amely ellene mond mind saját keresztény mivoltának, mind az egyház lényegének. Az evangelizálás minden Krisztus-hívő különleges hivatása, és ezért ennek elhanyagolása különleges mulasztás.

Szentbeszéd

Menjetek ti is a szőlőmbe

Mt 20, 4

Az egyházat nemcsak a múltban érte sok bíráló, kívülről és belülről, Keleten és Nyugaton. Ma is több olyan kritikával találkozunk, amely az 1989-es hatalmas kelet-

európai változásokat követően sem veszített időszerűségéből. A legtöbb bírálat a Krisztus-hívók tanúságtételével kapcsolatosan éri az egyházat.

Többen kifogásolják, hogy keresztény életünk messze elmarad a kívánalmaktól. Szemünkre vetik, hogy ajkunkkal hirdetjük az Igét és dicsőítjük Istent, de mindennapi magatartásunk alig különbözik a pogányok és hitetlenek, az istentelenek és ateisták életmódjától.

Ezenfelül ma többször még passzivitással is vádolnak bennünket.

A bírálatok nem valamelyik távoli ország Istentől eltávolodott népe között hangzanak, hanem saját környezetünkben, legtöbbször a hozzánk hasonlóan megkeresztelt és egyazon valláshoz, közösséghez tartozó szomszédaink, rokonaink és ismerőseink ajkáról. Ilyenkor a legtöbbször még csak nem is gondolunk arra, hogy az egyház mi vagyunk velük együtt, papok és hívek, a Krisztus-hívók mindannyian, mindenféle megkülönböztetés nélkül, akik keresztségünk, esetleg első áldozásunk és bérmálkozásunk alkalmával vállalt keresztény hivatásunkat és küldetésünket mind ez ideig csak vonakodva és meglehetősen tökéletlenül teljesítettük. Így az egyházban sok még a hiányosság és a tennivaló.

Ezért Jézus egykori ácsorgóhoz intézett szava ma sem veszített időszerűségéből és az nekünk szól: „Menjetek ti is a szőlőbe”, azaz legyetek mindannyian munkatársak az egyház egyetlen apostoli küldetésében (vö. AA 33).

A felszólítás Jézus egyik közismert példabeszédében hangzott el: „A mennyek országa hasonlít a gazdához, aki kora reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon szőlőjébe. Miután napi egy dénárban megegyezett a munkásokkal, kiküldte őket a szőlőbe”. Majd így tett a harmadik, a hatodik és a kilencedik óra körül is. Kiment és mindannyiszor szőlőskertjébe küldte a piacon tétlenül ácsorgó munkanélkülieket: „Menjetek ti is a szőlőbe” (vö. Mt 20,1–7).

A példabeszéd mondanivalója kézenfekvő: Isten elküldi híveit az egész világra, hogy munkálkodjanak országa és egyháza építésében. Azt várja tanítványaitól, hogy a föld sója és a világ világossága legyenek (vö. Mt 5,13–14). Hiszen a hit, a keresztség és a bérmálás szentségei által valamennyien erre a munkára vállalkoztunk, Krisztushoz hasonultunk, az egyháznak tagjai és küldetésének részesei lettünk. Ezért mindannyian felelősek vagyunk Isten ügyéért és Jézushoz hasonlóan az a feladatunk, hogy közösséget teremtsünk Istennel és embertársainkkal és ezáltal előmozdítsuk az emberi jólétet és az üdvösséget környezetünkben.

Ezt a feladatot a papok egyedül sohasem lesznek képesek elvégezni. Ehhez az egyháznak szüksége van a világi hívek tevékeny közreműködésére. A közszellem alakítója ugyanis mindig a nép. Csak ha mindannyian összefogunk és papjainkkal együttműködünk érhető el, hogy környezetünkben alábbhagy az egyház és benne vallásos életünk megszólása és helytelenítése. „Az új helyzet a világi hívők tevékenységét egészen sajátos módon megköveteli mind az egyházi, mind a társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai élet terén” – hangsúlyozza II. János Pál pápánk az 1987-es szinódust követően kiadott apostoli buzdításában és hozzáfűzi: „Bár az érdektelenség mindig helytelen volt, de most még nagyobb hiba lenne, mint valaha bármikor. Senki sem maradhat tétlen” (CL 3).

Ma az egyházban nincs hely a tétlenségre. A Krisztus-hívókra több teendő vár, mint valaha. Jézus hívó szava: „Menjetek ti is a szőlőbe” minden megkeresztelt emberhez szól és mindenkit sürget: a pásztorokat, a papokat, a szerzeteseket és a szerzetesnőket éppúgy, mint a világi hívőket. Nagy Szent Gergely bölcsen emlékeztet erre, midőn a szőlőskert munkásairól szólva így magyarázza a példabeszédet: „Kedves testvérek, vizsgáljátok meg életmódokat, és nézzetek utána vajon Isten munkásai vagytok-e? Mindenki gondolja át, mit tesz, és gondolkozzék el, vajon dolgozik-e az Úr szőlőskertjében?” (uo. 2). Az Úr ma elkötelezett és felnőtt keresztény életet vár tőlünk az

egyházban, a társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai élet terén. A keresztények felelősek az állam demokratikus kiépítéséért, fenntartásáért és továbbfejlesztéséért – emlékeztetik az osztrák püspökök híveiket. Evangéliumi kovásszá kell válniuk a közéletben.

Olyan feladatokról van itt szó, amelyeknek megvalósítása minden Krisztus-hívő kötelessége. Lássunk erre néhány konkrét lehetőséget! II. János Pál pápánk emlékeztet erre minket.

Sürgeti a korunkra legjellemzőbb veszélyek elhárítását:

1. – a szekularizált közszellem megváltoztatását,
2. – a kizsákmányolás minden megalázó és romlott formájának felszámolását és
3. – a különféle ellenségeskedések békés feloldását. Mindezeket csak minden

Krisztus-hívő közös összefogásával lehet elérni. Hogyan?

1. Vissza kell térnünk a társadalomba. A nagy feladatok megvalósítása érdekében a Krisztus-hívőknek joga és kötelessége a szervezkedés. Csak szoros összefogással juthatnak előbbre. Krisztus szellemétől áthatott csoportokat, közösségeket és intézményeket kell létrehozniuk, minél többet, mert ezek nélkül képtelenek lesznek a társadalmi és gazdasági élet, a kultúra és politika erjesztő kovászává válni. A keresztényeknek fel kell fedezniük helyüket az egyház közösségi életében és vissza kell térniük az őket megillető helyre a közéletben a társadalom minden szintjén. A társadalom periferiájára űzött keresztényeknek vissza kell térniük az egyházba és a közéletbe. A katolikus egyháznak (Erdélyben), nekünk Krisztus-hívőknek az elmúlt 40 év gyalázata miatt nincs mit szégyenkeznünk. Helyálltunk és most követeljük elrabol helyünket az újjáépítésben. Ehhez elkötelezett világiak kellenek, akik nem rejtik véka alá hitüket és készek még áldozatot is hozni Istenért és embertársaikért, saját és közösségük jólétéért. Elkötelezett keresztények kellenek, akik munkát vállalnak az egyházi csoportokban és vallásos intézményekben, kezdeményeznek és szervezkednek, másokért is dolgoznak és nemcsak önmaguknak élnek.

2. El kell végezniük a rájuk eső feladatokat. A Krisztus-hívők nem tűrhetik az igazságtalanságot és szembe kell, hogy szálljanak mindennemű kizsákmányolással. Tudniuk kell, hogy mindenkit megilletnek az alapvető emberi jogok: jog az élethez és ennek sérthetlenségéhez, „jog a politikai életben és közéletben való részvételhez, jog a lelkiismeret szabadságához és jog a vallás szabad gyakorlásához” (CL 5).

Ugyanakkor nem feledhetik, hogy mindezek megvalósítása soha sem fog ölükbe hullani. A munkát senki sem fogja elvégezni helyettük. Isten Országa erőszakot szenved és az Úr szőlőskertjét csak verejtékes munkával lehet megművelni. Kőbánya az, amelyben a Krisztus-hívők vértizzasztó munkával törik a követ: keresztény elkötelezettséggel. Ők ezt vállalják, mert megkeresztelkedtek, Krisztushoz csatlakoztak, komolyan vették keresztény hivatásukat és ezért áldozatot hoznak.

3. Békés közösséget mindenkivel. Az elkötelezett keresztényeknek vállalniuk kell a közösségteremtés feladatát. Istenből kell élniük és összetartásra kell serkenteniük, krisztusi szeretetre, egymás kölcsönös megsegítésére, megbecsülésére és támogatására. Észre kell venniük, hogy az emberek hit és szeretet nélkül egymás farkasává válnak és csak vesztükbe rohannak. Ma az emberi nemet nap mint nap összeütközések sújtják, amelyek főképpen az emberek, csoportok, társadalmi osztályok, nemzetek és nemzeti tömörülések végzetes ellentétében jutnak kifejezésre. „Ez a szembenállás az erőszak megnyilvánulásai felé hajlik, s a mindenfelé megjelenő terrorcselekményekben és a háborúban ölt testet. Az emberiség bizonyos csoportjai, mert meg akarják mutatni ’mindenhatóságukat’,... felújítják a ’bábeli torony’ építésének (vö. Ter 11, 1–9) örült tapasztalatát, amiből csak tévelygés, harc, széthúzás és elnyomás származik” (CL 6).

A Krisztus-hívők a Béke Fejedelmének követségében járnak és nemcsak hirdetik: „Boldogok a békesszerszörök” (Mt 5, 9), de maguk is azzá válnak: békesszerszörökké. Ezért dolgoznak, élnek és szenvednek. Nemcsak szájukkal hirdetik a keresztény megbékélés és összetartás előnyeit, de a küzdelmet is vállalják érte. II. János Pál pápánk ezzel kapcsolatosan rámutatott arra, hogy a legjárhatóbb út nem más, „mint számtalan személy és csoport részvétele a társadalom életében. Ezen az úton manapság egyre többen járnak, hogy a béke a vágyakozásból valóságá váljék” (uo.). Összetartás, szolidaritás, szubszidiaritás és közösségi élet nélkül nincs sem földi, sem örök jólét.

Üdvözítő Istenünk ma minden Krisztus-hívőt munkára hív. Azt akarja, hogy elinduljunk mérhetetlenül nagy és rögs szőlöskertjébe és megműveljük azt. Ma elsősorban minket sürget: Menjetek ti is a szőlömbé! Az 1989-es kelet-európai változások felnyitották a sorompókat és szabad utat teremtettek. A szőlöskerti munkát azonban senki sem fogja elvégezni helyettünk és a vele járó gondokat sem fogja senki sem levenni vállunkról. Azt nekünk kell elvégeznünk közös összefogással. Az egyházban senki sem maradhat tétlenül. Össze kell fognunk és csatlakoznunk kell Krisztus Urunk üdvösségszörö küldetéséhez, úgy, amint erre már nem egyszer vállalkoztunk a hit, a keresztség és a többi szentségek felvételének idején. Jézus ma elsősorban minket küld mindazokba a városokba és falvakba, ahová ő maga is készül (vö. Lk 10, 1).

Hamvazószerda

Amikor böjtöltök (Mt 6, 16)

Olvasmány: Joel 2, 12–18;

Evangelium: Mt 6, 1–6. 16–18.

Bevezető a szentmise kezdetén

Hamvazószerda véget vet a farsangi multságoknak. Ezen a napon, emlékeztetőül halandóságunkra és bűnbánatunk jeléül a pap hamut hint fejünkre, vagy hamuba mártott ujjával keresztet rajzol homlokunkra. Szép szimbólum. Szimbólum, amelynek eredeti görög-latin értelme: összefűz, összeilleszt. Emberi mulandóságunk jelölésére valóban illik a hamuval homlokunkra rajzolt kereszt szimbóluma. Ez mindannyiunkat összekapcsol, egybeköt: fiatalokat és öregeket, szegényeket és gazdagokat. Mindannyian ugyanazt a jelet hordjuk homlokunkon, egyazon isteni figyelmeztetéseknek és ígéreteknek hordozói vagyunk.

Hamvazószerdával kezdődik a Szent negyvennap, amelynek két jellegzetessége van: „Előkészít a keresztségre vagy emlékezetünkbe idézi azt, továbbá hangsúlyozza a töredelmes lelkületet. Ezek révén különösen jól előkészíti a húsvéti misztérium megünneplésére a hívőket, akik Isten ígését nagyobb buzgósággal hallgatják és több időt fordítanak imádságra” (SC 109).

Szentbeszéd

Amikor böjtöltök

Mt 6, 16

A húsvéti bűnbánati idő hamvazkodással kezdődik. A fejünkre szórt hamu mulandóságunkra emlékeztet. Testünk elenyészik, munkánk eredményei szertefoszlanak. Jegyzeteink, leveleink a tűz martalékává válnak vagy elavulnak. Házaink összedőlnek és egyszer az általunk teremtett rend is összeomlik. Minden változik és egyszer minden elmúlik, porrá és hamuvá válik, még az ember is, mi magunk is.

A mai ember nem szívesen beszél a mulandóságról, legfeljebb megütközik rajta vagy éppen bosszankodik miatta. Általában mindannyiunkat fenyeget a veszély, hogy annyira beletemetkezünk az evilági dolgokba, hogy teljesen megfeledkezünk emberi halandóságunkról és még csak eszünkbe sem jut, hogy elmúlásunk után még egy „másik” világ is várhat reánk. A mindennapi elfoglaltságok könnyen elfeledtetik velünk: porból vagy és porrá leszel! A rohamos építkezések, a meggazdagodási láz, a karrier, a nagy tervek és sikerek könnyen elfedik előlünk az emberi valóság távlati kilátásait.

Hamvazószerdán a pap hamut hint a fejünkre vagy hamuba mártott ujjával keresztet rajzol homlokunkra. Ezzel a szép szimbólummal miközben földi életünk mulandóságára emlékeztet, egyben isteni figyelmeztetésekre és ígéretre irányítja tekintetünket; Isten élő és örök valóságára, akivel szövetkezve saját földi és mulandó életünk előtt új távlat nyílik. Aki hamvazásra megy és a pappal hamuval keresztet rajzoltat homlokára, az cselekedetével kifejezésre juttatja, hogy Jézussal halad az élet útján az örök élet felé, azon örök élet felé, amelyet Isten az emberi mulandóság és halandóság ellenére mindenkinek megígért és megad.

A negyvennapos nagyböjt ezért minden látszat ellenére sem „önfegyelmi maratoni verseny”, amelynek végén díjkiosztás, győzelmi (babér)koszorú és emelvény vár reánk. Hamvazószerda a nagyböjt kezdetén sokkal inkább ünnepélyes bejelentésre szolgáló keret (eljegyzés), amelyen az egyház közzéteszi Isten mindenkor érvényes meghívóját az örök életre, a húsvéti föltámadásra, az Úr menyegzős asztalához az örök életben. A meghívó elfogadásával jár, hogy felállunk és elindulunk. Térjete meg, tartsatok bűnbánatot és kövessetek, mert közel van az Isten országa – mondja Jézus. Másutt ez a meghívó példabeszédszerűen így hangzik: „Boldog, aki asztalhoz ülhet Isten országában” (Lk 14, 15), vagy tovább: „Egy ember nagy vendégséget rendezett. Sokakat meghívott. Amikor eljött a vendégség kezdetének ideje, elküldte szolgálait, mondják meg a meghívottaknak: Gyertek, már minden készen van. De elkezdtek mentegőzni ...”

Szentbeszéd

Ott viszontláthatnak engem

Mt 28, 10

A keleti vallások utáni érdeklődés és főleg a 70-es évektől, a vallásos színezetű New Age és ezoterikus mozgalmak terjedése a nyugati világban az utóbbi időkben magával hozta a lélekvándorlásba vetett hit feléledését. Míg gyerekkoromban csak a minden valószínűség szerint Indiából származó cigányság (szülőfalumban a „Pici banda”) körében hallottam a halottak lelkeinek éjszakai visszajárásairól és az ezzel kapcsolatos babonás hiedelmekről, addig napjainkban a médiák szalonképessé avatták ezt a primitív elképzelést és ismételten beszámolnak a vallásoskodó személyiségek lélekvándorlásba, reinkarnációba, metempsichózisba vetett hitéről és ezirányú vallomásáról. Ez utóbbiak legtöbbször igyekeznek elhatárolni magukat a primitív lélekvándorlás hiedelmétől és megpróbálnak megalapozott, tudományos színezetet adni divatos hitüknek. Nem egyszer a teosófia vagy az antroposófia híveinek vallják magukat és azt állítják, hogy nekik semmi közük a visszajáró halottak, kísértetek oktalan hiedelméhez.

Napjaink hiedelme. Franz Beckenbauer futballkirály mégis biztosra veszi, hogy korábbi életében kutya volt és nem restellte kijelenteni: „Szilárdan hiszem, hogy létezik továbbélés, akár mint visszahelyezés a földre, ha nem végezted el a házi feladatodat. Ha már egyszer emberként éltél a földön, akkor már átlépted a növények és állatok szintjének fokát.”

Nina Hagen kaotikus énekesnő azt hiszi, hogy a korábbi évszázadok folyamán már többször létezett és járt a földön.

Ruth Maria Kubitschek színésznő azt vallja, hogy korábban Poncius Pilátus környezetében élt, aztán francia kurtizán lett, mielőtt színésznőnek született.

A német tv műsoraiban (PSI) hasonló megnyilatkozásokat hallottunk.

Talán Elisabeth Kübler-Ross és Boros László halál titkáról alkotott elméletei is közrejátszanak a lélekvándorlás hiedelmeinek terjedésében.

Jókai Anna legutóbbi költői estjén Münchenben antroposófiához való kapcsolatáról beszélt és Ima az átkozottakért című írásában ezeket vallja: „Tudom, Júdást – félig-meddig eszközödet – már megszántad. Csak teste függött az ágon: lelkét lábad elé tette, s Te tovább görgetted, újkori próbákra.” (A Töve és a gallya, 151. o.).

A lélekvándorlás híve volt Kant, Goethe (aki – saját vallomása szerint – már ezerszer járt a földön és még ezerszer kívánt ide visszatérni), Humboldt.

Valamennyien egyöntetűen vallják, hogy a halál után a halottak lelke visszatér a lelkek birodalmába, a test pedig a földre és elporlad. Egy idő után azonban a lélek újabb létezési formában ismét visszatér a földre. Ez az újjászületés számukra ismételten újabb

életlehetőséget kínál. A lélekvándorlás nagyszerű alkalom nekik arra, hogy jóvá tegyék korábban eljátszott vagy elrontott életüket.

Keletről jön. Ez a reinkarnációs elképzelés – nevezik még: lélekvándorlás, (újjászületés), transzmigráció, polingenese, metempsichózis – nem új keletű. Nyomai már a legősibb vallásokban fellelhetők. Szisztematikusan mégis csak a hinduizmus, buddhizmus és több görög filozófus foglalkozott vele: Pytagorasz (Kr. e. 600 körül), Empedoklesz, Platon. Tanításukkal itt egyáltalán nem foglalkozhatunk részleteiben.

Lélekvándorlás és kereszténység. Jelenleg sokkal inkább érdekel bennünket a kereszténység viszonya a lélekvándorláshoz. Elfogadhatjuk-e ezt a divatos hiedelmet? Összeegyeztethető-e a keresztények feltámadásról alkotott hite a keleti vallásokból származó reinkarnációs elképzeléssel? Feltámadás vagy lélekvándorlás? Mit higgyünk?

Az ószövetségi és újszövetségi Szentírás semmilyen formában sem tanítja a lélekvándorlás tanát. Ez gondolatvilágától teljesen idegen. Isten ószövetségi népének körében csak fokozatosan bontakozott ki a mai zsidó-keresztény hit a feltámadásról. A zsidóság kezdetől fogva beszélt a halottak országáról (héberül: seol). Ez azonban akkor még Istentől távol fekvő helyet jelentett és általában a túlvilág létezésére utalt.

A legősibb próféták is inkább az evilági élet Istentől való folyamatos garanciájáról és nem az egyén személyes életének túlvilági folytatásáról beszéltek. Ozeás (6, 2) – Kr. e. 8. sz. – és Ezekiel (37) utalt ugyan arra, hogy a halottak Istenhez térnek és feltámadnak, de elsőként mégis kifejezetten Dániel (12) tanúskodik a feltámadás reménységéről a zsidóknál. A Makkabeusok könyve a második században már részletesen ír a feltámadás hitéről, bár ez még Krisztus születésének idején is vitatott volt és csak Kr. u. 100 körül vált dogmatizált zsidó hittétellé.

A kereszténység kezdetől fogva vallotta, hogy Isten a mi mennyei Atyánk, aki mindenkinek személy szerinti feltámadást ígér. A keresztény hit legalapvetőbb tanítása: Isten éppen azért támasztotta fel Jézus Krisztust a halálból, hogy általa életünk legyen. Ezt a fajta (isteni) életet még a halál sem képes megszüntetni. A tanítványok feltámadásba vetett hite éppen azáltal növekedett és erősödött meg, hogy a nagypénteki keresztre feszítés után Jézus nekik többször élve megjelent és ők az Urat eleven valóságában látták. Így az evangélium beszámol Jézus és Mária Magdolna találkozásáról (Jn 20, 11–18), beszámol Jézus találkozásáról a tanítványokkal az emmauszi úton (Lk 24) és a kétkedő Tamással, aki Jézus megjelenésére hívővé válik (Jn 20, 24–29). Ezeknek a találkozásoknak leírásában a Szentírás igyekszik elkerülni mindenféle misztikát vagy varázslatot. Az első komoly írásos tanúvallomás a feltámadásról 57-ből származik Szent Pál apostolnak az 1. Korintusiakhoz írt leveléből, 24 évvel Jézus kereszthalála és feltámadása után. A 15. fejezetben Pál leírja, hogy Jézus halála után ő maga és sokan mások miként találkoztak Jézus Krisztussal mint a feltámadt Üdvözítővel (1 Kor 15, 3–8. 12–14. 20–22). Kifejti a kereszténység alaptételét: Krisztus Urunk végérvényesen legyőzte a halált minden ember számára, hogy Ádám bűne, amely halált hozott neki, többé ne uralkodjék fölötte, hanem csak Isten, az élet ura, aki örök életet ajándékoz mindenkinek.

Az őskeresztények számára mégsem volt teljesen ismeretlen a lélekvándorlás. A Szentírásban található halvány utalások, mint pl.: Mt 11, 14; 17, 12 sk; Jn 3, 1 sk; 9, 1 – csak azt tanúsítják, hogy a keresztények ismerték a lélekvándorlás tanát, de semmiképpen sem tették azt magukévá. Ennek ellenére már a kora keresztények között is akadtak mozgalmak, amelyek az ember halála utáni életéről mást vallottak, mint Jézus első tanítványai, de az egyház ezeknek kezdetől fogva ellenállt. Nem fogadta el a sztoikusok állítását, akik úgy vélték, hogy a világszellem olyan mint egy hatalmas tűztenger, az emberi lelkek pedig ennek szikrái, amelyek az emberekben testet öltöttek és a halál után ismét egyesülnek a tűztengerhez hasonlított világszellemmel.

Az első keresztény tanítók szigorúan elvetették a lélekvándorlás hiedelmét. Jusztinus elveti, mert senki sem emlékszik előző életére és Istenre. A lélekvándorlás által nincs megtisztulás, célbaérés (Dial. cum Tryph., 4, 5–6). Hasonlóan argumentál Tertullian (Adv. haer II. 33, 1) és hozzáfűzve kihangsúlyozza az ember személyes egyedüli valóságát, amely ugyancsak kizárja a lélekvándorlás elfogadását. Tertullian a test és lélek lényegi egységét (Apol 48) állítja szembe a lélekvándorlással és azt a tényt, hogy a hiedelmet elfogadva az emberiség létszámának mindig azonosnak kellene lennie (De anima 29). Kiemeli, hogy a lélekvándorlás ellene mond a föltámadásnak (De anima 33; De carne Christi 24). Origenész tanította ugyan a lélek korábbi létezését (praeexistentia), de nem a lélekvándorlást, jóllehet gnosztikus befolyás alatt vallotta a lélek túlvilági vándorlását, ami hozzájárult a kereszténység tisztítóhelyről (purgatórium) szóló tanításának kifejlődéséhez. 543-ban a Konstantinápolyi zsinat és 553-ban az Ötödik általános zsinat maga is elítélte Origenész tétéleit és ezzel nem csak elejét vette a lélekvándorlás minden további tételének, de el is ítélte azt. A tévtanítás az egyház történelme folyamán mégis ismételten felütötte fejét. Elítélése sohasem késett: így a Lyoni (1254) és Firenzei (1439) zsinaton.

Elfogadhatatlan. A keresztény hit szemszögéből azt kell mondanunk, hogy a lélekvándorlás ellene mond

- időbeli és történelmi tapasztalatainknak,
- az ember test-lélek egyedi és személyes egységének,
- az ember számára valójában nem ismer kegyelmet és alig hagy reményt.

A lélekvándorlás nem feltámadás. Nem fogadjuk el, mert összeegyeztethetetlen hitünk és a Biblia tanításával, amelyben nincs hely a test és lélek végérvényes szétválasztására, még akkor sem, ha a híres görög filozófus, Platón nyomán a keresztények között is sokan akadtak és akadnak, akik ezt vallották. Minden ember egyszeri és egyéni, úgy amint Isten megteremtette és test-lélek egységében egyedülálló emberi személyként a szülőkkel Isten életre hívta. Az emberi lélek sohasem kóborol az egyik testből a másikba, hogy ismételten újjászülessék, növekedjen és tökéletesedjen. Mi a test föltámadásában hiszünk, mert az emberi test nemcsak véletlen és halandó porhüvely, hanem az ember testével lelkével egyszeri, egyedülálló és megismételhetetlen, egységes emberi személy.

A mai divatos pszichoanalitikus és mélylélektani ismeretekből levont következtetéseknek sem adhatunk igazat, ha azok a lélekvándorlás hiedelméhez vezetnek. Nem hiszünk a reinkarnációs terápiaik segítségével, ha azok az emberi migrénák kérdését valamiféle korábbi indiánharcokban szerzett koponyaütéssel, netalán koponyahasadással igyekeznek megválaszolni.

A lélekvándorlás babonás hiedelem, még akkor is, ha a divatnak hódolva sokan elhagyva az Élet Urát, bedőlnek neki és a szenzációéhes médiákban igyekeznek azt feltűnést keltő és elfajzott nyilatkozataikkal szalonképessé tenni az önmaguk istenítésében vakká vált emberek előtt.

Mi Krisztussal zárandokolva és nem lelkünk evilági porhüvelyekben való időtlen kóborlása révén akarunk célba jutni Isten ígéretei alapján. Szent Pál apostollal tanúsítjuk: „Krisztus feltámadt a halálból elsőként a halottak közül. Amint ugyanis Ádámiban mindenki meghal, úgy Krisztusban mindenki életre is kel. Mindenki, amikor sorra kerül: először Krisztus, majd az ő eljövetelekor mindnyájan, akik Krisztushoz tartoznak” (1 Kor 15, 20–23; vö. Klarstellungen 3/93; König-Waldenfels, Lexikon d. Religionen, 530; Christian Schütz, Prakt. Lexikon d. Spiritualität, 1046; Előd István, Katolikus Dogmatika, 720; Denz 3648.)

Pünkösdhétfő

Lélek szerint éljetek (Gal 5, 16)

Szentlecke: Gal 5, 16–25;

Evangelium: Jn 15, 26–27. 16, 12–15.

(Lásd Pünkösdvasárnap B év, választható olvasmányok!)

Bevezető a szentmise kezdetén

A legtöbb ember még Pünkösdvasárnapjával sem tud mit kezdeni, nemhogy Pünkösdhétfővel. Számára ez a két nap is csak olyan szabad idő a munkanapok között mint a többi hétvége és vasárnap. Nem érzi az ünnep különleges jelentőségét, melynek tartalma amúgy sem könnyen érthető.

Pünkösöd tulajdonképpen Húsvét szent titkának beteljesedése a Lélek kiáradásának pünkösdi eseményében Jeruzsálemben, ahol egykor Isten szeretete rendkívüli módon kiáradt a földre az azóta is köztünk lakó és mindeneket éltető Szentlélek által. Isten Húsvét szent titkát azzal tette teljessé – énekeljük a pünkösdi prefációban –, hogy ezen a napon elküldte a Szentleket azoknak, akiket a Krisztussal való közösség révén gyermekeivé fogadott.

Pünkösöd ugyanakkor az egyház születésnapja is, amelyen a Szentlélek minden népre kiárasztotta az istenismeret fényét és a sok egymás ellen torzsalkodó, különböző nyelvű embert az egy közös hit megvallásában egyesítette.

Szentbeszéd

Lélek szerint éljetek

Gal 5, 16

Pünkösddel a mai ember alig tud mit kezdeni. Mégkevésbé pünkösdhétfővel. Erre utal az elmúlt hetek, hónapok vitája a betegbiztosítás reformjáról Németországban, ahol a beteggondozás finanszírozása érdekében, többen hamarosan a pünkösdhétfői szabad nap feláldozását kívánták, jelezvén, hogy ez az ünnep amúgy sem fontos és még egyháziilag sem kötelező ünnep. Pünkösdhétfő valóban egyháziilag sem kötelező ünnep.

Karácsonnyal, Jézus születésével még csak tudunk mit kezdeni: a betlehemi Kisded születése még megmozgatja fantáziánkat. Húsvét, Jézus feltámadása, a tavasz ébredésével és az újra éledő természet színpompájával ugyancsak sok szép emberi érzelmet ébreszt bennünk és kötődünk a húsvéti szokásokhoz is. Ezzel szemben Pünkösöd, Isten szent Lelkének kiáradása Földünkön viszonylag hidegen hagyja emberi elképzeléseinket, jóllehet az egyházi év harmadik legfőbb ünnepével állunk itt szemben és ez nagyon szoros összefüggésben áll Húsvétal, amelynek beteljesedését jelenti. Parsch Pius szerint: Húsvétkor a megváltás kegyelmeinek virágzó pompájában tündököl az egyház kertje, Pünkösdkor a Szentlélek kegyelmi napsugarainak fényében érlelődnek gyümölcsei. Az a virágzás, ez a gyümölcserés ideje.

Igy ismerte már Isten ószövetségi népe is pünkösöd ünnepét, amelyet a kovásztalan kenyér ünnepét követő ötvenedik napon terménybetakarítási hálaadásként ünnepelt. A zsidók számára ez az 50. nap valóban rendkívüli nap volt, mert számukra ezzel minden

évben új korszak kezdődött, miután az elmúlt hétszer hét, azaz 49 nap folyamán, ami régi volt, az már célba ért és beteljesedett.

A kereszténység ugyancsak megtartotta ezt a pünkösdi szimbólumot. Számára pünkösdkor beteljesedett a Húsvét: Isten a világ végső beteljesedésére kiárasztotta ránk önmaga Lelkét, elárasztotta vele egyházát, amellyel mint annak örök éltetője és mozgatója együttműködik a beteljesedés napjáig (vö. Joel 3, 1–5; lásd pünkösöd vigíliája).

Pünkösöd számunkra sérthetetlen ünnep. Húsvét beteljesedését jelenti. Erre utal az imént hallott pünkösdvásárnapi evangéliumi szakasz (Jn 15, 26–27. 16, 12–15), amely Jézus szenvedése előtti búcsúzásához fűzi a Vigasztaló eljövételét (vö. Jn 16, 7) és amely a keresztre feszített Jézus Krisztus megdicsőülésének jelét éppen a Vigasztaló Szentlélek eljövételében látja. Ennek megfelelően, János evangéliuma szerint a feltámadt Üdvözítő már Húsvétvasárnap este kiárasztotta a Szentlelket tanítványaira (Lásd húsvétvasárnapi evangélium). Jézus halála és föltámadása után Krisztus Urunk éppen ezen Szentlélek által él tovább és működik az egyházban meg a világban: Az Igazság Lelke „megdicsőít engem – mondja Jézus –, mert az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek. Minden, ami az Atyáé, az enyém is. Azért mondtam, hogy az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek” (Jn 16, 14–15).

Ebből az következik, hogy az egyház korszakában, korunkban, éppen a Szentlélek az egyesítő erő és létalap, amely lehetővé teszi az emberi együttélést és boldogulásunkat földünkön. Pünkösöd képes megszüntetni a bábeli torony építése óta szüntelenül tapasztalható nyelvzavart az emberek és a nemzetiségek között (vö. Ter 11, 1–9). Akkor Isten megmutatta a gögös embernek, aki egetverő építménybe bocsátkozott, hogy nélküle sohasem fogják megérteni egymást. Pünkösdkor ennek ellenkezője történt. Az ApCselben olvassuk (2, 1–11), hogy a Szentlélek kiáradása után megesett a hihetetlen dolog: az emberek megértették egymást és mindegyik a saját nyelvén hallotta beszélni a másikat. Ott Isten nélkül nyelvzavar keletkezett, itt a Szentlélek Istennel létrejött a nyelvcsoda: egyetértés az emberek között. Ez arra utal, hogy ott ahol a Lélek működik, ott haldokol az önzés, az egoizmus és a szeretet nyelvének segítségével olyan közösség jön létre, amelyben az emberek már tekintettel vannak egymásra és kölcsönösen tiszteletben tartják egymás személyi jogait.

Az ApCsel beszámolója szerint Pünkösöd azonban nemcsak az emberek csodálatos egyetértésének kezdete a Szentlélekben, hanem küldetés is. Evangéliumi szakaszunkban olvastuk: „Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam. Tegyetek ti is tanúságot rólam, hiszen kezdettől fogva velem voltatok” (Jn 15, 26–27). Jézus küldetése nem ért véget emberi halálával. Szentlelkével közöttünk él és azt akarja, hogy mi tegyünk tanúságot róla a köztünk és bennünk élő Igazság Lelke által. Szent Pál galatákhöz intézett intelme szerint ez azt jelenti, hogy a Lélek szerint kell élnünk és győzedelmeskednünk kell a test kívánságai felett. Pál összeállította a test kívánságainak és a lélek gyümölcseinek katalógusát, amelynek alapján megállapíthatjuk, hogy életünkkel mennyire teszünk tanúságot Krisztus Urunkról. „A test cselekedetei nyilvánvalók: kicsapongás, tisztátalanság, fajtalanság, bálványimádás, babonaság, ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés, harag, veszekedés, szakadás, pártoskodás, irigykedés, gyilkosság, részegeskedés, tobzódás, és ezekhez hasonlók. Mint már előbb mondtam – folytatja Pál –, most ismét kijelentem: Akik ilyeneket művelnek, nem öröklik Isten országát. A Lélek gyümölcsei viszont: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Gal 5, 19–23). Éljük hát a Lélek szerint és viselkedjünk a Léleknek megfelelően, hogy egykor mindannyian örökölhessük Isten országát és részünk legyen örök boldogságában.

Halottak napja

Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen (Jn 6, 40)

Olvasmány: Bölcs 3, 1–9;

Evangelium: Jn 6, 37–40.

Bevezető a szentmise kezdetén

Tegnap a szentekre irányítottuk tekintetünket, ma a halottakra emlékezünk, elhunyt embertársainkra, akik közül többeket ismertünk és szerettünk. A tegnap délután többen kimentünk a temetőbe és a sírok között járva az élet keserű valóságával találkoztunk, a könnyörtelen halállal és emberi gyengeségünk teljes tehetetlenségével. Mélán eltűnődve álldogáltunk a rendbeszedett sírok között és nem szabadulhattunk a nyomasztó érzéstől, miszerint a halál ellen valóban nincs orvosság. A sírhantokból enyészet áradt. A sok virág és gyertyafény sem volt képes elűzni bennünk azt a kísérteties előérzetet és tudatot, hogy a halál saját életünket sem fogja megkímélni. Elfogódottság és szorongás vett erőt rajtunk.

Mindenszentek estelén és halottak napján mégsem azért megyünk ki a temetőbe, hogy ott búslakodjunk és szorongjunk. A hívő keresztények a sírhantok között sétálva is találnak vigaszt. Az elmúlásra emlékeztető sírhantok között felfedezik ezek ékességét, a keresztet, amelyen szent hitünk tanítása szerint: „meghalván az Élet, a Halálon Úr lett”. Ezért ha a temetőben járva, bármennyire elszomorítja őket a halál kényszere, Szent Pál apostollal mégis vallják: „Ha Krisztussal meghaltunk, hisszük, hogy vele együtt élünk is” (Róm 6, 8). Keresztény hitünk tanításából tudják, hogy ha Krisztussal élnek, Vele együtt győzedelmeskednek a halál fölött és megtalálják az örök életet, amelyre Isten minden embert meghívott.

Szentbeszéd

Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen

Jn 6, 40

Mindenszentek estelén megtelnek a temetők látogatókkal. Akik tehetik felkeresik hozzátartozóik sírját. Elviszik oda a kegyelet virágait, gyertyákat gyűjtanak, s többen talán még néhány fohászt is elrebegnek. Halottak napján elhunyt szeretteinkre emlékezünk, az együtt töltött szép időkre, amikor még elevenen, üdén és erejük teljében itt éltek közöttünk.

A sírhantok láttán mégis furcsa gondolatok ébrednek bennünk. Eszünkbe jut, hogy életünk rövid és mulandó a földön. Fejbe vág bennünket a halál gondolata. Hiába akarjuk, nem tudjuk elhessegetni magunktól a súlyos és terhes igazságot: a halál elől nincs menekvés. Ezt hirdetik a sírkövek, a fejfák és ezek feliratai: a halál senkinek sem kegyelmez. A halál egyformán szedi áldozatait, nemre, korra és rangra való tekintet nélkül, nem kíméli sem a fiatalokat, sem az öregeket. Néha hirtelenül érkezik, máskor meg kínos lassúsággal. Az egyik természetes halállal fejezi be életét, a másik meg hosszas szenvedések után vagy éppen erőszakos körülmények között. Egyetlen és biztos igazság: a halál senkinek sem kegyelmez, azt senki sem kerülheti el, sem én, sem mások.

Ezt az egyetlen és nagy igazságot senki sem vonhatja kétségbe. Minden szorongásunk, irtózásunk és borzadályunk ellenére be kell látnunk, hogy egykor saját testünk is az enyészet martalékává válik: porrá égetnek bennünket vagy szétrágnak a férgek.

Izgalmas kérdés marad, hogy mi lesz utána: Mi lesz a halál után? Azt tudjuk, hogy a halálunk után otthonunkban hamarosan megjelenik a temetkezési vállalkozó, később megérkeznek oda a temetési költségek számlái, esetleg a lakásközvetítők és a sírkövesek. Még jó, ha a biztosító is eljön, hogy fizessen értünk, tetemünk eltakarításáért. A kérdésnek mégsem ez a része a legizgalmasabb. A halállal kapcsolatosan legtöbbször nem a „hozzátartozók” gondjai foglalkoztatnak bennünket, hanem saját sorsunk. Mi lesz velünk a koporsóba tétel után? Mi lesz velünk halálunk után?

Ma nem kevesen vannak, akik Bertold Brecht-tel vallják: a halál után nem jön semmi. Elpusztulunk, akárcsak az állatok. Többen még javaslatával is egyetértenek, amikor arra buzdít, hogy ne engedjük magunkat becsapni, mert az élet igen rövid. Ezért használjuk ki az életet, mert elmúltával csak sajnálni lehet, ha nem habzoltunk belőle eleget.

Alig hiszem, hogy valaki is megelégszik az ilyen kétségekbe torkolló vigasztalással.

Számunkra nem vigasz, ha megállapítják: végeredményben minden hiába,... talán még élni sem érdemes...

A tökéletes megsemmisülés és elmúlás hitével ugyan mit reméljen a nyomorgó, a szenvedő, a szerencsétlen? Még az emberi igazságérzet is azt diktálja, hogy akik életük folyamán a rövidet húzták, legalább egykor tapasztalják meg a mindeneket kiegyenlítő igazságosságot...

Itt elgondolkodhatunk azon is, hogy mi lesz beteljesedés és boldogság utáni vágyainkkal? Lehetséges, hogy csak egyedül az ember lenne ennyire szerencsétlen, hogy sohasem teljesülnek örök vágyai?

Amióta a világ fennáll, mindig voltak emberek, akik reméltek a halál utáni jövőben. Az idők folyamán a földkerekség legkülönfélébb vallásai mindig ennek a reménynek adtak kifejezést.

Keresztény hitünk is ezt tanítja: a halállal nincs mindennek vége! Isten nem azért keltette életre az embert, hogy belepusztuljon, hanem hogy éljen. Jézus Krisztus, az Isten küldötte földi életében arról biztosított bennünket, hogy Isten nem az enyészet számára teremtett bennünket, hanem az örök életre: „Annak, aki küldött, az az akarata, hogy abból, amit nekem adott, semmit el ne veszítsek, hanem föltámasszam az utolsó napon. Mert Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen, s föltámasszam az utolsó napon” (Jn 6, 39–40). Ezt mi a halál zsarnoksága ellenére hisszük és valljuk. Nem azért, mert be tudjuk bizonyítani, hogy a síron túl örök élet kezdődik, hanem azért, mert annak igazáról Jézus Krisztus biztosított bennünket. Mi hiszünk neki. Jövendő beteljesedésünk hitének alapja és biztosítéka: Jézus Krisztus.

A hívő keresztények ennek a hitnek alapján, a feltámadás reményének megfelelően igyekeznek alakítani egész életüket, mert Pál apostollal vallják, „hogy ha földi sátrunk összedől, Istentől kapunk lakást: örök lakást a mennyben, amit nem emberi kéz épített” (2 Kor 5, 1).

Sátorban csak ideig-óráig, átmenetileg lakik az ember, akárcsak az élet testünk porhüvelyében. Mi jobb, teljesebb életre törekszünk, amíg csak megtaláljuk az örökkévalóság meleg otthonát. A földön badarság lenne végérvényesen berendezkedni örök sátorozásra. A sátorozás csak átmeneti ideig jó.

A keresztény ember arra hivatott, hogy cselekedeteivel bizonyítsa az élet átmeneti jellegét. Mi nem törekedhetünk csak a földi javak és élvezetek halmozására. Nekünk olyan kincseket kell gyűjtenünk, amelyekhez nem férhet sem a rozsdá, sem a moly, sem a tolvaj, olyan kincsekre kell szert tennünk, amelyek elkísérnek bennünket az örök életbe és ott is értékek.

A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint valljuk: „A halállal kapcsolatban csődöt mond minden képzelet; az egyház azonban, minthogy a kinyilatkoztató Istentől vette, állítja, hogy az Isten az embert arra teremtette, hogy eljusson egy, a földi nyomorúság határain túli boldog célba ...”

Isten ugyanis arra hívta és hívja az embert, hogy egész lényével kapcsolódjék őhozza a romolhatatlan isteni élet közösségében. A győzelmet a feltámadó Krisztus vívta ki, halálával megszabadította az embert a haláltól.

A hit tehát, ha szilárd érvekkel együtt terjesztik elő, minden gondolkodó embernek megadja a választ jövő sorsát illető aggodalmára.

Egyúttal lehetőséget nyújt neki arra is, hogy fenntartsa a lelki közösséget Krisztusban azokkal a szeretett hozzátartozóival, akiket a halál elragadott; a hit ugyanis megadja a reményt, hogy ők Istennél megtalálták már az igazi életet” (GS 18).

A mai estén mi is ebből a hitből fakadó reménnyel gyűltünk össze és gyújtottuk meg kegyeletünk gyertyáit. Ezek a fények annak a hitbeli reményünknek a kifejezői, hogy elhunyt szeretett hozzátartozóinkkal, egykor Istennél, velük együtt mi is megtaláljuk az igazi életet.

Függelék

Január 1. – Karácsony nyolcada, Szűz Mária, Isten Anyja – Előesti mise (Szilveszter este)

A Jézus nevet adták neki (Lk 2, 21)

Olvasmány: Szám 6, 22–27;

Szentlecke: Gal 4, 4–7;

Evangelium: Lk 2, 16–21.

Bevezető a szentmise kezdetén

A mai nap folyamán sokan becsukták határidő-naplójukat, azt a könyvet vagy füzetecskét, amelyet egész éven át hűségesen magukkal hordoztak és amelyben pontosan jegyezgették a fontosabb eseményeket, a találkozások időpontjait, mindazt, amire emlékezni kívántak. A régi képes falinaptárok is lekerültek helyükről.

Az elmúlt esztendő sok fontos feljegyzése, eseménye, öröme és bánata ezzel a múlté és lezárult életünknek egyéves szakasza.

A határidő-naplók és falinaptárok helyére újak kerülnek: új könyvek és naptárok 365 feljegyzésre váró üres lappal vagy kockával. 1995 végére talán ezek is betelnek, megtelnek az életünk eseményeiről szóló feljegyzésekkel, olyan színessé válnak mint az életünk. Benne lesz egy évünk több színes és mozgalmas szakasza. A benne előforduló feljegyzések beszámolnak majd örömteli, boldog és vidám óráinkról, de az unalmas, csalódást keltő és keserűségben eltelt napjainkról is. A szeretet és szenvedés, a születések és halálozások, a sikerek és kudarcok eseményeiről éppúgy feljegyzéseket találunk majd benne, mint utazásainkról és találkozásainkról.

Az esztendő-forduló folyton változó, mulandó és beteljesedés felé törekvő életünkre irányítja figyelmünket, arra a vándorlásra és életútra, amelyen mindannyian haladunk, ki hosszabb, ki rövidebb ideig ebben a halandó világban.

Az egyház újév napján különös tisztelettel tekint Szűz Máriára, Isten Anyjára, arra az embertársunkra és útítársunkra halandó életünk folyamán, aki Gyermeket szült nekünk, az Istengyermeket, akiről azt olvassuk a Bibliában, hogy ő az „Immánuel”, ami annyit jelent: „Velünk az Isten”.

A Krisztus-hívők korábban ebben a hitben és az ő nevének segítségével hívásával indultak útra vagy kezdtek nagyobb vállalkozásokba. Imádságainkat és szentmiséinket is az ő nevében kezdjük. Most egész új esztendőnket és annak minden napját akarjuk Isten nevében kezdeni: In nomine Domini – az Úr nevében.

Szentbeszéd

A Jézus nevet adták neki

Lk 2, 21

Esti szentmisére jöttünk az esztendő fordulóján, amikor pár órán belül ismét véget ér egy év. Az idő mulandóságára emlékezve Istenhez akarjuk emelni szívünket. Az elmúlt

esztendő során földgolyónk ismét körbeszáguldozta Nap körüli pályáját. Ez a természetesnek és örökösnek tűnő körforgás most, az év utolsó óráiban egy pillanatra megilletődéssel tölt el: Vajon valóban örökös ez a körforgás a világmindenségben? Tulajdonképpen mit jelent számunkra egy ilyen évforduló? Vajon mire emlékeztet az, ami most végbe megy a világban? Az esztendőforduló valóban csak pezsgők, petárdák és rakéták durroztatását jelzi? Szilveszteri mulatságot: az evést, ivást, táncot és átmulatott éjszakát?

Szilveszter pápa akaratlanul lett az esztendőforduló névadója, – s ha úgy tetszik: patrónusa. Ebben a rövid szentbeszédben most mégis megpróbálok élete néhány mozzanatának felidézésével választ keresni kérdéseinkre.

I. Szilveszter pápa a 4. század elején élt, abban az időben, amikor a Római Birodalom területén Nagy Konstantin császár vallásszabadságot biztosított a keresztények számára. Uralkodása idején, a nagy üldözések után az egyház viszonylagos békének örvendett. Így Róma püspökei közül ő lehetett az első pápa, aki nem vértanúsággal fejezte be földi életét. Ez a pápa mégis azok közé tartozik, akiknek kritikai érzékét még a keresztények ezen nagyonis örvendetes szabadsága sem volt képes eltompítani. Ez a pápa jól érezte, hogy a világhoz való alkalmazkodás és a hatalommal való szövetkezés komoly veszélyeket jelenthet a Krisztus-követés útján.

Az életéről ránk maradt legendás feljegyzések arról tanúskodnak, hogy Szilveszter pápa egyáltalán nem volt életidegen főpap. Így vidám szilveszteri szórakozásaink és mulatozásaink ellen sem emelne kifogást, ugyanakkor úgy érzem, hogy mégis elítélné azokat, akik az esztendő fordulóján pusztán italozásokban és tobzódásokban, fülsiketítő zenebonával és szemfényvesztő rakétázásokkal próbálnák elfojtani önmagukban a megszólaló lelkiismereti reflexiók hangját, azokat a szükséges és benső megfontolásokat, amelyek az ember igazi és véges helyzetére, Isten és embertársai előtti felelősségére irányítják tekintetünket.

Szilveszter pápa életéről a nép sok szép legendát költött. Ezekről már korábban is szóltam. Ezek a legendák olykor több igazságot közölnek, mint a tárgyilagos és száraz életrajzi adatok.

Az egyik legenda szerint Szilveszter pápa 12 zsidóval folytatott teológiai vitát. Ennek érdekessége, hogy a pápa ebben a vitában egyáltalán nem igyekezett ügyes szónoki fordulatokkal sarokba szorítani ellenfeleit. Számára ennél sokkal fontosabb volt a hídverés, a kapcsolatok kiépítése. Ennek érdekében vitájában Krisztus Urunk zsidó származását hangsúlyozta és azt a tényt, hogy megváltó Istenünk éppen a zsidó nép fiai közül származott. Ezzel arra emlékeztette vitapartnereit és a Holokaust 50. évfordulójának évében arra emlékeztet minket is, hogy hitünk szerint a Názáreti Jézusban beteljesedtek az első, az Ószövetség nagy ígéretei és az Krisztus által tovább folytatódik az Újszövetségben. Így látszik, hogy Szilveszter pápa kereste és megtalálta a közös alapot vitázó partnereivel. Hol vannak ettől korunk vitapartnerei?

Aztán ismerjük a vad bikáról szóló legendáját. Ebben a korabeli varázsló megöli a bikát, mielőtt az még valakinek is árthatna. Szilveszter ezzel szemben nem vonakodik még Jézus nevét is segítségül hívni és általa életre kelteni a halott bikát, amely aztán békés és szelíd állattá válik. Ez legenda. Tudom, de mégis kifejezésre juttatja azt, hogy Szilveszter az élet védelmezője, az életet akarja (Krisztusban) és nem mások halálát.

A sárkányról szóló legendájában védtelenül és fegyverek nélkül szállt szembe a nagy monstrummal: a gyilkos mérgeket okádó sárkány orrlíkait keresztformában kendőjével kötötte be, hogy az többé ne árthasson az embereknek.

Tanulságos legendák, amelyek arra hivatottak, hogy kidomborítsák: ennek a pápának volt bátorsága a kérdések békés megoldásának keresésére, azok higgadt megvitatására és végül a közös egyezésre. Számára nem az ellenfelek megsemmisítése, letaglózása,

„kikészítése” volt a döntő cél, hanem a békés egyezkedés. Ő egyezkedett és megoldásokat keresett a teológiai kérdésekben, de saját indulatainak – ennek jelképe a bika – és a mélyen ülő emberi félelmeknek és aggályoknak feloldására is – ennek kifejezője a sárkány legendája. Ő nyíltan szembenézett a kérdésekkel, elmélyülten foglalkozott velük, helyes megoldásokat keresett és talált azokra. Példát adott a toleranciára, amelyre napjainkban oly nagy szükség mutatkozik.

Ezek az emberi konfliktusok és kérdések napjainkban ugyanúgy foglalkoztatnak és gyötörnek bennünket, mint egykor. A legtöbben erőszakos eszközökkel szeretnénk megoldásokat találni rájuk. Nem egyszer ölünk és gyilkolunk, „kikapcsoljuk” ellenfeleinket, fizikailag vagy „csak” indulatainkkal – „csak úgy gondolatban” és fantáziánkban ahelyett, hogy józan ésszel és az egységesítő szeretet jegyében tisztességes és becsületes egyezségekre törekednénk. Ezek a legendák kidomborítják a pápa igazi keresztény érzékét és magatartását. Arra szólítanak, hogy legyen bátorságunk őszintén és nyíltan szembe nézni nehézségeinkkel és az élénk tornyosuló akadályokkal. Arra ösztönöznek, hogy előbb hallgassuk meg embertársainkat, aztán világosan fogalmazzuk meg egymás előtt nézeteinket és azt, hogy mit is akarunk. Mindenek előtt mindenkinek biztosítsuk az élet lehetőséget és a fennmaradást. Nem megsemmisíteni másokat, hanem mindeneket átalakítani Krisztusban.

II. János Pál pápánk ugyancsak ezt hangsúlyozza nem rég megjelent könyvében. Kis figyelmességgel rá kell jöjjünk, hogy „Krisztus követői között kisebb a különbség, mint a hasonlóság” (XXIII. János), azaz: „sokkal nagyobb köztünk a hasonlóság, mint a különbség” (Átlépni a remény küszöbén, 177. o.), mint ahogyan ezt gyakran tapasztaljuk a zsidókkal, ill. a más felekezetekkel folytatott párbeszédben és ökumenikus vitákban.

Szilveszter pápa bátran szembe nézett saját indulataival és félelmeivel. Nem ölte meg a bikát, sem a sárkányt (önmagában)! Nem kívánt „hullákat” rejtegetni lelke mélyén. Tudta, hogy az emberi vitalitás, félelmek és aggodalmak erőszakos elfojtása önmagunkban csak önámításhoz és önmagunk becsapásához vezet. Elfogadva önmagunkat meg kell tanulnunk élni adottságainkkal és környezetünkkel Jézus Krisztus nevének segítségül hívása által. Vele mindig bátran szembenézhetünk önmagunkkal, leszállhatunk lelkünk legmélyére és kiállhatunk a hétköznapiok küzdőterére. Gyengeségeink idején Jézus mindig hűséges élettársunk és barátunk. Vele nincs mit félnünk az új esztendőben sem. Lehetőségeink Jézussal nagyobbak, mint gondolnánk.

Szilveszter az év utolsó napján ezért egyáltalán nem jelent menekülést önmagunktól, menekülést az élet fontos kérdései elől. Nem jelent menekülést az italozásokba, a táncba és a mulatozásba. Szilveszter számunkra nem menekülés a vakító csillogásba és a fülsiketítő lármába. Szilveszter az évek múlásának eleven megtapasztalása, amely arra a komoly valóságra emlékeztet, hogy mindannyian megváltásra szoruló és halandó emberek vagyunk, Isten teremtményei és üdvösségre hívott gyermekei, nem vagyunk örökké élő istenek, hanem teremtmények, akiknek hazája az égben van. Vándorok és zarándokok vagyunk a földön, fölöttünk is elszáll az idő. Életünk mégsem céltalan. Isten által kijelölt pályáján halad, akárcsak világmindenségben száguldó bolygónk. Nincs mit félnünk, mert velünk az Isten, társunk és barátunk, akinek „Immánuel” – Velünk az Isten – és a „Jézus nevet adták” (Lk 2, 21), ami annyit jelent mint szabadító, megváltó. Jézus nevével bizakodva kezdjük az új évet. Nincs szükségünk önámításra és menekülésre önmagunktól. Nevének segítségül hívásával nézünk jövőnk elé és vesszük fel a küzdelmet minden nap támadóinkkal és mindenféle sárkánnyal. Segítségünk az Úr nevében, aki az eget és a földet alkotta.

Január 18. – Árpád-házi Szent Margit

Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék (2 Kor 10, 17)

Olvasmány: 2 Kor 10, 17–11, 2;

Evangelium: Mt 25, 1–13.

Bevezető a szentmise kezdetén

A mai szentmise kezdőéneke Árpád-házi Szent Margitra utal: „Íme, a bölcs szűz, az okos szüzek közül való, aki égő lámpával ment Krisztus elé”. Megvetve a világ hiúságait, rongyruhába öltözött, imádkozva, vezekelve és ifjú életét feláldozva szolgálta Istent és népünket.

Ma sokak számára szomorú, buta és értelmetlen az ilyen élet. Margit üzenete mégis korszerű s ez Gárdonyi Jancsi kertész-fráterhez szóló megfogalmazásában: „S épp te sajnálsz-e, hogy nem palotában éltem? Avagy nem helyezed te is a méltóságos szép liliomot szemét-földbe? S ha bárki is belép arra a rút helyre, ugye nem a rútságokat látja ottan, hanem csak a liliom nemes fehérségét? De a te liliomod elhervad, én pedig Istennek e földre ültetett lilioma – mondja Margit – századokon át fehérlek majd a nemzet emlékezetében” (Isten rabjai, XVIII. fejezet).

Szentbeszéd

Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék

2 Kor 10, 17

Négy évvel az 1989-es kelet-európai fordulat után elmondható, hogy békére és jólétre vonatkozó reményeink máig sem teljesültek. A Balkánon és az egykori Szovjetunió területén többfelé ölik egymást az emberek és csattognak a gyilkos fegyverek. A nemzetek korábban megtiport jogaikért küzdenek, a kisebbségek megmaradásukért. Mindenütt erősödik a nacionalizmus, a nemzetek közötti gyűlölet és a gazdasági válság. Fokozódik a munkanélküliség és azok száma, akik reményt veszve és kényszeredetten igyekeznek elhagyni hazájukat. Háborús és zavaros időkben élünk, holott a legtöbben békét és jólétet akarunk.

Ma mégis Árpád-házi Szent Margitra (1242–1270) emlékezünk, mert úgy érezzük, hogy élete az évszázadok távlatából is üzenet a napjaink problémáival küzdő emberiség számára.

I.

Margit ugyancsak a miénkhez hasonló háborús és zavaros időkben élt. Élete születésétől kezdve összefonódott korának súlyos politikai és társadalmi nehézségeivel, az erőszakos támadásokkal és háborúkkal.

a. Születése. „Atyja, IV. Béla király, Szent Erzsébet testvére, anyja Laszkárisz Mária, bizánci hercegnő volt. Margitot még szíve alatt hordozta édesanyja, amikor a tatárok Batu kán vezetésével, 1241-ben Wahlstattnál megsemmisítették a németek és lengyelek egyesült seregét, majd a vértől és győzelmi mámortól megittasodva betörték Magyarországra. Béla király megkísérelte feltartóztatni őket a Sajónál, de borzalmas vereséget szenvedett, és Dalmáciába kellett menekülnie.

b. A szülők végső szükségükben a születendő gyermeket Istennek ajánlották. És a lehetetlen megtörtént: messze Belső-Ázsiában meghalt a nagykán, s Batu a Duna-Tisza táján meghódított hatalmas területeket hátrahagyva, összegyűjtötte lovasait, és sietve távozott kelet felé, hogy le ne késsen az osztozkodásról” (A szentek élete, 754).

c. A politikától a kolostor falai között sem szakadt el. A szülők fogadalmához híven a hároméves Margit Veszprémbé került a domokos nővérek kolostorába, míg atyja, IV. Béla felépítette leánya számára a Nyulak szigetén (ma Margitsziget) az új kolostort, ahol később Margit 1254-ben szerzetesi fogadalmat tett. A politikai élet zajától azonban továbbra sem szabadulhatott. Atyja a nagyobb jó érdekében két házassági ajánlatot is felkínált neki, ígervén, hogy még Rómából is felmentést kap, ha elfogadja a lengyel, ill. a cseh király házassági kérelmét. Margit mindkettőt visszautasította. Elbűvölő szépségét kész volt inkább megcsúfítani, meggyőződése volt, hogy a földi dicsőség mit sem ér amellet, amit az ég és föld Királya ajánl neki. Ő vele van eljegyezve egyszer s mindenkorra, és erre atyját is emlékeztette, aki őt már születésekor Istennek ajánlotta.

d. A fátyol alatt mégis hazafi. Politikai érdekekből nem ment férjhez ugyan, de a kolostor falai között sajátos módon, az egyszerű apácák önfeláldozó életével és imáinak hatalmas erejével szolgálta hazáját. „Bizonyított példa, hogy atyjának II. Osztrák Frigyesel Stájerországért folytatott harcában a győzelmet előre megmondotta” (uo.). Elkötelezett felelősséget vállalt hazánkért és ez olyan vezeklő életre ösztönözte, amely ma nekünk szinte öngyilkosságnak tűnik. Amit szülei Istennek ígértek, azt ő később felnőtt fejjel és öntudatosan vállalta. (Gondoljunk a szülők gyermekeik keresztelésekor tett ígéreteire!). „Remélte, hogy Isten elfogadja őt, mint elfogadta valamikor Krisztus áldozatát, akinek haláláról ezt mondja az Írás: jobb, ha egy ember hal meg, mint hogy az egész nép elveszen.

Huszonnyolc éves korában halt meg, a vezekléstől elemésztve. Halála óráját derűs arccal előre megmondotta a nővéreknek. Boldoggá avatási perét sohasem fejezték be, de tiszteletét 1789-ben hivatalosan is engedélyezték. 1943-ban avatták szentté” (uo.), 700 évvel születése után.

II.

Miben rejlik Margit dicsőséggel koronázott életművészete, „ars poeticá”-ja? Minek köszönhető mindmáig tartó töretlen és buzgó tisztelete (a margitszigeti romok között) modern fővárosunk kellős közepén, országszerte és egész nemzetünk szívében? Hogy lehet az, hogy ez a középkori, önsanyargató apáca, kolostorának romjai közül ma is vigaszt, reményt és bátorságot sugároz a sírjához zarándokló ezrek és tízezrek szívébe?

Életművészete Krisztus Urunk evangéliumából táplálkozik és élete a Világ Világosságáról tesz tanúságot. Szentté avatási aktái között szerepel ez a nyilatkozat: „Margit jó és szent volt, mindnyájunk példaképe. Alázatosabb volt mint mi, szolgálólányok”. Egy szent embertől tanult – amint maga vallja – evangéliumi „ars poeticá”-ja lehet, hogy nem hangzik korszerűen, de modern életünkben is nélkülözhetetlen alapszabály:

- a. Istent szeretni;
- b. magamat megvetni;
- c. senkit meg nem utálni, senkit meg nem ítélni.

Ez ma valóban „alternatív életmódot” jelent. Azt üzeni, amit ma nagyon sok fiatal akar: Nem feltétlenül szükséges anyagi élvezetekben elmerülni, áldozatoktól undorodó, önző, tékozló és pazarló környezetünk életstílusát magunkévá tenni; főleg ami a nemtörődömséget, a felületességet és annak szekuláris életvitelét illeti.

Margit élete ugyanakkor arra is rámutat, hogy hozzá hasonlóan a hívő keresztény nem vonhatja ki magát a közéletből, még akkor sem, ha naponta imádkozik, templomba jár vagy éppen kolostorba vonul. Áldozatot kell vállalnia érte. A világban kialakult

helyzetért különböző mértékben bár, de mindannyian felelősek vagyunk. A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint a világban élünk és világi feladataink becsületos teljesítésével érjük el az üdvösséget. Fontos az, hogy minden dologban becsületesek legyünk és életünket teljes összhangba hozzuk hitünkkel (vö. AA 13). Nekünk maradéktalanul teljesítenünk kell apáink, megkeresztelésünk alkalmával Istennek tett ígéreteit. Mindez Isten szeretete, önmagunk háttérbe szorítása, áldozat és áldozatvállalás, ingujjunk feltűrése nélkül lehetetlen. Margit felnőtt fejjel mindezt vállalta.

A háborús konfliktusok között és a véres gyűlölködések közepette Margit meg tudott maradni nemzetét önfeláldozóan szerető és szolgáló jó hazafinak anélkül, hogy egy pillanatra is szem elől tévesztette volna: senkit meg nem utálni, senkit meg nem ítélni! Hazájáért életét áldozta úgy, hogy senkit sem utált meg és senkit sem ítélt el.

Napjainkban nagy idegengyűlölettel és a véres nacionalizmus számtalan fajával találkozunk. A nemzetek valós vagy vélt sérelmeik miatt egymást gyilkolják és vádolják. Mi mindenképpen elítéljük a véres összecsapások és a háború embertelenségeit. Árpád-házi Szent Margit üzenetének megfelelően arra kell törekednünk, hogy megmaradva jó hazafinak Krisztusnak, a béke szerzőjének szellemében és segítségével együttműködjünk minden emberrel és megszilárdítsuk igazságosságban és szeretetben a megvalósításra váró békét (vö. GS 77).

Ehhez mindannyiunknak új lelkületre van szükségünk. A botrányos nacionalizmus nem szolgál egyetlen nemzet javára sem. A nacionalista kalandorok nem egyszer nyomorba űzték már a népeket és saját nemzetüket (Hitler, Sztálin, Ceausescu). „Ne legyünk csalfa reménység áldozatai – így a Zsinat –: ha félre nem teszünk minden ellenségeskedést és gyűlölséget, ha nem jönnek létre szilárd és becsületos egyezmények a jövő egyetemes békéjének biztosítására, akkor a máris súlyos válságban élő emberiségen csodálatos tudománya sem segít, és megérheti azt a gyászos órát, amelyikben már megtapasztalja a békét, de csak a halál szörnyű békéjét” (GS 82).

Az idei esztendő (1994) a családok éve. Ezért Szentatyánk már újév napján felhívta a figyelmet arra, hogy a családban születik a béke. „Bármilyen sokat tehet is az állam segélyező eszközök és szervezetek biztosításával, mégis elengedhetetlen marad a családok szerepe, hiszen csak ez biztosíthatja a biztonság és a bizalom légkörét”. Mivel a család a társadalom igazi magva, nem lehet igazi béke és egyetértés közöttünk, ha a családokban nem küzdenek azért. Ezért is írja a pápa: „Család, légy az, aki vagy! (...) Válj az élet és a szeretet bensőséges közösségévé (...), arra hivatva, hogy szeretetet ajándékozz (...). Igen fontos küldetést kell teljesítened a béke építésében!” A család, amelyben nincsenek előítéletek és amely hozzászokott az őszinte párbeszédhez, mindig képes lesz a szomszédokkal is szóba állni és egyetértésre törekedni. Árpád-házi Szent Margittal vallani: senkit meg nem utálni, senkit meg nem ítélni!

Árpilis 25 – Szent Márk evangélista

Minden gondotokkal forduljatok hozzá (1 Pt 5, 7)

Szentlecke: 1 Pt 5, 5b–14;
Evangelium: Mk 16, 15–20.

Bevezető a szentmise kezdetén

Ezen ünnepi alkalommal elsősorban Márk evangélistára és a tőle teljesen függetlenül kialakult, korábban szokásos könyörgő napokra, a határjáró búzaszentelő körmenetekre, ezek ma is időszerű tanítására emlékezünk.

Szentbeszéd

Minden gondotokkal forduljatok hozzá

1 Pt 5, 7

1. Márk evangélista neve nem ismeretlen, hiszen azt szentmiséinkben mindig megemlítjük, ha evangéliumból olvasunk. Oroszlán szimbólumával is többször találkozunk templomi festményeken, az evangélisták szimbólumai között, amelyek közismerten Ezekiel próféta és János evangélista látomásaira vezethetők vissza. Csak éppen megemlítem: Nagy Szent Gergely szerint ezekben a látomásokban a négy élőlény együttesen jelképes utalás az Istenember működésére, aki születése által mint ember, halálában mint áldozati (állat) bika, feltámadásában mint győztes oroszlán, mennybemenetelében mint egekbe szárnyaló, de a földet mégis éles szemmel kísérő sas jelenik meg előttünk. Szent Jeromos a négy evangélium első szakaszából kiindulva alkalmazza: a sas szimbólumát Jánosra, evangéliumának szárnyaló prologusa, az oroszlán szimbólumát Márkra, evangéliumának a pusztában kiáltó története, a bika (áldozati) állat szimbólumát Lukácsra, evangéliumának Zakariás templomi áldozatbemutatásáról szóló szakasza és az ember (angyal) szimbólumát Mátéra, evangéliumának nemzetségi táblái alapján.

Márk az Újszövetségben kettős néven szerepel: Márk János. Anyja neve egy bizonyos Mária, akinek házában (Jeruzsálemben) az első keresztyények összegyűltek és ahol „sokan voltak együtt és imádkoztak” (ApCsel 12, 12). Unokaöccse volt Barnabásnak, akivel együtt elkísérte Pál apostolt első missziós útján Cipruson át a pamfiliai Pergébe, hogy segítségére legyen. Innen azonban ismeretlen okból visszatért Jeruzsálembe (ApCsel 13, 13). Talán az apostollal képtelen volt tovább vállalni a nehéz küzdelmet Isten országáért és inkább gyengeségét őszintén és bátran bejelentve távozott? Vajon Pál Barnabástól eltérően ezért nem akarta magával vinni második missziós útjára? Emiatt mindenestre nézeteltérés támadt Pál és Barnabás között, különváltak, és Barnabás Márkkal Ciprusra ment az evangéliumot hirdetni (Ap Csel 15, 37–39).

Pál későbbi leveleiből kiviláglik, hogy Márk mégis Rómában Pál apostol fogolytársa és munkatársa (2 Tim 4, 11; Kol 4, 10; Filem 24) lett, majd Péter apostol tanítványa és kísérője. A kettőjük közötti bensőséges baráti kapcsolatra utal a hagyomány és a tény, hogy Péter apostol Márkot „fiam”-nak nevezi (1 Pt 3, 13), amiből arra is lehet következtetni, hogy Márkot Péter apostol nyerte meg Krisztusnak, és keresztelte meg.

Bizonyos, hogy Márk a főapostol tolmácsa, tanítványa volt, és tanítását írta le evangéliumában, méghozzá biztosan Jeruzsálem pusztulása előtt (Kr. u. 70).

A hagyomány szerint Márk az alexandriai egyház alapítója és első püspöke. Valószínűleg itt fejezte be életét vértanúsággal. Ereklýéje a 9. században kalandos úton került Velencébe, ahol a tiszteletére szentelt Szent Márk katedrális hirdeti dicsőségét.

Márk evangélistára emlékezve ma szeretném kiemelni a közösségi apostolkodás fontosságát. Májusban azért imádkozunk, hogy a szülői ház egyre inkább Jézus iskolájának otthonává váljon. Márk családi otthonáról hallottuk, hogy ott „sokan voltak együtt és imádkoztak”. Legyen a családi otthon ismét Jézus iskolája.

A hitelesítés munkája nemcsak papjaink feladata. Sok-sok támogatóra van szükség. Péter és Pál mellett mindig kísérők álltak, akik az esetleges megtorpanások ellenére, amint ezt Márknál is feltételezzük, újra és újra felvették a küzdelmet Krisztus evangéliumáért és ha kellett, még életüket is odaadták érte. Isten országa esendő emberek krisztusi tanúságtétele által épül.

2. A keresztyáró napok, a határjáró könyörgő körmenetek és búzaszentelők, a legtöbb helyen ma már csak kialudt szokások. A II. Vatikáni Zsinatot követő Liturgikus Kalendárium reformja 1969-ben megszüntette a vallásos áhítat ezen formáit, mert eredetük még keresztyénység előtti pogány határjárások szokásaira és ősi, pogány római szokásra, az ún. „robitalia” körmenetekre nyúlik vissza, amelyekkel a pogány rómaiak a gabonafélék (búza, rozs) növénybetegségei és egyéb kórokozók ellen igyekeztek elnyerni az istenek oltalmát. Később ez a vallásos szokás keresztyén jelleget kapott. Ma a püspöki konferenciákra, ill. a helyi püspökre tartozik a könyörgő körmenetek szabályozása. Ezek célja mindig Isten áldását kérni földünkre, Isten segítségének kiesdeklése, fenyegető veszélyek elhárítására, vagy nagy szükségben. Mivel Isten áldásának elmaradását és a csapásokat általában az emberi bűnök következményeiként fogjuk fel, ezért a könyörgő körmenetek legtöbbször bűnbánati jelleget öltönek. Ezek a körmenetek és könyörgések a természet ébredésének időszakában különösen közel állnak a mezőgazdasági termeléssel foglalkozó dolgozók szívéhez, hiszen ők még mindig közvetlenül tapasztalják és átérzik a Természet és az ember, az egész teremtett világ és Teremtője közötti felejtethetlen, szoros és megbonthatatlan kapcsolatát. A természet ölen élő ember könnyebben felfedezi és megtapasztalja Isten teremtő hatalmát saját világában, mint annak a városi betontömbök és csodás technikai vívmányok közé beszorított gépesített társa.

Istenre azonban szükségünk van a jelenlegi élet minden lényeges területén és veszélyeztetett helyzetében. És ezekből ma is van bőven: az utcán, a munkahelyen, a szárazföldön, a vízen és a levegőben. A környezetszennyeződés és az ún. „ökológiai katasztrófa veszélye” nekünk éppúgy eszünkbe kell juttassa a természet és Teremtője közötti kiküszöbölhetetlen kapcsolatot, mint ahogyan egykor a földi veszélyek Istenre irányították a közvetlenül föld terméséből élő elődeink figyelmét. Az embernek harmóniában kell lennie Istennel ahhoz, hogy élhessen a földön és élvezhesse annak termését. Ma is imádkoznunk kell jó időjárásért, a föld jó terméséért, de jó munkahelyekért, jó munkalehetőségekért, a gazdasági élet sikeres fejlődéséért is, meg azért, hogy Isten áldása kísérje napi fáradozásainkat és minden munkánkat; mindig hitbéli meggyőződéssel vallva a zsoltárossal:

„Ha az Úr nem építi a házat,
az építők hiába fáradoznak.
Hogyha az Úr nem őrzi a várost,
az őr hiába őrködik fölötte.
Hiába keltek hajnalban
és fáradoztok késő éjjelig:
a kemény fáradság kenyerét eszitek.

Ám akiket szeret, ő azokat elhalmozza,
jóllehet alszanak”

(Zsolt 127, 1–2).

Ma Márk evangélistára emlékezünk. Evangéliumának befejező sorai: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki nem hisz, az elkárhozik. Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kíséreni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak.” S tovább: „Az Úr velük volt munkájukban és tanításukat csodákkal kísérte és igazolta” (Mk 16, 15–20).

Június 24. – Keresztelő Szent János születése

János teljesítette küldetését (ApCsel 13, 25)

Olvasmány: Iz 49, 1–6;
Szentlecke: ApCsel 13, 16. 22–26;
Evangélium: Lk 1, 57–66. 80.

Bevezető a szentmise kezdetén

Keresztelő János, a vad külsejű férfiú, az Úr pusztában kiáltó, nyers és fenyegető hangú prófétája sokak előtt ismerős. Ő az Úr utolsó, nagy bűnbánatot hirdető prófétája. Szokatlanul éles hangon hirdette az Úr büntető haragját a bűnösökkel szemben. Kihangsúlyozta, hogy ez a büntető ítélet elsősorban nem Isten népének ellenségeit, hanem éppen az ő választott népének fiait fenyegeti. Minden gonosz és bűnös csak akkor remélhet az Úr irgalmában, ha őszintén bűnbánatot tart és valóban elindul a megtérés útján.

Egykor főleg Izrael házát fenyegette az isteni megtorlás. Ma nekünk szól a prófétai felhívás: „Keressétek az Urat, és élni fogtok” (Ám 5, 6).

Szentbeszéd

János teljesítette küldetését *ApCsel 13, 25*

Urunk Jézus édesanyja mellett Keresztelő János az egyetlen szent, akinek születését is megünnepli az egyház, és pedig már az 5. század óta, éppen hat hónappal Jézus születése előtt, június 24-én.

I.

1. A Szentírás beszámolója szerint Keresztelő János elsősorban az Úr előfutára. A kifejezést ma általában a lesikló síversenyek közvetítéseiből ismerjük. Mielőtt a síversenyek szupersztárjai elindulnának a sípályákon, egy előfutárt küldenek előre a hóval borított lejtőn, hogy megjelölje a pályát, felmérje és jelezze annak minőségét. Megtisztelő megbízatás még akkor is, ha a versenyzők futamához mérve csak másodrangú feladat. Londonban a múlt században, az automobil felfedezésének kezdetén ugyancsak előfutárokat alkalmaztak. Feladatuk az volt, hogy szabad és biztonságos utat biztosítsanak az automobiloknak. Ez fárasztó és kínokkal járó futárszolgálat volt.

Keresztelő Jánosnak ugyancsak ezekhez hasonló előfutári szolgálat jutott osztályrészül. Az Újszövetségi Szentírás szerint fontos feladatot kapott Isten megváltó terveinek végrehajtásában, de az emberi megváltás szolgálatában neki Jézus tevékenysége mellett mégis csak másodrangú szerep jutott. Neki csak a kicsik feladata, a „Hatalmas és a Szent” (Lk 1, 49) szolgálata jutott; az a feladat, hogy „az Úr színe előtt járjon és készséggé tegye iránta a népet” (vö. Lk 1, 17). Neki csak az a feladat jutott, hogy előre hirdesse azt, „akinek el kell jönnie” (Lk 7, 20), aki eljön és hatalmasabb nála, olyannyira hatalmasabb, hogy János még sarusziját sem méltó megoldani (vö. Lk 3, 16). Neki az a feladat jutott, hogy azok között, akik várják az üdvösséget és az Úr ítéletét, rámutasson az Emberfiára, Isten küldöttjére, a közvetítőre Isten és ember között, az igazságos Bíróra, aki ítéletet tart a gonosz felett és rendet teremt a földön. Ez az eljövendő ítélet, sok prófétánál

vigasztalásként hangzott el a zsidók számára és azt jelentette, hogy Isten megsemmisíti a hitetleneket, Isten népének ellenségeit, a pogányokat. Jánosnál viszont ez az ítélet elsősorban Isten népe számára jelent haragot, bosszút, pusztulást. János ezzel azt jelzi, hogy nem elégséges egyszerűen Isten népéhez tartozni. Ez egyedül még egyáltalán nem garancia arra, hogy valaki megmenekül Isten haragjától és ítéletétől, mert Isten még a kövekből is képes fiakat támasztani Ábrahámnak és „kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely jó gyümölcsöt nem terem” (Lk 3, 9). János Ámosz prófétához hasonló haraggal hirdette: „Valóban, sötétség az Úr napja, nem világosság” (Ám 5, 20; vö. Ám 5, 18–20). Ettől a naptól csak a megtérés ment meg és nem az Isten népéhez való tartozás. Ezért Izrael egész népének vissza kell térnie az élő Istenhez.

2. János nemcsak az Úr előfutára és kellemetlen hangú bűnbánati szónok, az Úr rettenetes napjának előhírnöke, hanem a fennálló rendhez, uralkodó nézetekhez egyáltalán nem alkalmazkodó egyéniség is, valóságos nonkonformista. „A pusztában” élt (Lk 3, 2) önmegtagadások és böjtölések közepette. Megvetette a részegítő italokat és még csak kenyeret sem evett. A mindennapi élet szükségleteit kielégítő legegyszerűbb adottságokat sem vette igénybe. Szigorú igénytelenségben és Istent engesztelő aszkézisben töltötte napjait. Önmagával és másokkal szemben szigorú és kemény aszkéta, aki evangéliumi örömhír helyett durván és mindenfajta köntörfalazás, megalkuvás nélkül hirdette az „eljövendő harag” napját, Isten ítéletét a világ felett: „Szórolapátja már kezében, hogy rendet teremtsen szérűjén, a búzát csűrűbe gyűjtse, a pelyvát meg olthatatlan tűzzel elégesse” (Lk 3, 17). Az Isten haragja előtt nem lehet elfutni; Isten haragjától csak a radikális megtérés és a bűnbánat mentheti meg az emberiséget: „Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcsét” (Lk 3, 8)! A figyelmeztetést elsősorban zsidó honfitársainak szánta, azoknak, akik már nem ragaszkodtak az Istennel kötött szövetséghez, bűnös szokásaikat Isten akarata elébe helyezték és nem tartották meg Isten parancsait annak eredeti formájában, hanem kényük-kedvük szerint módosították Isten törvényét. Saját érdekeiket helyezték Isten ügye elé. János ezért azt hirdette, hogy az Úr közvetlen beteljesedés előtt álló, kíméletlen haragjának napja elsősorban nem a távoli hitetleneket és pogányokat fogja sújtani, hanem éppen az Ő népének fiait, akik elhagyták Isten törvényét. Figyelmeztetése sürgető és halálosan komoly: Itt az utolsó lehetőség a megtérésre, ez az utolsó pillanat, amelyben még valaki Istenhez térhet és így megmenekülhet lecsapó ítéletétől: „A fejsze már a fák gyökerén van” (Lk 3, 9), nyelénél fogva már csak egy suhintás van hátra és lecsapó ütései alatt máris kivágnák a terméketlen fát! Isten haragja közel és sok időnk nincs a megtérésre.

János figyelmeztetésére a Jordánban sokan megkeresztelkedtek nála, bűnbánatuk jeléül. Útravaló figyelmeztetésként lelkükre köti, hogy ne elégedjenek meg csak a külsőséges és szóbeli megtéréssel, hanem legyen az komoly és valóságos: Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcseit!

János könyörtelenül hirdette Isten üzenetét minden ember előtt, még akkor is, ha az életveszéllyel járt. Heródes fejedelemnek szemére vetette, hogy törvénytelen házasságban él. Heródes ezért börtönbe záratta, de Keresztelő János még a rácsok mögött is teljesítette küldetését. A pusztában kiáltó még a börtönben is hallatja hangját és csak miután a katona felsőbb parancsra fejt vette, hallgatott el örökre.

3. A nonkonformista előfutár ezzel igazolta, hogy nemcsak szépen tudott beszélni, hanem tudott életével is tanúságot tenni az igazság mellett: „Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa” (Jn 1, 7) és ő nemcsak szavaival, aszketikus életével, de élete feláldozásával is tanúságot tett a világosságról, az Isten Fiáról, Jézus Krisztusról. Nem önmagát hirdette, hanem az eljövendőt, az Úr Fölkentjét, Jézust, az Isten Fiát: „Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűneit.

Róla mondtam: A nyomomba lép valaki, aki nagyobb nálam, mert előbb volt mint én” (Jn 1, 29–30; vö. Jn 1, 19–34).

II.

Az egyház prófétai küldetése Keresztelő Jánoséhoz hasonlít.

1. Az egyháznak is az a feladata, hogy szüntelenül hirdesse az Úr Jézus Krisztusnak evangéliumát, a Megváltó eljövételét. Az egyháznak is egyengetnie kell az üdvösség útját, hirdetnie kell az eljövendő üdvösséget Jézus Krisztusban.

2. Korunk bűnös szokásai közepette az egyháznak is bátorsága kell legyen ahhoz, hogy ne alkalmazkodjon a fennálló rendhez és uralkodó nézetekhez, ha emezek nincsenek összhangban Isten terveivel, amaz pedig nem szolgálja az ő ügyét. Bátorsága kell legyen az alternatív életmódra... Nem szólhat csak „a világ szája íze” szerint. Neki mindig és minden időben, bárhol és mindenki előtt a világon maradéktalanul hirdetnie kell Isten akaratát, legyen akár alkalmas, akár alkalmatlan; még akkor is, ha ez kellemetlenségekkel és üldöztetésekkel jár.

3. Az egyháznak Jánoshoz hasonlóan tanúságot kell tennie a világ nyilvánossága előtt Istenről és az ő Fölkentjéről, a Názáreti Jézusról. Az egyház nem vonulhat vissza „a sekrestyébe”. Neki szembe kell szállnia a világ hatalmasságaival is, ha ezek a romlás és a pusztulás útján vezérlik népüket.

Az egyháznak szüksége van a Keresztelő szellemére. Sohasem feledkezhet meg saját prófétai küldetéséről. Jézus Krisztus egyháza mindig prófétai jellegű.

A legtöbben ezzel egyet is értünk: Mindenki joggal elvárhatja, hogy az egyház Keresztelő Jánoshoz hasonlóan előfutár, bátor nonkonformista és hitvalló tanú legyen a világ előtt. Nagy tévedés lenne azonban, ha ezt az egyházat valamiféle tőlünk független, különálló intézménynek tekintenénk és nem azonosulnánk közösségével. Lényegében arról van itt szó, hogy Keresztelő Jánoshoz hasonlóan, én kell legyek Isten és Fia, Jézus Krisztus előfutára, bátor nonkonformistája és minden embert meggyőző, őszinte tanúja a világ előtt.

Július 4. – Szent Ulrich

Kövessétek őket a hitben (Zsid 13, 7)

Szentlecke: Zsid 13, 7–8. 15–16;

Evangelium: Jn 15, 9–17.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Ulrich Augsburgban született és halt meg (890–973). 923-ban lett a város püspöke. Népét szerető, lelkiismeretes, buzgó főpap. Hírnevét főleg a magyarok felett aratott Lech-mezei győzelem (955) alapozta meg. A keresztény megbocsátás, a „szeressétek ellenségeiteket” (Mt 5, 44) szellemében és a nemzetek közötti megbékélés jegyében zarándokoltunk sírjához szentté avatásának 1000. évfordulóján. Aki őseink ellenfele (ellensége?) volt a földön, legyen most pártfogónk a mennyben.

Szentbeszéd

Kövessétek őket a hitben

Zsid 13, 7

(Elhangzott egyházi közösségünk Szeniorok Klubjának és Rózsafüzér Társulatunk tagjainak Szent Ulrich szentté avatásának 1000. évfordulója alkalmából rendezett zarándoklatán Augsburgban 1993. május 27-én 11.15-kor Szent Ulrich és Szent Afra sírjánál.)

1000 évvel ezelőtt 993. január 1-jén XV. János pápa a Lateráni szinóduson Rómában szentté avatta Ulrich augsburgi püspököt, akinek sírjához elzarándokoltunk és akinek földi maradványait őrző szarkofágját most itt látjuk. Az egyház történelmében ez volt az első törvényes (kánoni) szentté avatás.

Országos tisztelete 973. július 4-én bekövetkezett halála után rögtön megindult. Szent Wolfgang, regensburgi püspök temette. Sírját azóta állandóan látogatják a Szent Ulrich oltalmát kérő zarándokok.

1187-ben, amikor új sírba helyezték, maga Barbarossa Frigyes császár, és birodalma több hercege vitte a vállán körmenetben szentünk rézkoporsóját, amelyet később, 1764-ben egy sokkal díszesebb, aranyozott koporsóval vettek körül és itt őriznek bezárva ebben a szarkofágban (amelyet csak ünnepélyes alkalmakkor nyitnak fel). A birodalom egész területén kápolnákat és templomokat szenteltek tiszteletére. Oltalmat kerestek és találtak nála a legkülönbözőbb veszedelmekben: a gyötrő láz és a pusztító egerek ellen. Védelmet kerestek nála az utazások, az áradások és viharok idején.

Idén az Augsburgi egyházmegyében nagyszabású ünnepségekkel emlékeznek meg szentté avatásának 1000. évfordulójáról és ismét körmenetben hordják körül szentünk díszes koporsóját és benne Szent Ulrich földi maradványait. Tisztelete 1000 év távlatából sem csökkent. A németek számára ő ma is éppúgy Magnus Udelricus, mint egykor. Mi inkább magyarverő Szent Ulrichnak ismerjük. Talán kicsit érdekes és furcsa is, hogy magyar létünk ellenére most itt állunk koporsójánál, tiszteletünket fejezzük ki előtte, pártfogásába ajánljuk magunkat, Boldogasszony anyánkat, Ah, hol vagy magyarokat, Isten hazánkért-ot és magyar Himnuszt énekelünk sírjánál. Vajon nem fordul meg sírjában, ha ezt hallja és itt lát minket – kérdezheti valaki.

Ki volt ez a Nagy Ulrich, akit halála után, még egykori ellenségeinek ivadékai is tisztelnek és akihez bizalommal fordulnak segítségért? Ki volt ez a Nagy Szent Ulrich?

Életét 982–992 között írta meg pontos adatok és személyes ismeretek birtokában Gerhard nevű augsburgi káplán majd székesegyházi prépost a „Vita sancti Udalrici”-ban. Ezen hiteles történelmi dokumentum alapján avatták szentté 993-ban Rómában, amint ezt már említettem. Idézzük fel életét.

890-ben született. Saját vallomása szerint Augsburgban, de lehetséges, hogy Wittislingenben. Apja nemesi származású, később Wittislingen, ill. Dillingen grófja. Édesanyja egy allémán herceg testvére: Dietpirch, Boldog Thietburga.

A gyermek Ulrich hivatásának ébredésére utal a kis elbeszélés, amely szerint egyik alkalommal a kis Ulrich Wittislingen környékén ködbe került és eltévedt. A vártorony kis harangjának hangját követve hazatalált. Ezt a kis harangot („Der Uhl”) még ma is meghúzzák éjjelente a vártorony helyén épült templom melletti toronyban Wittislingenben.

Ulrich 10 éves korában a szentgalleni bencések kolostoriskolájába került. Itt kellett elsajátítania korának ismereteit, és itt tanulta meg, mit jelent a „letitia cum Deo” és az „ora et labora”. Ennek a későbbiek folyamán igazán nagy hasznát vehette.

Mintegy 18 évesen Augsburgba került Adalbero püspök mellé, aki nagybátyja. Valószínű, hogy ugyancsak ő szentelte pappá Ulrichot. Római tartózkodása alatt értesült nagybátyja haláláról. Erre visszatért Wittislingenbe és átvette a családi birtok intézését, mert nem akart püspök nagybátyja utódjának szolgálatába állni.

923-ban mégis vissza kellett térnie Augsburgba, 33 éves korában kapta püspöki kinevezését és a mainzi dómban szentelték püspökké. Ide is rövidesen, aacheni zarándoklatunk közben ellátogatunk. Ezzel elkezdődött 50 évig tartó áldásos apostoli működése Augsburgban és az egész Német Birodalomban. Igyekezett egyforma hűséggel szolgálni a pápának és a császárnak, ami ez idő tájt igazán nem volt könnyű feladat.

Ulrich püspök mégis főleg apostoli küldetésének igyekezett eleget tenni: lóháton és ökörszekéren bejárta püspöksége területét, felkereste plébániáit, híveit és még a legeldugottabb településekre is eljutott. Igyekezett megosztani életét híveivel, osztozott velük a szegénységben és a nyomorban. Ekkor Augsburg már rég elveszítette római korabeli dicsőségét. Ekkor még egy volt az egyház és az állam (birodalom). Ulrich püspöknek egyaránt gondoskodnia kellett övéiről, úgy is mint jó pásztor, de úgy is mint egyházmegyéje fejedelme. Ez sem volt könnyű. A „sötét 10. század” Augsburgot és környékét sem kerülte el. Itt is sok volt az erkölcstelenség, a házasságtörés, a rablás, gyilkosság és fosztogatás, nagy volt a szegénység és nyomor. Az új püspök hozzálátott az újjáépítéshez. A régi római fórum helyén Augsburgban felépítette a keresztelő kápolnát, a Johanniskirche-t. Újjáépítette a szétrombolt dómot a mai helyén. Innen vitte a hit fényét mindenüvé: kért, buzdított, tanított, figyelmeztetett.

Újjáépítési törekvéseit akadályozták a súlyos politikai események: 953-ban I. Ottó király ellen fellázadt fia Liutolf, aki maga mögé állította a svábokat, a bajorokat és a szászokat is. Ulrich király mellé állt és a churi püspökkel együtt békét teremtett apa és fia között, az Iller folyónál megakadályozta az esztelen és öldöklő összecsapást. Ez valóságos csodának számított. Megmentette sokak életét.

A belpolitikai nehézségek mellett állandó veszedelmet jelentett őseink, a magyarok ismételt, mintegy 50 évig tartó betörése szinte minden nyáron. Ulrichnak sok gondot okozott a magyarok kalandozása és az ezzel járó pusztítás, amíg 955. augusztus 8-án és 10-én sor került a döntő ütközetre és a számunkra megsemmisítő vereségre, a lechfeldi csatára, amelynek minden kudarca ellenére pozitív következményei is lettek: hazát alapítottunk a Kárpát-medencében. Ezen felül megtapasztaltuk és pszichikailag

felismertük: a keresztények Istene erősebb minden más pogány istenségnél és Őelőtte térdet kell hajtanunk.

Ulrich, népének jó pásztora nem futamodott meg és nem hagyta cserben övéit, nem hagyta őket a farkasok (ezúttal a magyarok) prédájára. Püspöki ornátusban és kereszttel a kezében felvette a harcot a nyájára leselkedőkkel és Krisztus jelével győzött. Sokak számára ez a csata a nyugati kereszténység megvédését jelentette. A pusztítás mégis óriási volt: halottak, sebesültek, romok, özvegyek és árvák. Ma meglátogatjuk a Wessobrunn melletti Kreuzbergkapelle-ben azt a „Hunnenstein”-t, amelyen őseink 6-8 bencést apátjukkal együtt lefejeztek.

Ulrich nemcsak hirdette, de életével tanúsította: viseljétek el egymás terhét. Nem a magyarok felett aratott győzelme miatt vált szentté, hanem azért, mert Isten országát védte és építette. Kolostorokat, zárdákat és iskolákat építtetett, amelyek a szegények gyermekei előtt is nyitva álltak. Színódusokat tartott és a liturgia megújításán fáradozott. Több kolostor apátja lett, de amikor látta, hogy a szerzetesi élet megszilárdult, mást állított maga helyett a közösség élére. Nem feledkezett meg a szegények gondozásáról és maga is szegényen élt. Ajtója nyitva állt a szegények előtt és velük étkezett. Halálára alig maradt egyebe, mint néhány ing és aszalterítő, két kabát és 10 ezüstschilling, de temetése után ezt is ki kellett osztani a szegények között. Útjai során az otthontalanok és nincstelenek sokasága követte, mert tudta, hogy számíthat segítségére.

Üzenete: kereszténynek lenni, mint ő! Hitből élt és hitből cselekedett. Erre utalnak ábrázolási jelei. Az Ulrich-mise csodája: amikor mise közben felemelte a kelyhet, Isten áldó keze jelent meg fölötte. Már a sírjában talált manipulus is Isten jobbját: a dextera Dei-t ábrázolja. Ez azt jelenti, hogy a szent is ember, nem saját erejéből, hanem Isten erejével, jobbjának segítségével működik. A szent élete és műve Isten áldó jobbjá.

íme előttünk az oltáron az Ulrich-kereszt, amellyel mise végén áldást osztok. A XIV. sz. elejéről származó belső foglalat a Keresztrefeszített Jézust ábrázolja, benne kis fakeszt, amelyet Ulrich 2. római útján 954-ben a pápától kapott. Felirata: Crux victorialis – egy hagyományra utal, amely szerint Ulrich angyaltól kapta Krisztus győzelmi jelét. 1494-ből származik a keresztben a lechfeldi csata megjelenítésének karcolata.

A hal – Krisztus-szimbólum sokfelé. Krisztushoz való szoros kapcsolatára utal. Halászok pártfogója. Kutak patrónusa. Magyarázata: Ulrich száraz lábbal kelt át a Wertach-on, míg káplánjának kínlódnia kellett az árral.

A hal-csoda. Későbbi eredetű legenda. Ulrich az egyik csütörtök estén Konrád püspökkel vacsorázott és éjfél utánig tárgyaltak, amikor egy futár érkezett fontos hírral. A püspök jó darab hússal jutalmazta a futárt, aki arra akarta felhasználni a kapott ajándékot, hogy feljelentse a püspököt, miszerint ez megszegi a böjtöt. Amikor azonban a húsdarabot fel akarta mutatni bizonyítékul, az hallá változott.

Ulrich-kutak: Eresingnél megpihent és forrás fakadt, hogy a püspök és kísérei felfrissülhessenek. Dillingennél az Ulrich-kutat egyik útja alkalmával tisztíthatta és áldhatta meg.

Szent Ulrich hősieen védte meg népét őseink betöréseivel szemben. Ma mégis eljöttünk és tisztelettel adózunk emlékének, az övéit védelmező fejedelem, a buzgó lelkipásztor és a nagy szent előtt.

Talán kissé furcsa, hogy éppen a magyarverő Ulrich sírjához zarándokoltunk és pártfogását kérjük. A kereszténységben ez lehetséges. Lehetséges, hogy a magyarverő Szent Ulrichot a mi szentünknek, a mi védőszentünknek és pártfogónknak tekintsük. A megbékélésre mindig készen kell állnunk. Megbékélés nélkül nincs kereszténység.

Ulrich keresztény elkötelezettséggel teljesítette hivatását. Isten őt népének fedelmévé és lelkipásztorává választotta és ő lelkiismeretesen igyekezett hivatását

teljesíteni azon a helyen, amelyre őt Isten állította. Élete így ma is üzenet: Teljesítsük keresztény lelkiismeretességgel hivatásunkat azon a helyen, amelyre az Isten állított bennünket.

Szeptember 12. – Szűz Mária szent neve

A szűz neve Mária volt (Lk 1, 27)

(Olvasmány: Sir 24, 23–31);
 (Szentlecke: Gal 4, 4–7);
 Evangélium: Lk 1, 26–28.

Bevezető a szentmise kezdetén

Amint a Jézus születését követő 8. napon (január 1.) valamikor Jézus névadására emlékezett az egyház, úgy Mária születésének ünnepe után néhány nappal Mária neve napjáról is megemlékezett.

Az ünnep eredete Lukács evangélista kijelentésére vezethető vissza: „A szűz neve Mária volt” (Lk 1, 27).

Napjainkban Mária neve napja csak helyenként (Közép-Európa) rendelkezik komolyabb jelentőséggel (templombúcsú), a hivatalos egyházi naptár szerint csak tetszés szerinti emléknap. A vallásos hagyomány azonban őrzi emlékét és még sokfelé találkozunk vele. Ezért most alkalomadtán nekünk is érdemes megemlékezni róla.

Szentbeszéd

A szűz neve Mária volt

Lk 1, 27

Lukács evangélista beszámolója szerint az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, hogy hírül vigye neki a nagy örömhírt, amely szerint Isten őt Fia édesanyjául választotta. Ezt a szüzet Máriának hívták és ő lett Megváltónk édesanyja. Nevét ezért nagy tisztelettel emlegeti az egész keresztény világ.

A régiek, így Krisztus korában is a neveknek komoly jelentőséget tulajdonítottak és meggyőződéssel vallották, hogy „Nomen est omen” – a név jójel, előjel, intő jel, sorsmeghatározó szerencsekívánat. Mária neve héberül: Mirjam, amelynek mintegy hatvan féle jelentést tulajdonítanak a kutatók. Jézus idejében a „Marjam” formát használták, amely az arám „mara” (úr) szóból eredeztetve úrnőt jelent. A rabbik a „marar” szóból származtatják és a „keserűség” fogalmával fordítják. A görög szentatyáknál főleg három értelmezés szerepel: úrnő, megvilágosító, ill. tengernek mirhája. Szent Jeromos „a tenger csillagá”-nak mondja. De sokszor fordítják „az Isten kedvence, kedves leánya” és „a szépséges” kifejezésekkel is. A Szentírásban az első közismert asszony, aki a Mirjam nevet viselte, Mózes testvére és Áron nővére: Mirjam próféta volt (Kiv 15, 20).

Napjainkban a név inkább csak az egymástól való megkülönböztetésre szolgál és csak a védőszent tudatos kiválasztása esetén akar kívánságot, oltalmat és szerencsét kifejezni. Csak nagyon tudatos névválasztás esetén fordul elő, hogy a név egyben életprogramot jelent a védőszent példája szerint.

Szűz Mária szent nevének ünnepét először Spanyolországban kezdték ünnepelni a 16. században, de csak Bécs felszabadulása (1683. szeptember 12.) után Boldog XI. Ince pápa intézkedésére válik egyetemessé az egyházban mint hálaadó ünnep a török veszedelemtől való megszabadulásért azon a Mária születésének évfordulójára eső

nevezetes vasárnapon, 1683. szeptember 12-én, amikor Sobieski János lengyel király vezetésével elkezdődött a császári csapatok sorsdöntő győzelme. A császári udvar már előbb Passaubá menekült, ahol a császár egész családjával naponta buzgón imádkozott a passzauai „Segítő Szűzanya” (Maria-Hilf) kegyképe előtt és kérte a Szent Szűz segítségét. Ez a kép azóta is nagy tiszteletnek örvend és csak Németországban mintegy 500 helyen tisztelik a Segítő Szűzanyát, Mariahilfben pedig Passau mellett a török hadijelvények ma is emlékeztetnek az egykori eseményekre.

Evangeliumi szakaszunk kijelentése: „a szűz neve Mária volt” (Lk 1, 27) valóban megalapozza Szűz Mária szent nevének ünnepét, de abban mégis sokkal többről van szó: Hírül adja Jézusnak, az Isten Fiának és a mi Megváltónknak szűztől való születését. A rendkívüli bibliai történet elsősorban Jézus Krisztus isteni eredetét és küldetését hivatott megvilágítani, a világ világosságát hirdeti, amely „a sötétségben világít” (vö. Jn 1, 5) és amely fényével beragyogja Jézus hitre mindig készsége édesanyját és mindazokat, akik hittel állnak elébe: „akik hisznek nevében” (Jn 1, 12) és befogadják őt. „Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek” (uo.), mert Istenből születtek. Szűz Mária szent nevének ünnepe ezért a minden veszedelmektől való megszabadulásunk reményének és megváltásunk beteljesedésének ünnepe. Mária szent neve a Krisztus-hívók számára így akárcsak egykor, most és mindenkor a keresztény reménység jele, amely ékesen hirdeti, hogy megmentő Istenünknel oltalmat, segítséget és üdvösséget nyerünk.

Gyönyörűen írja Szent Bernát egyik beszédében: „A szűz neve Mária (Lk 1, 27). Szóljunk valamit erről a névről is, amelyet a tenger csillagának szoktak fordítani, és ami nagyon illik a Szűzanyára... Ő az a nagyszerű és kiváló csillag, amely magasba emelkedett életünk nagy és hatalmas tengere fölött, hogy ott ragyogjon erényekkel, és világoskodjék jó példájával...”

Aki Máriára tekint, annak hamarosan észre kell vennie karján az Isten Fiát, a világ világosságát, amelytől egész édesanyjai és embertársi lénye is csillagként ragyog. Csak Máriának ezen Isten Fiához fűződő legbensőségesebb kapcsolata miatt érthetjük meg igazán Szent Bernát ma is megfontolandó szavait: „Ha a kísértések szele ér, ha a gyötrelmek szirtjei között hajózol, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a kevélység, a hatalomvágy, a mellőzés vagy hiú vetélkedés hullámai között hanykolódsz, nézd a csillagot, hívd Máriát. Ha a harag, a kapzsiság vagy a test vágyai fenyegetik lelked hajóját, nézd Máriát...”

„Veszélyben, szükségben, kétségeidben gondoldj Máriára, hívd Máriát. Ne távozzék ajkadról, ne távozzék szívedből, és hogy közbenjáró imáját elnyerhesd, ne szűnj meg példáját követni. Ha őt követed, nem fogsz eltévedni; ha őt kéred, nem fogsz kétségbeesni; ha rá gondolsz, nem térsz rossz útra; ha ő fogja kezedet, nem fogsz elbukni; ha ő védelmez, nincs mitől félned; ha ő vezet, nem fogsz elfáradni; ha ő kegyes hozzád, célba érsz...” (Az imaórák liturgiája IV, 1208–1209. o.). Ez azt jelenti, hogy Mária által Jézushoz jutunk.

Október 7. – Rózsafüzér Királynője (Az imaapostolkodás 150. évfordulóján)

Mindnyájan egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak (ApCsel 1, 14)

Szentlecke: ApCsel 1, 12–14;
Evangélium: Lk 1, 26–38.

Bevezető a szentmise kezdetén

Rózsafüzér Királynője ünnepét 1572-ben V. Pius domonkos szerzetesből lett pápa vezette be az egyházba a lepantói győzelem (1571. október 7.) emlékére. A Pétervárad győzelem után (1716. augusztus 5.) megünneplését a pápa VI. Károly császár kérésére az egész egyházban elrendelte.

Őseink rózsafüzérrel a kézben mindig buzgón fohászkodtak a Szent Szűz pártfogásáért. Napjainkban sokan már nem ismerik a rózsafüzért, rohanó világunkban nincs idejük az elmélyedő és elmélkedő imádságra, pedig ez a vallásos ember szoros tartozéka.

Máriáról többször említi a Szentírás, hogy szívébe véste Jézus szavait és elgondolkodott azokon. Hozzá hasonlóan, amikor a vallásos ember rózsafüzért imádkozik, felidézi Jézus életét és tanítását, reményt és útmutatást keres abban, bátorítást és erőt merít belőle. Az elmélkedő imádság egyetlen vallásos ember életéből sem hiányozhat.

Szentbeszéd

Mindnyájan egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak *ApCsel 1, 14*

Minden hónap első vasárnapján két különleges hangzású hirdetést találunk Értésítőnkben: rózsafüzér titokcsere és általános havi imaszándék.

A rózsafüzérről többször hallottunk, vásár- és ünnepnap szentmiséink előtt közösen imádkozzuk. Rózsafüzér Társulatunk beavatott tagjai a titokcsere fogalmát is jól ismerik: hitünk titkairól, üdvösségünk történetének eseményeit összefoglaló kijelentésekről, hitigazságokról van ezekben szó. A hó első vasárnapján társulatunk tagjai ezeket a hittitkokat cserélik ki egymás között megadott rend szerint, hogy aztán ezt a titkot beleszőhessék a rájuk eső 10 Üdvözlégybe, amelyet egy hónapon át naponta imádkoznak. Így napi rózsafüzér tizedük imádkozása által a társulat többi tagjaival lelki közösséget alkotnak és együttesen naponta elvégzik a szentolvasót. Egyházi közösségünkben 75-en imádkozzák így a rózsafüzért és alkotnak egymással lelki közösséget a Rózsafüzér Társulatban, amelyhez bármikor csatlakozhat, aki vállalja a napi 10 Üdvözlégy, a ráeső rózsafüzér tized elimádkozását.

A másik különös hirdetés az általános havi imaszándékot közli, amelyet a Szentatya jelöl ki mindazoknak, akik a világegyházban együtt akarnak imádkozni vele és közösen az egész egyházzal világszerte a mindannyiunkat érintő nagy ügyekért. Ehhez az általános imaszándékhoz, természetesen, saját szándékainkat is bármikor hozzácsatolhatjuk. Ezt az általános havi imaszándékot mindig magáévá teszi az ún.

Imaapostolkodás mozgalom, amely ebben az évben emlékezik alakulásának 150. évfordulójára. Erről és az általános havi imaszándékról szeretnék ma megemlékezni, nem utolsó sorban rózsafüzér titokcserénk alkalmából, annál is inkább, mivel Rózsafüzér Társulatunk révén ehhez a mozgalomhoz valamiképpen magunk is csatlakoztunk.

Az Imaapostolkodás 1844 őszén keletkezett Franciaországban, a Toulouse melletti Vals helységben, a jezsuiták egyik kollégiumában, ahol annak idején a fiatal tanuló jezsuiták apostoli buzgóságtól fűtve, tanulásk mellett még a hitterjesztés munkájában is tevékenyen részt akartak venni. Ezért F. X. Gautrelet lelki vezetőjük ösztönzésére imaközösséget alapítottak, amely gyorsan fejlődésnek indult. IX. Piusz pápa 1849-ben a mozgalom tagjainak már búcsúkat engedélyezett és H. Raunére vezetésével hamarosan világméretű mozgalommá nőtt, és az utóbbi időkben, nem utolsó sorban, II. János Pál pápánk szorgalmazása révén újabb lendületet vett (vö. II. János Pál beszéde (Magna Charta) Rómában, 1985-ben az Imaapostolkodás Világkongresszusán).

Ezt a mozgalmat elsősorban nem a sok és hosszú imádkozás jellemzi. Az Imaapostolkodás elsősorban apostolkodást jelent az önfelajánlás aktusai révén. Ez azt jelenti, hogy az imaapostolok egész életüket, munkájukat, szenvedéseiket, még pihenésüket is megosztják Jézus Krisztussal és vele együtt szeretetben átadják magukat Istennek, hogy ezáltal az egész világ javát, üdvösségét szolgálhassák. Az Imaapostolkodás tulajdonképpen életszemlélet és gyakorlat, amely a Szentírásból táplálkozik. Szent Pál írja: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára” (Kol 1, 24). Az Imaapostolkodás keretében ez főleg azáltal történik, hogy az imaapostolok reggelenként imáikban Istennek ajánlják magukat és esetleg ezen felajánlásukat napközben még többször megismétlik, pl. így: Ma mindent Isten és emberek iránti szeretetből akarok tenni az Ő nagyobb dicsőségére, mindannyiunk és az egész Anyaszentegyház javára. Ezzel a hozzáállással sokaknak könnyebb lenne a hétköznapi munka, az élet és a lelki fejlődés. A II. Vatikáni Zsinat tanításában erről ezt olvassuk: „Minden keresztény hívő napról-napra jobban megszentelődik sajátos helyzetében, feladataiban és életkörülményei között, sőt éppen mindezek által, ha hittel fogad mindent a Mennyei Atya kezéből, együttműködik az isteni akarattal, éppen a földi élet szolgálatával hirdelve mindenkinek azt a szeretetet, amellyel Isten szerette a világot” (LG 41).

Ez az apostolkodás az ilyen imádságos lelkület által egyáltalán nem idejét múlt jámborsági forma, mert ezzel a lelkülettel életünk igazi értelmet nyer és eljut teljes kibontakozásához. Ez az imádságos lelkület azt jelenti, hogy teljes barátságban élünk Istennel és embertársainkkal Krisztus szíve szerint. Az emberek egymástól való elidegenedésének ebben a korszakában, a nagyfokú kilátástalanság és céltalanság közepette az imaapostolok így életükkel hirdetik a krisztusi örömhírt. Jézus olajfákhegyi elhagyatottságában és halálfélelmében ugyancsak az ima és önátadás révén keresett vigaszt és kiutat az Atyánál.

Akik lélekben, gondolkodásmódjukkal, életükkel és imáikkal így csatlakoznak a keresztények ezen világméretű mozgalmához, azok személyes ügyeikkel sem állnak többé egyedül, mert mindig számíthatnak társaik imájára és támogatására a hívek közösségében.

az ember társas lény és ezért a közösségben végzett apostolkodás jól megfelel emberi és keresztény igényeinek, egyúttal az egyház közösségének és egységének is jele Krisztus szava szerint: „Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18, 20; vö. AA 18). Rózsafüzér társulatunk tagjai ezt teszik, amikor tizedüket imádkozzák és saját szándékaik mellett a Szentatya imaszándékait is magukévá teszik és így együtt imádkoznak a világegyházzal.

Közösségünkben havonta közöljük a világegyház általános havi imaszándékát. Ezzel jelezzük, hogy ügyes-bajos dolgainkkal, személyes kéréseinkkel és Isten dicséretünkkel sohasem állunk egyedül a világban: Mellettünk áll Krisztus és mellettünk áll a világegyház imádkozó serege.

Október 18. – Szent Lukács evangélista

Elküldte őket kettesével maga előtt (Lk 10, 1)

Szentlecke: 2 Tim 4, 9–17a;
Evangélium: Lk 10, 1–9.

Bevezető a szentmise kezdetén

II. János Pál pápánk gyakran beszél Európa újraevangelizálásáról. A sok embertelenség, durvaság és gonoszság láttán magunk is érezzük szükségét. Az evangélium világossága nélkül rémítő sötétségben botorkál az ember.

Szent Lukács evangélista ünnepe ma apostoli, misszionáriusi küldetésünkre emlékeztet bennünket. Vajon gondolunk-e arra, hogy az igehirdetés nemcsak a papok feladata, hanem minden Krisztus-hívő kötelessége is? Vajon képesek vagyunk-e még képviselni Krisztus ügyét és tanítását pl. a családban, vagy a munkahelyen?

Az evangelizálás terén talán magam is sokat vétkeztem mulasztással. Ez is ok a bűnbánatra.

Szentbeszéd

Elküldte őket kettesével maga előtt

Lk 10, 1

Az őskeresztény hagyomány kezdettől fogva Lukácsot, a „kedves orvost” – így olvassuk ezt a Kol 4, 14-ben – tekintette a 3. evangélium szerzőjének. A Lukács-evangéliumban nem találkozunk nevével. Két könyvet ismerünk tőle: evangéliumát és az „Apostolok cselekedeteit”.

A pogány származású orvos 50–51 táján, Pál apostol második missziós útja alkalmával, Pálhoz csatlakozott és ezen út során Filippiig kísérte őt. Amikor Pál továbbment, ő itt maradt mintegy 6 évig. Ezután ismét Pál mellé szegődött, előbb Jeruzsálembé, majd Rómába ment vele, és Pál két éves első római fogságának idején (61–63) mellette maradt. Ekkor ismerkedhetett meg Márk evangélistával is (Kol 4, 10), akinek későbbi evangéliumából majd mintegy 350 verset kölcsönzött. Pál második római fogságának és 67-ben bekövetkezett vértanúságának idején ugyancsak az apostol hűséges kísérője. Julius Africanus és Eusebios szavahihető tudósítók szerint Pál halála után Lukács Achájában működött. Pál igehirdetése alapján itt írhatta meg evangéliumát és másik szentírási művét is. Nőtlen életet élt. Természetes halállal – mások szerint vértanúként – fejezte be 84 évesen földi életét Thébában, a közép-görögországi Boetia tartományban. 357-ben II. Constantinus császár Lukács evangélista földi maradványait Thébából Konstantinápolyba vitette, a mai Isztambulba.

Lukács mint orvos (Kol 4, 14) Szent Kozmász és Dámjánnal együtt az orvosok védőszentje. A legrégebb idők óta tekerccsel és orvosi táskával, benne sebészi felszerelésekkel a kezében ábrázolják. A 6. századból ismeretesek adatok, amelyek szerint Lukács festő volt. Evangéliumában ui. gyönyörűen rajzolta meg Mária alakját – így lett a festők védőszentje. Mária képe előtt római zarándoklatunk idején a Maria Maggiore-ban imádkoztunk és énekeltünk. A művészek mégis legtöbbször tekerccsel kezében, vagy az evangélium írása közben ábrázolják.

Az evangélisták, Ezekiel látomásában, az Isten trónjánál őrt álló élőlényekről vett négy szimbóluma közül (Ez 1, 10) Lukács a bika jelét kapta és így lett a hentések védőszentje is.

Számunkra a legfontosabb, hogy megírta és így kezünkben tarthatjuk és olvashatjuk isteni sugallatra készült művét: evangéliumát és az Apostolok cselekedeteit, azaz Isten Szent Fia által közvetített, végleges üzenetét.

Lukács ezen isteni üzenet feljegyzése idején már bizonyos távlatból szemlélhette Jézus életét és működését, a két apostolfejedelem, Péter és Pál vértanú halála után, amikor az egyház már kilépett keletkezésének szűkös területi korlátai közül és egyetemessé vált. Amikor Péter apostol szavai szerint a hívek is tapasztalhatták: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem tesz a személyek közt különbséget, mindenki kedves előtte, aki féli, és az igazsághoz igazodik, bármely nép fia is” (ApCsel 10, 34–35). Lukács különösen kihangsúlyozza, hogy mindaz, amit a Messiásnak nevezett Jézus, a Fiú, az Úr, a Megváltó, a Tanító és Orvos saját népe számára végbevitt, az egyben minden népre vonatkozik. Beszámolójában Jézus nemcsak egyszerű vándortanító, aki felkeresi övéit, hanem rendeltetésének megfelelően következetesen halad célja, megdicsőülése, fölemelkedése, úgymond (az új) Jeruzsálem felé.

Lukács már ismerte az egyház és ebben Jézus tanítványainak nehézségeit: a szekularizált világ szorongatásait. Ezért Jézusra utal és elmondja: Aki tanítványa akar lenni, annak vállalni kell Vele Jeruzsálembe vezető útjának fáradalmait és „minden nap” magára kell vennie a keresztet (Lk 9, 23 és Lk 14, 27: „Aki nem veszi fel keresztjét és nem követ, nem lehet a tanítványom”). Ez elsősorban apostoli buzgóságot, misszionáriusi lelkületet kíván a szorongatások közepette. Jézus tanítványának lenni apostoli küldetést jelent: Amint Jézus útja üdvtörténeti szükségszerűséggel Jeruzsálembe vezetett, úgy vezet Jézus tanúinak útja Jeruzsálemből egészen el „a föld végső határáig”. „Gyógyítsátok a betegeket és hirdessétek: Közel van hozzátok az Isten országa” (Lk 10, 9). Ez tanúságtételt jelent, a felebaráti szeretet gyakorlását és szóbeli igehirdetést, keresztény nevelést és tanítást. Az egyháznak vállalni kell az apostoli küldetéssel járó keresztet, tanúságtételt, amely által szükségszerűen „felemelkedése”, végső megdicsőülése felé halad.

Napjainkban csak keveseknek van bátorsága az apostolkodásra. A keresztények viszont önmagukat tagadják meg, ha elhanyagolják missziós küldetésüket. Nekünk tanúságot kell tennünk az időtálló értékekről gyermekeink, fiataljaink és egymás előtt úgy, mint Jézus tette és nyomdokán Szent Lukács, a megnemértések ellenére is. Krisztussal járva környezetünk orvosává, tanítóivá, jótevőivé, egymást üdvözítő fiaivá kell válnunk.

Jézus valamikor kettésével küldte prédikálni, Isten országáról tanúságot tenni tanítványait, – „kettésével” – és ezzel – mondja Nagy Szent Gergely – még szavak nélkül is értésünkre adta, hogy akiben nincs szeretet embertársa iránt, nem képes másokkal együttműködni, az semmiképpen se vállalkozzék igehirdetői tisztségre (Az imaórák liturgiája, IV, 1364). Szent Pállal nekünk is el kell mondanunk másoknak: „Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, az evangéliumot... Általa elnyeritek az üdvösséget” (1 Kor 15, 1–2).

Október 23. – Kapisztrán Szent János (Nemzeti ünnep)

Aki Krisztusban van, új teremtmény (2 Kor 5, 17)

Szentlecke: 2 Kor 5, 14–20;

Evangélium: Lk 9, 57–62.

Bevezető a szentmise kezdetén

„Ki a hű és okos kulcsár, akit ura szolgálai fölé rendelt, hogy ha eljön az ideje, kiadja részüket az élelemből” (Lk 12, 42) – teszi fel a kérdést Lukács evangéliumában. Válaszunkban napi hősünkre mutathatunk, aki – a zsoltáros szavaival szólva – szívében hordozta Istennek törvényét (Zsolt 37/36, 31). Ezért nem tűrhette, hogy Európa népei rabigába kényszerüljenek és elveszítsék krisztusi hitüket, amely immár két évezrede jólétének teremtő alapja.

Ma szilárd meggyőződéssel tisztelgünk előtte, mert tudjuk, hogy keresztény szellemből fakadó hősiek magatartása modern világunkban is sugárzó példaként állhat előttünk.

Európa népeit Kapisztrán Szent János idejében a török veszély fenyegette, ma a hitetlenség és erkölestelenség, az önzés és az istenné kikiáltott ember. Szentünk példája arra oktat, hogy boldogabb jövőnket csak akkor biztosíthatjuk, ha újra felfedezzük a keresztény értékeket és lesz bátorságunk a mi Urunk Jézus Krisztus magasba tartott keresztjével az emberi jólétet fenyegető gonoszság ellen hadba szállni.

A keresztény értékek üdvösségünk biztosítékai mindennapi életünkben. Ebben az ünnepi órában imádkozzunk azért, hogy életünk folyamán mindig megtaláljuk azokat az értékeket, amelyek igazi boldogságra és Isten birodalmába vezetnek.

Szentbeszéd

Aki Krisztusban van, új teremtmény

2 Kor 5, 17

Nemzeti ünnepünk alkalmából ebben a szentmisében megemlékezünk az 1956-os forradalom és szabadságharc 38. évfordulójáról. Tesszük ezt Nyugat-Európában, 5 évvel a nagy kelet-európai változások után, amikor hazánkban nagyjából már valóra váltak az 1956-os elüldözött, harcos és vértanúságot szenvedett hőseink célkitűzései, és az európai féltekén kialakuló, új korszak küszöbén, a többi nemzetekkel együtt, népünk tapogatódzva keresi helyét és boldogságát egész kontinensünk lakóinak, vajúdvá születő, nagy családjában.

Az 1989-es fordulat éve óta tartó hatalmas társadalmi, gazdasági és kulturális megrázkódtatások az európai féltekén többfelé zavart és nyugtalanságot keltettek. A keleti országokban összeomlottak a marxista és materialista ideológiára épített istentelen és diktatórikus rendszerek. Népek lázadtak egymás ellen és új országhatárok keletkeztek. Sokan elszegényedtek, földönfutókká váltak és csalódtak, mert tévesen azt hitték, hogy a szabadság és demokrácia már önmagában is elegendő ahhoz, hogy jólétet teremtsen. Nyugat számára viszont összetört az a „keleti tükör”, amelyben eddig, Kelethez viszonyítva önmagát, tetszelgett. Nyugatnak hirtelenében szembe kellett néznie

önmagával és szép gazdasági és technikai vívmányai ellenére is ijedten kellett tapasztalnia vészjósló szellemi, lelki és erkölcsi sápadtságát.

Hazánkban 1989-ben szabaddá vált az út 1956 eszméinek megvalósításához nemzeti identitásunknak és történelmi gyökereinknek megfelelően. Ma azokra emlékezünk, akik életüket kockáztatták vagy vesztették azért, hogy népünk újból birtokba vehesse saját kultúráját és szabadon, maga dönthesse sorsa felől. Nemzeti ünnepünkön azonban nem elégedhetünk meg csupán a történelmi eseménynek felidézésével. Az nem lehet csak munkaszüneti nap valamiféle családi kiruccanásra vagy esti diszkózásra. A jeles történelmi események ünnepei valamely nemzet életében, egyben mindig visszatérő emlékeztetők és figyelmeztetők kell, hogy legyenek azokra a jólétet szolgáló eszmékre és értékekre, amelyekért az elődök, életüket sem kímélve küzdöttek és harcoltak. Így a mi nemzeti ünnepünk is egyben kihívás azon eszmék és értékek megőrzésére, megvédésére és megszerzésére, amelyek örökre javunkat szolgálják.

Kultúránk újbóli birtokbavétele 1989 után sem megy fájdalom és feszültségek nélkül. Az istentelen ideológiák csődje Keleten és Nyugaton, az antiklerikalizmus és militáns ateizmus valamelyes meghátrálása napjainkban arra kell ösztönözzön bennünket, hogy újra felfedezzük kultúránk keresztény gyökereit, amelyekből évszázadokon át táplálkoztunk és amelynek ereje sikeresen formálta népünk sorsát az európai népek családjában. Hogy a keresztény népek ezen családjában sem uralkodott mindig békés harmónia és ez a család is sokszor szükségét szenvedett, ez már csak természetes és bizonyos, de keresztény szellemisége mégis képes volt olyan otthonná tenni azt, amelyben népei felnőhettek, tanulhattak, fejlődhettek és idővel viszonylagos jólétet biztosíthattak maguknak a világban. A kereszténység, a kolostorok, az iskolák, az egyetemek és zsinatok országhatárokat átszövő hálózata révén olyan családdá formálta népünket és az európai népek közösségét, amelyben mindmáig élvezzük a középkori kereszténység kulturális örökségét és egyéb gyümölcseit. A szerzetesek írni, olvasni tanítottak, a tudományok művelésére, megtanítottak gazdálkodni, házat építeni, dolgozni és imádkozni.

Theodor Heuss, a 2. világháború utáni Németország első miniszterelnöke mondotta valamikor: Európa három hatalmas pillérhez hasonlóan három kiemelkedő csúcsra, dombra épül: az athéni Akropoliszra, a római Capitoliumra és a jeruzsálemi Golgotára. Európa fejlődésének, történelmének három alappillére gondolt: a görög, a római és a kettőt egyesítő keresztény szellemi alapokra, amelyek hatalmas egységesítő ereje (dinamizmusa) megteremtette az emberi jogok, a szabadság, a felelősség, az igazságosság, a szolidaritás és szubszidiaritás keresztény eszméken épülő jóléti európai közösséget. Heuss számára ez, az éhség, az érosz és a hatalom történelmet mozgató és alapvető, vad emberi erők megfékezését és megnevesítését jelentette Krisztus keresztje és feltámadása révén; kereszténységet, amely teljesen új alakban egyesítette a korábbi és nagy szellemi, lelki és erkölcsi irányzatokat: a görög filozófiát, a római jogot és a bibliai istentant. Megadta a társadalmi élet lelki dimenzióját, lelkét, anélkül, hogy megfeledezett volna a földi dolgokról és csupán az égi üdvösségre és megváltásra irányította volna az emberek figyelmét.

Európai (keresztény) kultúránk görög, zsidó (bibliai), római értékekből táplálkozik, amelyeket az emberek már a kereszténység előtt is ismertek; a görög bölcsek (Szókratész, Plátón, Arisztotelész stb.) etikai követelményeit, a római „virtus”-t és a szervezett irányításhoz szükséges érzéket vagy a zsidó bibliai vallásból az Isten és népe közötti kapcsolatot. A kereszténység Jézus Krisztus evangéliumával ezeket az értékeket összekapcsolta és egyesítette az isteni erényekkel: a hit, remény és szeretet isteni erényeivel és ezzel a földi dolgok intézésében is biztosította a szellemi, lelki és erkölcsi dimenziót.

Emberi számítások szerint népünk ismét a keresztény gyökerekből táplálkozó európai közösségben keresi boldogulását. Számunkra már csak ezért sem mindegy, hogy hogyan alakul annak a közösségnek sorsa, amely a jövőben örömünk és bánatunk, egész gondolkodásunk és sorsunk meghatározó irányítója lesz. Meggyőződésünk szerint Istennel jólétbe, nélküle vesztébe rohan. Ma több jel mutat arra, hogy sokan Isten nélkül keresik és képzelik el Európa jövőjét. Számunkra ez pusztulásba vezető út, mert nem számol az ember lényeges elemével, lelki és szellemi dimenziójával és az embert foglalkoztató óriási kérdésekkel: élet, halál, honnan, hová stb. Az Isten és kereszténység nélküli Európa azt jelenti, hogy benne az emberek a keresztény kultúra éltető gyökerei nélkül kívánnak gyümölcsöt termelni, a gyökerétől elnyesett és így szellemi, lelki, erkölcsi törzsében már korhadásnak indult és halálra ítélt európai szellemiség ágain.

Európa jövőjének alakulása a benne élő és teljes európai jogokkal rendelkező keresztények számára komoly kihívás. Úgy érezzük, hogy életünk meghatározója nem lehet csak a gazdasági profit, a kereskedelem és műszaki fejlődés, a valamennyi csupán materialista szempont, mert ezekben az ember felőrlődik, a földi dolgok rabjává, a könyörtelen materialista gondolkodás áldozatává és embertelenné válik. A kicsit és gyengét eltapossák vagy kiebrudalják.

Itt arról van szó, hogy Isten országának építésével a földön együtt jár nemzetünk felemelkedése, emberi méltóságunk megőrzése és egész emberi boldogulásunk az európai féltéken. II. János Pál pápánk ezért már többször is felszólította Európa népeit, hogy saját, jól felfogott érdekükben „fedezzék fel kultúrájuk keresztény gyökereit”. Európa újraevangelizálását és a szeretet civilizációját is a mi érdekünkben sürgeti. Ahol nem ismerik a szeretet, a megbocsátás, az áldozatvállalás szellemét, mások megsegítését és támogatását, ott még a nagy gazdagság és technikai fejlődés mellett sem várható emberséges élet, ott kicsire és gyengére semmi szükség, mert fenntartása nem rentábilis és nem lukratív.

Nemzeti ünnepünket ma mindenképpen európai távlatokba kell állítanunk. Nemzetünk sorsa csak a többi népekkel közösségben és jogaik tiszteletben tartásával, egymás kölcsönös megsegítésével, a keresztény szellemből táplálkozó testvériség és szubszidiaritás alapján haladhat és lehet sikeres. Nemzeti ünnepünk így elsősorban megújulásra szólít: keresztény erények által formált emberségre és erényes keresztény életre. Meg kell találnunk újra saját keresztény identitásunkat: azzá kell lennem, ami vagyok: igazi kereszténnyé! Jövünk akkor lesz boldog, ha képesek leszünk ismét összekapcsolni és egyesíteni mindennapi életünket a hit dolgaival, és Isten előtti felelősséggel igyekszünk alakítani és formálni azt. Szébb jövőnk is csak akkor lesz, ha nem csak a pénz, a hatalom és az önzés irányítja életünket, hanem a krisztusi evangélium fényének szellemében készek vagyunk a kicsinyek és tehetetlenek, a szegények és elesettek érdekében még komoly áldozatokat is hozni az irgalmas szamaritanus példája szerint.

Ma úgy látszik, hogy az Európai Közösség lesz jövő gondolkodásunk és egész életünk meghatározója. Hazánk sorsa is vele kapcsolódik össze. Nekünk azon kell lennünk, hogy az Európai Közösség technokratái újra felismerjék azt az időközben elfelejtett keresztény éthoszt, amelyből alapítói ezt a közösséget egykor létrehozták és amely mindig sikereinek alapjául szolgált. Adják vissza neki azt a Lelket, amellyel romlása feltartóztatható és további virágzása biztosítható.

November 22. – Szent Cecília

Ha közösségi áldozatot mutattok be az Úrnak, úgy ajánljátok fel, hogy kedves legyen (Lev 19, 5)

Szentlecke: Lev 19, 1–9. 17–18;
Evangélium: Mt 7, 21–27.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Cecíliára, az egyházi zene védőszentjére emlékezünk. Kultusza mindenfelé elterjedt vértanúságának színes története miatt, amely úgy mutatja be, mint a keresztény nő eszményi példaképét, aki a szüzességet választotta, és Krisztus szeretetért vértanúságot szenvedett.

Szép legendája szerint „amikor a hajnal elérkezett, Cecília hangos szóval így kiáltott: Rajta, Krisztus katonái, vessétek le a sötétség tetteit, és öltösetek fel a világosság fegyvereit”! Olyan ébresztő ez, amely máig sem veszített időszerűségéből.

Szentbeszéd

Ha közösségi áldozatot mutattok be az Úrnak, úgy ajánljátok fel, hogy kedves legyen *Lev 19, 5*

Szent Cecília egyházi zenénk védőszentje. Az irodalmi szövegek előkelő, fiatal, keresztény római leánynak mutatják be Cecíliát, akiben a 3. század elején a testi szépség és az erényes élet szokatlan harmóniában párosult. Életéről inkább a legendás beszámolókból tudunk.

Szülei úgy határoztak, hogy a család rangjának megfelelően adják férjhez lányukat, mégpedig egy Valerianus nevezetű, ugyancsak nemesi családból származó pogány ifjúhoz. A kor szokása szerint a szülők ekkor mit sem törődtek leányaik akaratával. Így Cecília szüleit sem izgatta, hogy leányuk szívesebben eljegyezne magát Krisztussal. Így Cecíliának a család akaratának megfelelően kellett készülnie a házasságra a pogány Valeriuszal. Ő mégis abban a reményben készült erre a házasságra, hogy kiszemelt vőlegénye tiszteletben fogja tartani Krisztus iránti lángoló szeretetét. Megtörtént az esküvő és Cecília a nászéjszakán azzal a kijelentéssel lepte meg férjét, hogy egy angyal őrzi féltékenyen Krisztus iránti szerelmét és teste szüzi tisztaságát; erről maga Valerius is meggyőződhet, ha tudomásul veszi ifjú feleségének Krisztushoz való ragaszkodását. Ámbár Valerianus még pogány volt, elfogadta Cecília kijelentéseit, azzal a feltétellel, hogy ő is megláthatja az angyalt. Erre Cecília megígérte, hogy férje kívánsága teljesül, ha megismerkedik a kereszténységgel és megkeresztelkedik. Felesége kérésére Valerius erre is vállalkozott, de ugyanakkor megfenyegette szépséges feleségét, hogy ha nem látja meg ezek után sem az angyalt, hazugságáért megöli.

Cecília a Via Appia harmadik mérföldkövénel találkozót szervezett Valeriusnak az ott várakozó koldusokkal, akik aztán Urbán pápához vezették férjét. Az ősz pápa megfelelő keresztény oktatás után megkeresztelte Cecília férjét, Valeriuszt, aki ekkor az Effezi levél szavaival vallotta meg hitét: „Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. Egy az Isten, mindnyájunk Atyja, aki mindennek fölötté áll, mindent áthat és mindenben benne van” (Ef 4, 5–6). A pápa ezután fehér ruhába öltöztette Valeriuszt és így küldte vissza

Cecíliahoz. Hazatérve hitvese szobájában valóban találkozott felesége angyalával, aki liliomból és rózsából – a szüzesség és vértanúság jelei – font koszorút helyezett mindkettőjük fejére. Ez a látvány annyira megerősítette Valerius hitét és eltöltötte lelkesedéssel, hogy nyomban Tiburtius fivére megtérését kérte az angyaltól. Kérése teljesült. Az égiek segítségével Tiburtius megtért és Urbán pápánál megkeresztelkedett. Cecília férje és sógora ezek után igen buzgó keresztény életet kezdett és különösen az üldözött keresztények és vértanúk holttesteinek temetésében szorgoskodott.

Mindez hamarosan Róma prefektusának (Turcius Almachius) tudomására jutott. A pogány prefektus a két testvért elfogatta és lefejeztette. Az eljárást vezető katonatiszt (Maximus Cornicularius) látva a két fivér derék helytállását megtért és ugyancsak vértanúságot szenvedett. Cecília midhármukat egymás mellé temettette.

A város prefektusa azonban továbbra sem tárgított és mindenképpen azon fáradozott, hogy megszerezze Valerius és Tiburtius vagyonát. Ezért Cecíliát is elfogatta. Előbb saját fürdőszobájában tervezett merénylettel akarta eltenni láb alól: forró gőzzel akarta megölni bezárt fürdőszobájában. Kísérlete meghiúsult és ezért lefejeztette Cecíliát. Ez a kivégzés sem sikerült egyszerre. A hóhér háromszor csapott pallosával Cecília nyakára – a római törvények negyediket nem engedélyeztek –, de Cecília még ezek után is három napig életben maradt és ez az idő elegendő volt neki arra, hogy sokakat megnyerjen Krisztusnak, egész vagyonát szétosztassa a szegények között és Urbán pápánál úgy végrendelkezzék, hogy háza helyén templomot emeljenek. Így a prefektusnak semmi sem jutott. Cecíliát Urbán pápa temette el diakónusai kíséretében, „inter collegas episcopos ubi omnes sunt confessores et martyres collocati”, a Calixtus katakombában [OR, dt, 47(1993. november 26), 5. o.].

Ennek az irodalmi elbeszélésnek utójátéka a 9. században I. Paszkális pápa idején (817–824) történt. Ez a pápa nagy tisztelője volt szentünknek. Róma Trastevere negyedében felújította Szent Cecília templomát és minden kívánsága az volt, hogy ebben elhelyezhesse szentünk ereklyéjét, de azt sehol sem találta. Végül már az volt a gyanúja, hogy a longobárdok rabolták el Aistulf vezérük idején. Erre szentünk látomásban szólította fel a pápát, hogy csak tovább keresse a holttestet, amit aztán meg is talált a Praetextatus temetőben (uo).

Szent Cecília életéről ezek a közkedvelt elbeszélések mindenütt elterjedtek a nyugati világban. Többben mégis történetkritikai kifogásokat támasztanak Cecília történetével szemben. Néhány tudós szerint a 2. sz. végén (Commodus uralkodása alatt) élt, mások a 3. sz. elejére teszik életét és halálát, ismét mások szerint a 3. sz. közepén szenvedett vértanúságot.

Róma Trastevere negyedében ma is áll Szent Cecília temploma, amely alatt a régészek ősi nemesi család házának romjaira leltek. A hagyomány szerint ez valóban Szent Cecília és Valerius háza. Az egyik érdekes elmélet szerint Szent Cecília kultuszát „Dea Bona” pogány istennő kultuszával hozzák kapcsolatba és képviselői azt állítják, hogy ennek kultusza asszimilálódott Szent Cecília kultuszában a kereszténység idején. Az 5. században ezen a helyen már mindenesetre templom állt (megtalálható a Symmachus synodalis (499) és az 595. évi aktákban, uo.). A 9. sz. elején ezt a templomot igyekezett felújítani I. Paszkális pápa, aki ugyancsak ekkor hozatta át Szent Cecília, Valerianus és Tiburtius valamint Urbán és Lucius pápák ereklyéit Szent Cecília templomába a Trasteveren.

Szent Cecília testét 1600-ban exhumálták. Stefano Moderna fehér márványból készült szobra ma is abban a helyzetben ábrázolja szentünket, ahogyan akkor találták: nyakán három vágás, szentünk arccal lefelé nyugszik a földön jobb kezén, amelynek három ujjja kinyújtva, míg bal kezén csupán egy ujj: a Szentháromság egy Istenre utal.

Szent Cecília az egyházi zene és ének védőszentje a középkor óta, szenvedéstörténetének egyik fordítási hibájából eredően, amely szerint, miután az eredeti szövegből kimaradt „in corde suo” – „szívében” – szentünk esküvőjén ő maga játszott orgonán (Cantantibus organis, illa in corde suo soli domino decantabat dicens: Fiat cor meum et corpus meum immaculatum, ut non confundar) és lett az eredeti szövegből: Cantantibus Organis Caecilia Domino decantabat ... (uo).

Mielőtt Szent Cecília lett volna az egyházi zene védőszentje, ezt a szerepet a középkorig Keresztelő János töltötte be, mivel a Szentírás szerint Zakariásnak fia születésekor megoldódott a nyelve, ismét beszélni kezdett és éneket zengett Istennek, az ún. „Benedictus”-t. A 15. századtól mindenesetre Szent Cecília lépett helyébe és lett a szent zene védőszentje. Azóta orgonával vagy valamilyen más zenészerszámmal ábrázolják. (Az egyik legszebb ábrázolás Raffaeltől származik, aki abban a pillanatban jeleníti meg szentünket, amikor félreteszi hangszerét és teljes összeszedettséggel fordul az égi harmónia felé).

Szent Cecíliát már az egyházi zenével foglalkozó legkorábbi egyesületek és énekkarok is védőszentjüknek választották, képeivel díszítették egyesületi zászlóikat és jelvényeiket. Az első Szent Cecília egyesületet az egyházi zene ápolására Palestrina (1514–1594) alapította Rómában. Halálának éppen 400. évfordulójára emlékezünk idén.

November 22-én nemcsak Rómában a híres „Accademia di S. Cecilia” és a világ többi szentünk nevét viselő énekkar és egyesület emlékezik meg róla, hanem immár 10-edszer mi is összegyűltünk és ha szerény körülmények között is, de ápoljuk Szent Cecília emlékét és szellemét. A legendák lehet, hogy túlságosan kihangsúlyozzák Cecília szüzességét és megtéréseket kiváltó okosságát. A legendák igazat mondanak és ma is elgondolkodtatnak. Cecília legendái felkeltik bennünk a „tisztá szív hatalma” iránti érzéket és vágyat ébresztenek bennünk a hősiesség szeretet hatalma iránt (vö. SZIT, A szentek élete, Bp, 1984, 673–675). Amikor Cecíliát a prefektus felelősségre vonta, így tett hitvallást: „Én nem halok meg, hanem csak elváltozom. Port adok az arany fejében. Ha nektek valaki aranypénzt kínálna cserében ugyanolyan súlyú rézpénzért, vajon nem kapnátok-e az alkalmon, és nem mondanátok-e el rokonaitoknak is, hogy ők is részesei lehessenek egy ilyen nagyszerű cserének? Jézus Krisztus, a mi Istenünk, ilyet ad nekünk; de amit neki ad az ember, azt ő kimondhatatlanul értékesebbre cseréli”.

(Énekkarunk tagjai sokat fáradoztak templomi énekünk szépségéért és a próbákon. Szent Cecíliával talán mégis mindannyian hittel vallhatjuk: Port adok az arany fejében. Amit Istennek ad az ember, azt ő kimondhatatlanul értékesebbre cseréli. Zengjünk továbbra is szép örömeiket Istennek ujjongással. Sokkal többet kapunk tőle érte, mint gondolnánk.)

December 31. – Szent Szilveszter pápa – Évvégi hálaadás

Itt az utolsó óra (1 Jn 2, 18)

Szentlecke: 1 Jn 2, 18–21;
Evangelium: Jn 1, 1–18.

Bevezető a szentmise kezdetén

Szent Szilveszter pápa ünnepén és az óév utolsó estelén összegyűltünk, hogy megköszönjük Istennek a tőle kapott javakat és hálát adjunk minden jótételéért. Ugyanakkor, pár órával az új év megkezdése előtt Isten segítségét kérjük az elkövetkezendő esztendőre.

Szilveszter pápa (314–335) a hatalmas nagykonstantini fordulat táján élt és mindenekelőtt a római egyház újraszervezése fűződik nevéhez. Erre utalnak legendái.

Az egyik szerint Szilveszter Jézus nevének segítségével hívásával életre keltett és megszelídített egy vad bikát, amelyet korábban csupán a varázslók szavainak ereje fékezhetett meg. A bika nemcsak a termékenységnek, de a rend erejének is jelképe az ókori agrár társadalomban. A legendából kitűnik, hogy Szilveszter a kereszténység új rendjét állította talpra Jézus nevében.

Ugyancsak róla mondják, hogy a kereszttel elzárta és lepecsételte annak a gyilkos mérgeket szóró sárkánynak a torkát, amely korábban igen sokat ártott az embereknek. A sárkány a félelem, a veszedelem, az ártó gonosz jelképe. Krisztus keresztje, ha nem is szüntette meg a világ összes árnyát, de kioltotta és lepecsételte annak végső pusztulást okozó erejét.

Krisztus evangéliumával mi is új rendet teremtünk a világban és keresztjével győzedelmeskedünk a világban tomboló ármányok, félelmek és erőszakos lelkek fölött. Istennel bátran nézünk rejtelmes jövőnk elé.

Szentbeszéd

Itt az utolsó óra

1 Jn 2, 18

Néhány órán belül véget ér az-es esztendő. Földünk ismét körbejárta a Napot és – ki tudja hányadszor – újrakezdi éves pályáját a csillagok között. Újabb forduló következik pályáján és életünkben, örökös körforgás a természetben.

Sokszor úgy tűnik, mintha a világmindenség csak ugyanazon ismétlődések sorozatából állna. A világ mégsem ugyanaz mint egy évvel korábban. Magunk is sokat változtunk: idősebbek lettünk, újabb tapasztalatokkal gyarapodtunk, újabb sikerekben és örömeinkben vagy éppen bánatban volt részünk. Mindannyiunkkal történt valami. Magam sem vagyok ugyanaz mint tavaly: valami megváltozott bennem.

Így a mai estén nem véletlenül tesszük fel a kérdést: Vajon mi lett belőlünk az elmúlt esztendőben? Melyek voltak életünk legfontosabb eseményei? A kérdéseket vonatkoztathatjuk egészen személyesen önmagunkra, de egyházi közösségünk életére is: Mi történt egyházközösségünkben?

Összesen ... részesültek a keresztség szentségében: ... fiú és ... lány, ... gyerek és ... felnőtt. Templomunkban házasságot kötött ... pár. Az örök hazába költözöttek közül idén

... férfit és nőt, összesen ... halottat kísértünk el végső útján a temetőben. Sok összejövetelet tartottunk és még Lourdes-ba is elzarándokoltunk. Érsekségünkötől sok pénzt kaptunk és így sokat tataroztunk missziós otthonunkban. Visszapillantva az elmúlt esztendőre valóban meg kell állapítanunk, hogy sokminden megváltozott egyházi közösségünkben és magán életünkben. Voltak látványos eseményeink és sikereink, talán kudarcaink is. De mindenképpen nyomot hagytunk magunk után.

A közösségünk életében tapasztalható látványos sikereket, kudarokat és jeleket könnyen észrevesszük, de vajon sikerült-e felfedeznünk körünkben az általunk hátrahagyott kevésbé látványos jeleket és nyomokat? Egyáltalán sikerült-e szép nyomokkal és jelekkel gazdagítanunk lelki világunkat és hagytunk-e szép nyomokat embertársaink szívében? Tanúságot tettünk-e szeretetünkkel hitünkről? Hiszen erről van szó, amint ez az alábbi kis afrikai meséből is kiviláglik:

Afrikában történt. Egy apának két fia volt: Rafiki és Tambu. Azt akarta, hogy fiai világot lássanak és tanuljanak. Ezért tanulmányi útra indította őket, az afrikai száraz legelők ölén meghúzódó egyszerű falvakba. Meghagyta nekik, hogy útjuk során gyűjtsék a tapasztalatokat és mindenütt hagyjanak nyomot maguk után.

A fiuk elindultak és Tambu rövidesen hozzálátott apja akaratának megvalósításához: parányi jelekkel igyekezett maga mögött megjelölni a már megtett utat: füveket csomózott, kis ágacskákat tördelt le a fákról vagy éppen kis fűcsomót kötött valamelyik bokorra. Sok jel ékesítette útját, de az emberekkel szót sem váltott és kerülte társaságukat.

Egészen másként járt el Rafiki testvére. Egyetlen látható jelet sem hagyott maga után az úton. Alighogy valamelyik faluba érkezett, a köztérre ment, rögtön beült a férfiak közzé, együtt evett, ivott és szórakozott velük, mesélte életét. Egy másik faluban hamarosan jó baráttra akad. Ez családjához vitte és a falu közösségébe is bevezette. Ismét másik helyen egy vízhordó kislánnyal elegyedett szóba. Ez a nagy hőségben inni adott neki, majd a falu közösségének összejöveteleire is magával vitte.

Tambu mindezekről mit sem tudott. Ő a fűcsomózással, az ágacskák tördelésével és a bokrok megjelölésével foglalatoskodott.

Egy idő után mindketten hazatértek, elmesélték apjuknak élményeiket és tapasztalataikat. Aztán az apa is útra kelt velük, hogy lássa, fiai milyen nyomot hagytak maguk után. Rafikit mindenütt szívesen és örömmel fogadták apjával együtt. Tambut senki sem ismerte. Ő sehogyan sem értette, hogy testvérét, aki korábban egyáltalán nem törődött azzal, hogy jeleket is kellene hagynia maga után, és semmi mást sem csinált, csak a többivel ücsörgött a köztereken, őt most mindenki ismeri és szereti. Az apa hamarosan megérezte fia gondját és megszólalt: „Látod, fiam, más jelek is vannak, nemcsak letört ágak és összekötött fűcsomók. Az ember a szívekben is hagyhat nyomokat, főleg akkor, ha közeledik társaihoz, szóba áll és barátságot köt velük. Rafiki ilyen nyomokat hagyott az emberek szívében és ők ezért mindenütt felismerik, szeretik és örvendnek neki. Ezek az emberi szívekbe írott nyomok akkor is megmaradnak, ha már a fűcsomókat felették az állatok vagy elvitte a szél”.

Tambu erre ígéretet tett, hogy Rafikihez hasonlóan ő is igyekezni fog szép nyomokat hagyni maga után az emberek szívében.

Az elmúlt esztendő sem telt el nyomtalanul. Mi is nyomot hagytunk magunk után. Ki ilyet, ki olyat! Vajon milyen nyomokat? Vajon csak száraz fűcsomókat vagy porladó ágacskákat, amelyeket hamar elsöpör a szél? Vagy talán mégis csak sikerült értékes nyomokat hagynunk embertársaink szívében is?

Vajon milyen nyomot hagytam környezetemben és családomban? Megéreztek-e barátságomat, jóakaratomat és szeretetemet? Juttattam-e időt számukra? Meghallgattam-e őket? Elbeszélgettem-e velük és tudtam-e együtt örvendezni és ünnepelni velük? A mindennapi rohanó munka hevében nyújtottam-e nekik legalább „egy pohárnyi friss

vizet” felüdülésükre? Vagy talán még csak észre sem vettem őket, mert csak önmagammal, a látható és anyagi természetű „jelekkel” voltam elfoglalva: csak a pénzszerzéssel, saját hobbimmal és előnyeimmal?

Ugyanakkor vajon észrevettem-e mások jelzését amikor kifejezésre akarták juttatni, hogy kedvelnek és szeretnek? Vagy talán kizárólag a negatív jelekre figyeltem: a szeretetlenség és a békétlenség, a harag és gyűlölet jeleire?

Az elmúlt esztendőben Isten ugyancsak jelekkel közeledett felénk: embertársaink által, a mindennapi élet apró kis tetteivel, a vidám és baráti kézfogásokkal... De Isten közeledett a negatív jelekben is a betegségek, a nehézségek és a súlyos veszteségek idején. Felfigyeltünk-e ezekre a jelekre és képesek voltunk-e azok értelmezésére?

Isten általunk közösségünkben is itt hagyta jeleit: sok szentmisét és prédikációt hallhattunk. Szeretetével közeledett felénk. Engedtük-e, hogy lángra lobbantsa szívünk szeretetét? Készek voltunk-e másokért és közösségünkért áldozatot is vállalni? Szívesen vállaltunk-e valamilyen szolgálatot közösségünkben? Utjainkat teletűzdeltük-e a megbékélés és megbocsátás jeleivel?

Az elmúlt év folyamán egyházi közösségünkből sokan ugyancsak bővelkedtek a szeretett gyönyörű jeleivel: a Caritas és egyéb adományokkal, a menekültek támogatásával, közmunkával stb. Isten fizesse meg szeretetüket és jószágukat.

Pár óra múlva elkezdődik az új év, megszólalnak a harangok és durrognak a petárdák és pezsgős üvegek. Az új esztendő is sok nyom csinálására ad majd alkalmat. Keresztény feladatunk, hogy olyan nyomokat és jeleket hagyjunk magunk után, amelyekre másokkal együtt magunk is szívesen emlékezünk vissza, nyomokat, amelyek embertársaink szívében is örökre megmaradnak, örömet és békét keltenek. Ugyanakkor nekünk is fel kell ismernünk az Isten és embertársaink által felénk ragyogó jeleket és meg kell tanulnunk azok értelmezését.